

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Filip KOVAŘÍK

**Obyvatelstvo v okresech Uherské Hradiště a Hodonín: analýza vývoje
a strukturálních změn s důrazem na období po roce 1990**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: doc. RNDr. Václav TOUŠEK, CSc.

Olomouc 2019

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo):	Filip Kovařík (R17140)
Studijní obor:	Regionální geografie
Název práce:	Obyvatelstvo v okresech Uherské Hradiště a Hodonín: analýza vývoje a strukturálních změn s důrazem na období po roce 1990
Title of thesis:	The population in the districts of Uherské Hradiště and Hodonín: analysis of the evolution and structural changes with emphasis on the period after 1990
Vedoucí práce:	doc. RNDr. Václav TOUŠEK, CSc.
Rozsah práce:	99 s.
Abstrakt:	Cílem této práce je analýza vývoje obyvatelstva v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2017. Text se zabývá hodnocením základních demografických charakteristik obyvatelstva tedy přirozeným a migračním pohybem obyvatelstva. Výsledné hodnoty v okresech jsou srovnávány s hodnotami České republiky. Práce se také věnuje věkové a vzdělanostní struktuře obyvatelstva zájmových okresů.
Klíčová slova:	Obyvatelstvo, pohyb, okresy Uherské Hradiště a Hodonín
Abstract:	The aim of this work is to analyze the development of the population in the districts of Uherské Hradiště and Hodonín in 1991–2017. The text deals with the evaluation of the basic demographic characteristics of the population, thus the natural and migration movement of the population. The resulting values in districts are compared with those of the Czech Republic. The thesis also deals with the age and educational structure in the districts of interest.
Key words:	Population, movement, districts Uherské Hradiště and Hodonín

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracoval samostatně a uvedl veškerou použitou literaturu, prameny a jiné zdroje informací použité pro tvorbu práce.

V Olomouci 2019

podpis.....

Tímto bych rád poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce doc. RNDr. Václavu Touškovi, CSc. za pomoc, rady a připomínky při tvorbě této práce. Dále bych chtěl poděkovat své rodině za celkovou podporu při mém studiu.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Filip KOVAŘÍK**
Osobní číslo: **R17140**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Obyvatelstvo v okresech Uherské Hradiště a Hodonín:
analýza vývoje a strukturálních změn s důrazem na období
po roce 1990**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem bakalářské práce je rozpoznat shodné a rozdílné tendence ve vývoji obyvatelstva obou slováckých okresů. Autor bude sledovat rozdíly v přirozeném a migračním pohybu po roce 1990 až do současnosti (rok 2017) a to nejen za území okresů, ale také za správní obvody ORP a jednotlivé obce pomocí dat z průběžné statistiky obyvatelstva. Pro studium strukturálních změn využije v práci dat z posledních tří sčítání lidu (1991, 2001 a 2011). Bakalářská práce bude doplněna řadou číselných tabulek, grafu a kartogramů.

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**

Rozsah pracovní zprávy: **5 000 - 8 000 slov**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Burcin, B., Fialová L. (2011): Demografická situace České republiky. Proměny a kontexty 1993-2008. Praha: Slon

Kalibová, K., Pavlík, Z., Vodáková, A. (2009): Demografie nejen pro demografy. Praha: Slon

Klufová, R., Poláková, Z. (2010): Demografické metody a analýzy demografie české a slovenské populace. Praha: Wolters Kluwer ČR

Pavlík, Z. a kol. (2003): Populační vývoj České republiky 1990-2002. Praha: Karlova univerzita, Přírodovědecká fakulta

Pavlík, Z. a kol. (2007): Populační vývoj České republiky 2001-2006. Praha: Karlova univerzita, Přírodovědecká fakulta

Roubíček, V. (1997): Úvod do demografie. Praha: Codex Bohemia

Vedoucí bakalářské práce: **doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.**

Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **31. ledna 2018**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2019**

L.S.

prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Marián Halás, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 31. ledna 2018

Seznam použitých zkratk:

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

HMP – hrubá míra porodnosti

HMPM – hrubá míra přirozené měny

HMMS – hrubá míra migračního salda

HMÚ – hrubá míra úmrtnosti

SLDB – sčítání lidu, domů a bytů

SO ORP – správní obvod obce s rozšířenou působností

SO POÚ – správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem

UB – Uherský Brod

UH – Uherské Hradiště

Veselí n. M. – Veselí nad Moravou

1 ÚVOD	9
2 PŘEHLED LITERATURY	11
3 PODKLADOVÁ DATA A ZVOLENÉ METODY ZPRACOVÁNÍ	15
4 VÝVOJ OBYVATELSTVA NA ÚZEMÍ OKRESŮ UHERSKÉ HRADIŠTĚ A HODONÍN V OBDOBÍ 1869 AŽ 1991	20
5 VÝVOJ OBYVATELSTVA V OBDOBÍ 1991–2017	28
6 PŘIROZENÁ MĚNA OBYVATELSTVA V OBDOBÍ 1991–2017	34
6.1 Porodnost	34
6.2 Úmrtnost	39
6.3 Přirozená měna	44
7 MIGRACE OBYVATELSTVA V OBDOBÍ 1991–2017	49
7.1 Migrace vnitřní	56
7.2 Migrace zahraniční	58
8 WEBBOVA TYPOLOGIE OBCÍ	60
9 ZMĚNY VE VĚKOVÉ STRUKTUŘE OBYVATELSTVA (1991, 2001, 2011)	62
10 ZMĚNY VE VZDĚLANOSTNÍ STRUKTUŘE OBYVATELSTVA..	71
11 ZÁVĚR.....	79
12 SUMMARY	81
13 POUŽITÉ ZDROJE	83
PŘÍLOHY.....	87

1 ÚVOD

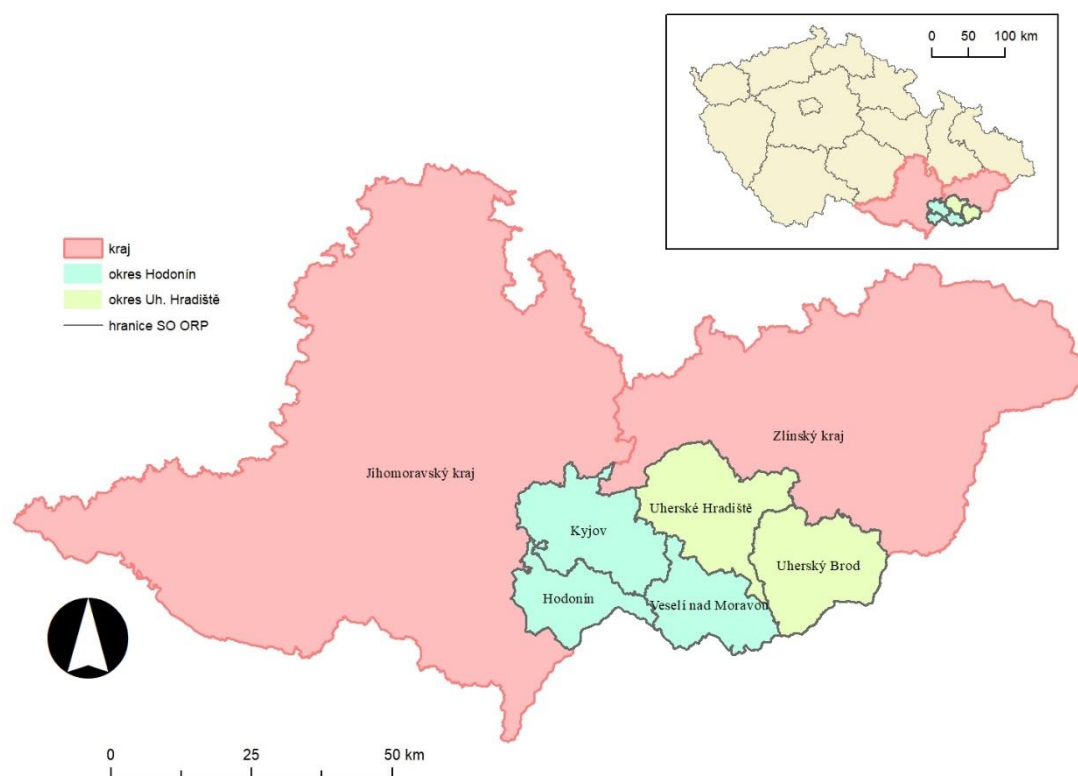
Bakalářská práce se zabývá vývojem obyvatelstva v okresech Uherské Hradiště a Hodonín. Jako předmět práce jsem si vybral vývoj obyvatelstva, protože se dynamicky mění a demografie mě při mém studiu upoutala nejvíce. Pro studium tohoto tématu jsem si vybral výše zmíněné okresy, protože bydlím ve městě Uherský Ostroh. Tato městská obec leží cca 12 km jihozápadně od města Uherské Hradiště ve stejnojmenném okrese, ale zároveň se nachází na hranici s okresem Hodonín. Hlavním předmětem práce je porovnání vývoje obyvatelstva v zájmových okresech, které jsou srovnávány s hierarchicky nejvyšší územní jednotkou v republice, Českou republikou. V dílčích kapitolách je analyzován také vývoj ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností zmíněných okresů, a také ve městech s počtem obyvatel vyšším než 10 tisíc. Text bakalářské práce je doplněn o řadu číselných tabulek, grafů a kartogramů.

Okres Uherské Hradiště má katastrální výměru 991,1 km², okres Hodonín 1 099,1 km² a dohromady se tedy oba okresy rozprostírají na ploše 2 090,2 km². V letech 1949–1960 byly oba okresy součástí Gottwaldovského kraje. V období 1960–1990 patřily oba okresy do Jihomoravského kraje. Od roku 2000 je okres Uherské Hradiště součástí Zlínského kraje a okres Hodonín Jihomoravského kraje. Oba studované okresy se nacházejí na jihovýchodě České republiky. Státní hranice se Slovenskem tvoří jižní hranici okresu Hodonín a jihovýchodní hranici okresu Uherské Hradiště. Správními obvody obcí s rozšířenou působností, které v práci často uvádím pouze zkratkou SO ORP, jsou v okrese Uherské Hradiště správní obvody obcí s rozšířenou působností Uherské Hradiště a Uherský Brod. V okrese Hodonín to jsou správní obvody obcí s rozšířenou působností Hodonín, Kyjov a Veselí nad Moravou. Území se dále člení na 12 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, které v práci uvádím pod zkratkou SO POÚ. Na Uherskohradištsku se nachází 5 SO POÚ: Bojkovice, Staré Město, Uherské Hradiště, Uherský Brod a Uherský Ostroh. Hodonínsko je rozděleno na 7 SO POÚ: Bzenec, Hodonín, Kyjov, Strážnice, Velká nad Veličkou, Veselí nad Moravou a Ždánice. V analyzovaném území se nachází celkem 160 obcí. V okrese Uherské Hradiště leží 78 obcí, z toho je 7 obcí městských (Bojkovice, Hluk, Kunovice, Staré Město, Uherské Hradiště, Uherský Brod a Uherský Ostroh). V roce 2017 bylo na Uherskohradištsku celkem 9 venkovských obcí s počtem obyvatel vyšším než 2 tisíce. V těchto venkovských obcích se nacházelo celkem 17,6 % obyvatel celého okresu. Do okresu Hodonín patří 82 obcí, z toho je 8 obcí městských (Bzenec, Dubňany, Hodonín, Kyjov, Strážnice, Veselí

nad Moravou, Vracov a Ždánice). Na Hodonínsku je koncentrován vysoký počet venkovských obcí (15) s více než 2 tisíci obyvateli. V těchto 15 obcích bydlelo v roce 2017 celkem 27,1 % obyvatel celého okresu.

Hlavním cílem práce je zjištění shodných a rozdílných tendencí ve vývoji počtu obyvatel v obou slováckých okresech a jejich částech. Práce se věnuje dlouhodobému vývoji obyvatelstva ve zvolených okresech a vybraných městech od roku 1869 do roku 1991. Podrobněji je zkoumán přirozený i migrační pohyb obyvatel v zájmovém území po roce 1990 včetně změn ve věkové a vzdělanostní struktuře obyvatelstva. Tento vývoj je sledován v obou okresech, jejich SO ORP a také ve vybraných městech Uherské Hradiště, Uherský Brod, Hodonín, Kyjov a Veselí nad Moravou.

Pro zpracování a úpravu práce byl použit textový editor Microsoft Word 2016. Grafy a tabulky byly zhotoveny v tabulkovém editoru Microsoft Excel 2016. Mapy a kartogramy byly zpracovány v programu ArcMap 10.4.1.

Obr. 1 Vymezení zájmového území

Pramen: ARCDATA PRAHA, s.r.o. (2016): ArcČR 500; vlastní zpracování

2 PŘEHLED LITERATURY

Pro zpracování této práce bylo zásadní studium odborné literatury týkající se demografie. Tuto literaturu lze rozdělit podle místa vydání na 3 pracoviště. Prvním pracovištěm je Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze (dále jen PŘF UK), druhým je Vysoká škola ekonomická v Praze (dále jen VŠE) a posledním Masarykova Univerzita v Brně (dále jen MU).

Z textů vydaných na PŘF UK byly vybrány *Základy demografie* a *Demografie (nejen) pro demografy*. Nejrozsáhlejší učebnicí je text *Základy demografie* (Pavlík, Z., Rychtaříková, J., Šubrtová, A., 1986), který vznikl řadu let na základě přednášek, cvičení a seminářů určených pro studenty PŘF UK. Tato učebnice je členěna do pěti částí. V první části je popsán předmět demografie, její historie a postavení mezi obory. Druhá část vysvětluje demografické analýzy podle jednotlivých částí demografického reprodukčního procesu. Třetí část obsahuje vybrané problémy širších podmínek populačního vývoje patřících svou podstatou do reprodukce ekonomické, sociální a sociálně geografické, resp. do ostatních dílčích reprodukcí reality, ve kterých participují lidé. Čtvrtá část je věnována demografické syntéze, hodnocení populačního vývoje světa a postavení populace ČR v tomto vývoji. A v poslední části se nachází přehled populačních teorií a jsou zde naznačeny otázky populační politiky, populačního optima apod. Druhou publikací je text učebního charakteru *Demografie (nejen) pro demografy* (Kalibová, K., Pavlík, Z., Vodáková, A., 2009), konkrétně její třetí vydání (první v roce 1993, druhé vydání v roce 1998). Kniha obsahuje základní demografické termíny s případnou sociologickou interpretací, vysvětlení konstrukce demografických ukazatelů a popis procesu demografické reprodukce v návaznosti na problémy reprodukčního chování a sociologické pojetí rodiny a rodinného cyklu. Text je rozdělen do čtyř částí. První část se věnuje demografii jako oboru a vysvětluje, čím se zabývá, jaká je její historie a současnost. Ve druhé části jsou vysvětleny vybrané pojmy demografické, ale i sociologické, psychologické, antropologické a medicínské. Část třetí obsahuje autorské stati našich předních demografů, nejrozsáhlejší příspěvek pochází od Z. Pavlíka. A v poslední části je zmíněna doporučená literatura.

Z textů vydaných na VŠE byly zvoleny učebnice *Úvod do demografie* a kniha *Demografie poprvé*. Hlavním cílem učebnice *Úvod do demografie* (Roubíček, V., 1997) je podat elementární výklad základních pojmů a metod demografie, nutných pro porozumění základních vztahů mezi obyvatelstvem a ekonomikou, vztahů stávajících jak

na úrovni národohospodářské, tak na úrovni regionální či odvětvové. V roce 2005 byla na VŠE vydána kniha *Demografie poprvé*, ve které jsou popsány základní demografické charakteristiky. Autorem této knihy je F. Koschin.

Učebnicí vydanou na MU je kniha *Základy demografie* (Vystoupil, J., Tarabová, Z., 2004), která seznamuje čtenáře s jevy a procesy související s reprodukcí obyvatelstva. Jedná se o procesy obnovy obyvatelstva přirozeným i prostorovým pohybem.

Stěžejní literaturou týkající se vývoje obyvatelstva po roce 1989 byly publikace vzniklé na katedře demografie a geodemografie PřF UK *Populační vývoj České republiky 1990–2002* (Pavlík, Z. a kol., 2002) a *Populační vývoj České republiky 2001–2006* (Pavlík, Z. a kol., 2007). Tyto publikace se věnují nejen přirozenému a migračnímu pohybu obyvatelstva, ale také dalším demografickým jevům (sňatečnosti, rozvodovosti nebo potratovosti). Obě publikace obsahují velké množství tabulek a grafů.

Publikace *Demografická situace České republiky: Proměny a kontexty 1993-2008* (Burcin, B., Fialová, L., Rychtaříková, J. a kol., 2010) obsahuje demografickou analýzu vývoje obyvatelstva od vzniku samostatné České republiky. Charakterizuje současný vývoje včetně jeho důvodů a důsledků: výkyvy v úrovni porodnosti a důvody její extrémně nízké úrovně od roku 1994. Vysvětluje také trendy změn věkové struktury obyvatelstva.

Dále také *Demografické metody a analýzy: demografie české a slovenské populace* (Klufová, R., Poláková, Z., 2010). Dílo popisuje demografické a geodemografické jevy, strukturu obyvatelstva, přirozený i migračním pohyb obyvatelstva.

Demografii a příbuzným oborům se věnují absolventi demografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze na internetovém portálu www.demografie.info.

Analytické publikace ČSÚ zabývající se věkovou a vzdělanostní strukturou obyvatel ze SLDB 2001 jsou *Úroveň vzdělání obyvatelstva podle výsledků sčítání lidu – 2001* (ČSÚ, 2003b) a *Vývoj věkové struktury obyvatelstva a její tendence – 2001* (ČSÚ, 2003c). Stejným tématem se zabývají následující publikace ze SLDB 2011 *Úroveň vzdělání obyvatelstva podle výsledků sčítání lidu – 2011* (ČSÚ, 2014a) a *Věková struktura obyvatel podle dat sčítání lidu – 2011* (ČSÚ, 2014b). Vývoj obyvatelstva ČR v současnosti je obsažen v publikaci Českého statistického úřadu *Vývoj obyvatelstva*

České republiky – 2017 (ČSÚ, 2018i). Tato analytická zpráva popisuje hlavní složky populačního vývoje v České republice v roce 2017 a srovnává je s předchozím obdobím.

Analýza města Uherské Hradiště je zkoumána ve výzkumné zprávě *Uherské Hradiště: Sociodemografická analýza města s důrazem na potřeby komunitního plánování sociálních služeb* (Seideglanz, D., a kol., 2007) vydané v Centru pro regionální rozvoj na Masarykově univerzitě v Brně. Druhou výzkumnou zprávou je *Uherské Hradiště: Sociodemografický vývoj města a příčiny poklesu počtu obyvatel* (Šerý, M. a kol., 2015) vydanou na Katedře geografie Univerzity Palackého v Olomouci. Srovnání měst Uherské Hradiště a Hodonín se věnuje bakalářská práce *Uherské Hradiště versus Hodonín; komparační analýza* (Šišperová, I., 2008).

Migraci ve městě Uherské Hradiště v letech 1991–2015 se věnovali R. Hubl, M. Šerý a V. Toušek v příspěvku *Role migrace v populačním vývoji shrinking city – příklad města Uherské Hradiště*, který je součástí *Sborníku příspěvků XX. mezinárodního kolokvia o regionálních vědách* vydaného v roce 2017.

Důležitými zdroji byly datové publikace o počtu obyvatel a jejich vývoji. Konkrétně se jedná o *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2011* (ČSÚ, 2015), *Databázi demografických údajů za obce ČR* (ČSÚ, 2018a), *Demografickou ročenku krajů 1991–2006* (ČSÚ, 2007a), *2007–2016* (ČSÚ, 2017a), *2008–2017* (ČSÚ, 2018b), *Demografickou ročenku okresů 1991–2006* (ČSÚ, 2007c), *2007–2016* (ČSÚ, 2017a), *2008–2017* (ČSÚ, 2018d), *Demografickou ročenku správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1995–2006* (ČSÚ, 2007d), *2006–2015* (ČSÚ, 2016c), *2008–2017* (ČSÚ, 2018f), *Demografickou ročenku správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem 1995–2008* (ČSÚ, 2009a), *2008–2017* (ČSÚ, 2018e), *Demografickou ročenku vybraných měst 1991–2006* (ČSÚ, 2007b), *2006–2015* (ČSÚ, 2016b) a *2008–2017* (ČSÚ, 2018c).

Data pro analýzu věkové a vzdělanostní struktury obyvatelstva v roce 1991 byly převzaty z publikací *Výsledky sčítání lidu, domů a bytů 1991 v okrese Hodonín* (ČSÚ, 1992a) a *Výsledky sčítání lidu, domů a bytů 1991 v okrese Uherské Hradiště* (ČSÚ, 1992b), v roce 2001 ze *Sčítání lidu, domů a bytů 2001* (ČSÚ, 2003a) a v roce 2011 ze *Sčítání lidu, domů a bytů 2011* (ČSÚ, 2013). Pro výpočet podílů věkových skupin na obyvatelstvu celkem v roce 2017 byla použita *Veřejná databáze* (ČSÚ, 2019).

Dalším zdrojem je časopis *Demografie* vydávaný Českým statistickým úřadem. Jedná se o jediný odborný demografický časopis v České republice, který vychází již od

roku 1959. Obsahuje aktuální články, analýzy a přehledy o populačním vývoji v ČR i v zahraničí. Jsou zde zveřejněna data o sňatečnosti, rozvodovosti, porodnosti, úmrtnosti, potratovosti, o migraci a analýzy populačních cenů.

Prvním vybraným článkem je *Plánování, načasování a důvody odkladu narození prvního dítěte v České republice* (Kocourková, J., Slabá, J., Šťastná, A., 2017). Článek studuje odklad mateřství do vyššího věku, který se v České republice projevuje v posledních 20 letech. Studie také rozebírá důvody tohoto neplánovaného odkladu. Mezi klíčové faktory se řadí hlavně absence vhodného životního partnera a také možné problémy s otěhotněním. Článek vychází z výzkumu, který byl zaměřen na co nejpodrobnější zmapování možných důvodů odkladu rodičovství, jejich analýzu a možnou interakci.

Dalším článkem je *Proměny pozdního mateřství v České republice v demografickém pohledu* (Šimečková, M., 2013). Článek studuje pozdní mateřství a vysvětluje, že toto mateřství je z pohledu plodnosti velmi specifickým jevem. Dále rozlišuje tři odlišné formy pozdního mateřství: v období první republiky, v období ČSSR a v období transformace v 90. letech minulého století. Dle článku se dnes nejčastěji ženě vyššího věku rodí dítě druhého pořadí. V ČR dnes již neplatí, že by starší žena měla vyšší šanci, že se jí dítě narodí mrtvé, má však vyšší šanci porodit trojčata. S dlouhodobě se zvyšujícím věkem matek prvorodiček lze předpokládat, že poroste nejen počet i podíl žen, které budou své rodičovské plány realizovat jako starší matky, takže význam této věkové kategorie pro celkovou úroveň plodnosti dále poroste.

3 PODKLADOVÁ DATA A ZVOLENÉ METODY ZPRACOVÁNÍ

Vývoj obyvatelstva v období 1869–2011 je sledován od prvního moderního sčítání lidu roku 1869. Tato data se nachází v Historickém lexikonu obcí České republiky 1869–2011, který obsahuje informace o částech obcí, roku jejich připojení k obcím, katastrální výměře území, počtu obyvatel a počtu domů při sčítáních lidu, domů a bytů. Vývoj obyvatelstva v období 1869–2011 je zkoumán na základě bazických a řetězových indexů. Bazický index sleduje změnu v počtu obyvatelstva ve vybraném roce v porovnání s rokem 1869. Řetězový index zkoumá změny v počtu obyvatel mezi dvěma po sobě jdoucími sčítáními. Vývoj je studován za oba slovácké okresy, které jsou porovnávány k ČR, ale také za 2 největší města na Uherskohradištsku a 3 největší města na Hodonínsku s porovnáním ke zbytku území okresů bez těchto měst. Vývoj obyvatelstva je znázorněn také graficky.

Při výpočtu bazického indexu dochází ke stanovení hodnoty 100 % prvního roku měření. Do vzorce dosadíme počet obyvatel ve vybraném roce do čitatele a počet obyvatel v prvním sledovaném roce do jmenovatele. Výsledek se vynásobí 100, aby výsledná hodnota byla v procentech.

$$BI = \frac{Pv}{Pp} \times 100$$

BI...bazický index

Pv...počet obyvatel ve vybraném roce

Pp...počet obyvatel v prvním sledovaném roce

Při výpočtu řetězového indexu dochází ke srovnání hodnoty vybraného roku s hodnotou roku předešlého. Čítec ve vzorci obsahuje počet obyvatel ve vybraném roce a jmenovatel počet obyvatel v roce předešlém. Výsledek se opět násobí 100 a výsledná hodnota je v procentech.

$$\check{R}I = \frac{Pv}{Pn} \times 100$$

ŘI...řetězový index

Pv... počet obyvatel ve vybraném roce

Pn... počet obyvatel v předešlém roce

Vývoj obyvatelstva v období 1991–2017 je zkoumán v zájmových okresech, které jsou komparovány s ČR. Dále je vývoj studován za stejná města jako ve vývoji obyvatelstva v období 1869–2011. Základním zdrojem je databáze demografických údajů

za obce ČR dostupná na webu ČSÚ. Tato databáze obsahuje data o počtu narozených, zemřelých, přistěhovaných a vystěhovaných obyvatel včetně územních změn. Od roku 1991 jsou v databázi obsaženy také údaje o počtu sňatků, rozvodů a potratů.

Část práce, která studuje přirozenou měnu obyvatelstva v období 1991–2017, je analyzována s pomocí hrubé míry porodnosti, hrubé míry úmrtnosti a hrubé míry přirozené měny. Všechny tyto ukazatele jsou vždy sledovány za vybrané období a přepočteny na 1 000 obyvatel středního stavu. Výsledná hodnota je tedy v promilích. Pro regionální analýzu v grafické podobě byly vybrány správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem, kterých se ve studovaných okresech nachází 12.

Hrubá míra porodnosti se počítá jako počet živě narozených obyvatel ve sledovaném období na 1 000 obyvatel středního stavu.

$$HMP = \frac{N}{SS} \times 1000$$

HMP...hrubá míra porodnosti

N...počet živě narozených

SS...střední stav obyvatelstva

Hrubá míra úmrtnosti vyjadřuje počet zemřelých na 1 000 obyvatel středního stavu. Vzorec je obdobný jako vzorec pro výpočet HMP, jen je do čitatele dosazen počet zemřelých obyvatel.

$$HMÚ = \frac{Z}{SS} \times 1000$$

HMÚ...hrubá míra úmrtnosti

Z...počet zemřelých

SS...střední stav obyvatelstva

Hrubá míra přirozené měny vyjadřuje přirozený přírůstek nebo přirozený úbytek obyvatelstva na 1 000 obyvatel středního stavu. Do čitatele je dosazen rozdíl počtu živě narozených a počtu zemřelých obyvatel, do jmenovatele střední stav obyvatelstva a výsledek je vynásobený 1 000.

$$HMPM = \frac{N - Z}{SS} \times 1000$$

HMPM...hrubá míra přirozené měny

N...počet živě narozených

Z...počet zemřelých

SS...střední stavy obyvatelstva

Kapitola věnovaná migraci obyvatelstva studuje migrační saldo a hrubou míru migračního salda s pomocí dat z demografických ročenek. Dílčí kapitoly jsou pak věnovány vnitřní a zahraniční migraci. Data o vnitřní a zahraniční migraci pochází z Anonymizované databáze vnitřní a zahraniční migrace ČSÚ, která mi byla zapůjčena Geografickým ústavem Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

Data o zahraniční migraci jsou v České republice získávána paralelně Českým statistickým úřadem a Ministerstvem vnitra a data tak neposkytují srovnatelné údaje. Evidence migrantů byla ovlivněna zaprvé zrušením vystěhovaleckých pasů roku 1994 a za druhé změnou metodiky sledování zahraniční migrace roku 2001. Díky této změně se do zahraniční migrace počítají i cizinci, kteří v České republice žijí na základě udělení víza nad 90 dnů a jejich pobyt zde přesáhl jeden rok (Seideglanz a kol., 2007).

Hrubá míra migračního salda značí mechanický pohyb obyvatelstva. Počítá se jako rozdíl počtu přistěhovalých a vystěhovalých obyvatel ve sledovaném období v čitateli, střední stav obyvatelstva ve jmenovateli a výsledek je vynásoben 1 000.

$$HMMS = \frac{P - V}{SS} \times 1000$$

HMMS...hrubá míra migračního salda

P...počet přistěhovalých

V...počet vystěhovalých

SS...střední stav obyvatelstva

Efektivita (též účinnost) migrace vyjadřuje poměr mezi migračním saldem a objemem migrace. Může dosahovat hodnot -100 až 100 %.

$$E = \frac{(P - V)}{(P + V)} \times 100$$

E...efektivita migrace

P...počet přistěhovalých

V...počet vystěhovalých

Pohyb přirozený i migrační do úrovní obcí je hodnocen pomocí s pomocí Webbovy typologie. Tato typologie dělí obce do 8 kategorií na základě přirozeného přírůstku (úbytku), migračního salda a celkového přírůstku (úbytku) obyvatel (Webb,

1963). V kategoriích A a B dosahuje nejvyšších hodnot přirozený přírůstek. V kategoriích C a D převládá přírůstek migrační. Kategoriím E a F dominuje přirozený úbytek a v kategoriích G a H převládá migrační úbytek.

Tab. 1 Webbova typologie obcí

A	$PP \geq 0$	$MS < 0$	$CP \geq 0$
B	$PP \geq 0$	$MS \geq 0$	$PP \geq MS$
C	$PP \geq 0$	$MS \geq 0$	$PP < MS$
D	$PP < 0$	$MS \geq 0$	$CP \geq 0$
E	$PP < 0$	$MS \geq 0$	$CP < 0$
F	$PP < 0$	$MS < 0$	$PP < MS$
G	$PP < 0$	$MS < 0$	$MS \geq 0$
H	$PP \geq 0$	$MS < 0$	$CP < 0$

Pramen: John W. Webb (1963): The Natural and Migrational Components of Population Changes in England and Wales, 1921-1931; vlastní zpracování

Poznámka: PP – přirozený přírůstek; MS – migrační saldo; CP – celkový přírůstek

Pro zhodnocení demografického stárnutí byly vybrány následující indexy: index stáří, index závislosti 1, index závislosti 2 a index ekonomického zatížení. Tyto indexy byly převzaty z webu www.demografie.info. Jedinou úpravou byla změna poproduktivní věkové skupiny, která byla pro tuto práci ustálena jako počet obyvatel ve věku 65 a více let. V této kapitole jsou zpracována data ze sčítání lidu, domů a bytů v letech 1991, 2001 a 2011 a data z Veřejné databáze ČSÚ.

Vzorec indexu stáří obsahuje v čitateli počet obyvatel ve věku 65 a více let, ve jmenovateli počet obyvatel ve věku 0 až 14 let a výsledek se vynásobí 100

$$IS = \frac{P_{65+}}{P_{0-14}} \times 100$$

IS...index stáří

P₆₅₊...počet obyvatel ve věku 65 a více let

P₀₋₁₄...počet obyvatel ve věku 0 až 14 let

Index závislosti 1 udává počet obyvatel ve věku 0 až 14 let v čitateli, počet obyvatel ve věku 15 až 64 let ve jmenovateli a výsledná hodnota se vynásobí 100.

$$IZ1 = \frac{P_{0-14}}{P_{15-64}} \times 100$$

IZ1...index závislosti 1

P₀₋₁₄...počet obyvatel ve věku 0 až 14 let

P₁₅₋₆₄...počet obyvatel ve věku 15 až 64 let

Index závislosti 2 udává počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob patřící do věkové skupiny 15 až 64 let.

$$IZ2 = \frac{P65 +}{P15 - 64} \times 100$$

IZ2...index závislosti 2

P65+...počet obyvatel ve věku 65 a více let

P15-64...počet obyvatel ve věku 15 až 64 let

Index ekonomického zatížení vyjadřuje počet osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let.

$$IEZ = \frac{(P0 - 14) + (P65+)}{P15 - 64} \times 100$$

IEZ...index ekonomického zatížení

P0-14...počet obyvatel ve věku 0 až 14 let

P65+...počet obyvatel ve věku 65 a více let

P15-64...počet obyvatel ve věku 15 až 64 let

Pro kapitolu o vzdělanostní struktuře obyvatelstva byly stanoveny 4 vzdělanostní skupiny obyvatel ve věku 15 a více let. Skupiny byly ustanoveny následovně: základní včetně neukončeného (obyvatelé se základním vzděláním včetně neukončeného a nezjištěného), střední bez maturity (obyvatelé se středním vzděláním bez maturity, včetně vyučení), střední s maturitou (obyvatelé s úplným středním vzděláním s maturitou, včetně nástavbového a vyššího odborného) a vysokoškolské. V této kapitole jsou zpracována data ze sčítání lidu, domů a bytů v letech 1991, 2001 a 2011. Ukazatel hodnotící vzdělanostní strukturu obyvatel je index vzdělanosti. Index vzdělanosti je počítán součtem 4 součinů a vynásoben hodnotou 100. Může tak nabít hodnot 100–400. Kdy hodnota 100 představuje 100 % obyvatel patřících do skupiny se základním vzděláním a hodnota 400 představuje 100 % obyvatel s vysokoškolským vzděláním.

$$IV = (1 * P1) + (2 * P2) + (3 * P3) + (4 * P4) * 100$$

IV...index vzdělanosti

P1...podíl obyvatel se základním vzděláním včetně neukončeného

P2...podíl obyvatel se středním vzděláním bez maturity

P3...podíl obyvatel s úplným středním vzděláním s maturitou

P4...podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním

4 VÝVOJ OBYVATELSTVA NA ÚZEMÍ OKRESŮ UHERSKÉ HRADIŠTĚ A HODONÍN V OBDOBÍ 1869 AŽ 1991

K prvnímu sčítání na celém území Československa dochází v polovině 19. století. Sčítání z 31. 10. 1857 je označováno jako přechod mezi soupisy obyvatelstva a řadou moderních sčítání. K dalšímu sčítání obyvatelstva přistoupila vláda nyní již Rakousko-Uherska až na samém konci šedesátých let. Nový říšský zákon o sčítání stanovil stálou desetiletou periodicitu sčítání s tím, že s výjimkou prvního se všechna další měla konat vždy o půlnoci z 31. prosince na 1. ledna roku končícího nulou. (Vystoupil, Tarabová, 2004).

Vývoj populace je ovlivněn především válečnými konflikty, těmi nejvýraznějšími jsou pochopitelně obě světové války. Další významná událost, která měla značný vliv na vývoj obyvatelstva, je konec komunistického režimu v Československu roku 1989. Došlo tak k otevření hranic, a tudíž k výrazné migraci obyvatelstva.

Počet obyvatel v okrese Uherské Hradiště od sčítání v roce 1869 kontinuálně narůstá až po sčítání roku 1930, kdy došlo k mírnému poklesu počtu obyvatel. Od tohoto sčítání ovšem obyvatelstvo opět narůstalo až po sčítání roku 1991, kdy okres zaznamenává úbytek 2 183 obyvatel. Nejvyšší počet obyvatel žijících na území okresu Uherské Hradiště byl zaznamenán při sčítání roku 1980 a to 147 371 obyvatel.

Situace v okrese Hodonín je podobná. Od sčítání roku 1869 až po poválečné sčítání roku 1950 počet obyvatel narůstal. Od cenzu v roce 1961 až po sčítání roku 1980 okres opět zaznamenává přírůstek obyvatel. Při sčítání roku 1991 zaznamenal okres Hodonín úbytek obyvatel oproti předešlému sčítání o 1 185 obyvatel. Maximální počet obyvatel v okrese Hodonín činil 162 659 při sčítání roku 1980.

Tab. 2 Vývoj počtu obyvatel v okresech Uherské Hradiště a Hodonín a ČR v letech 1869–1991

Rok	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1869	80 908	94 276	7 565 463
1880	88 412	103 975	8 223 227
1890	94 051	110 046	8 666 456
1900	103 149	118 756	9 374 028
1910	111 791	128 593	10 076 727
1921	115 953	131 166	10 009 480
1930	115 259	133 051	10 674 240
1950	123 022	129 448	8 896 086
1961	140 222	149 907	9 571 531
1970	142 121	155 063	9 807 697
1980	147 371	162 659	10 291 927
1991	145 188	161 474	10 302 215

Pramen: ČSÚ (2015): Historický lexikon obcí České republiky - 1869 – 2011

Tab. 3 Vývoj počtu obyvatel v okresech Uherské Hradiště a Hodonín a ČR v letech 1869–1991 (bazické indexy)

Rok	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1869	100,0 %	100,0 %	100,0 %
1880	109,3 %	110,3 %	108,7 %
1890	116,2 %	116,7 %	114,6 %
1900	127,5 %	126,0 %	123,9 %
1910	138,2 %	136,4 %	133,2 %
1921	143,3 %	139,1 %	132,3 %
1930	142,5 %	141,1 %	141,1 %
1950	152,1 %	137,3 %	117,6 %
1961	173,3 %	159,0 %	126,5 %
1970	175,7 %	164,5 %	129,6 %
1980	182,1 %	172,5 %	136,0 %
1991	179,4 %	171,3 %	136,2 %

Pramen: ČSÚ (2015): Historický lexikon obcí České republiky - 1869 – 2011; vlastní zpracování

Z tabulky 3 je patrné, že počet obyvatel v okrese Uherské Hradiště vzrostl v roce 1991 v porovnání s rokem 1869 1,79krát. Ve stejném období vrostl počet obyvatel v okrese Hodonín 1,71krát. Oba okresy dosáhly v porovnání s celým územím České republiky vyššího nárůstu obyvatel, protože Česká republika se počtem obyvatel zvětšila pouze 1,36krát.

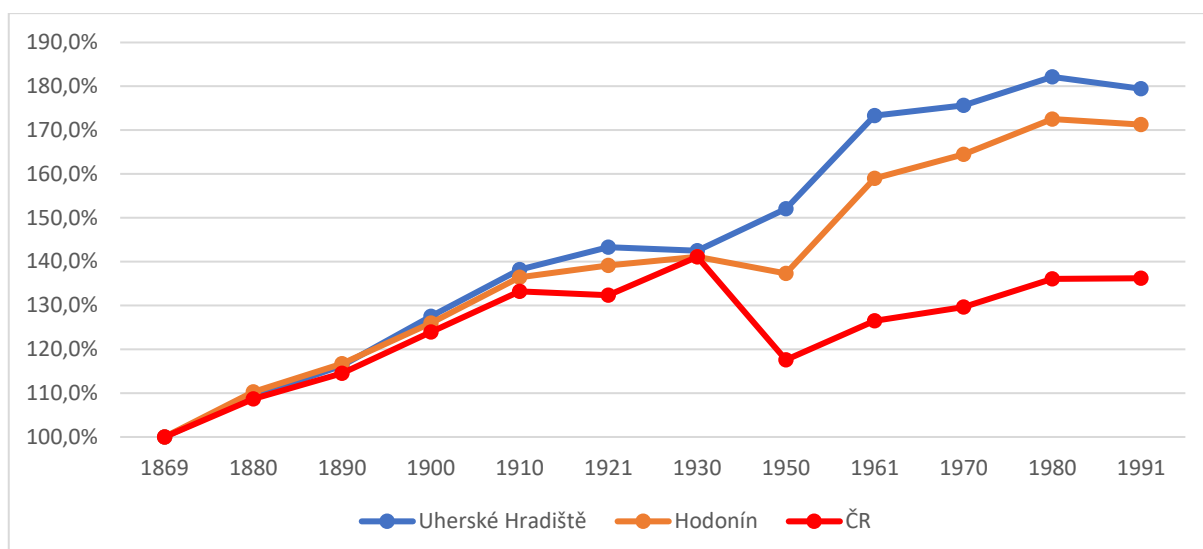
Tab. 4 Vývoj počtu obyvatel v okresech Uherské Hradiště a Hodonín a ČR v letech 1869–1991 (řetězové indexy)

Rok	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1869	100,0 %	100,0 %	100,0 %
1880	109,3 %	110,3 %	108,7 %
1890	106,4 %	105,8 %	105,4 %
1900	109,7 %	107,9 %	108,2 %
1910	108,4 %	108,3 %	107,5 %
1921	103,7 %	102,0 %	99,3 %
1930	99,4 %	101,4 %	106,6 %
1950	106,7 %	97,3 %	83,3 %
1961	114,0 %	115,8 %	107,6 %
1970	101,4 %	103,4 %	102,5 %
1980	103,7 %	104,9 %	104,9 %
1991	98,5 %	99,3 %	100,1 %

Pramen: ČSÚ (2015): Historický lexikon obcí České republiky - 1869 – 2011; vlastní zpracování

Na území obou okresů pozorujeme dvě období, ve kterých došlo k úbytku obyvatel. V okrese Uherské Hradiště je to sčítání před druhou světovou válkou a cenzus roku 1991. Na Hodonínsku se jedná o sčítání po druhé světové válce a taktéž poslední sledované období. Hlavní příčinou úbytku obyvatel v okrese Hodonín byl odsun německého obyvatelstva do zahraničí. Nejvýraznější nárůst počtu obyvatel na území obou okresů pozorujeme při cenzu roku 1961, u Uherského Hradiště o 14 % a u Uherského Brodu o 15,8 %. Ale na území České republiky došlo k největšímu přírůstku obyvatelstva v sedmdesátých letech 19. století a to o 8,7 %. Největší úbytek zaznamenala Česká republika při poválečném sčítání roku 1950, kdy počet obyvatel představoval 83,3 % počtu obyvatel při sčítání roku 1930. Tento pokles je pochopitelně výsledkem velkého množství obětí druhé světové války a také poválečného odsunu německých obyvatel.

V osmdesátých letech dvacátého století došlo k poklesu počtu obyvatel na území obou studovaných okresů, zatímco počet obyvatel v České republice mírně rostl.

Obr. 2 Vývoj počtu obyvatel v okresech Uherské Hradiště a Hodonín a ČR v letech 1869–1991 (bazické indexy)

Pramen: ČSÚ (2015): Historický lexikon obcí České republiky - 1869 – 2011; vlastní zpracování

Tab. 5 Vývoj počtu obyvatel ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod a zbytku území okresu Uherské Hradiště v letech 1869–1991

Rok	území		
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	zbytek okresu
1869	5 659	5 855	69 394
1880	6 663	6 492	75 257
1890	7 232	6 935	79 884
1900	8 925	7 399	86 825
1910	9 451	8 014	94 326
1921	10 051	8 384	97 518
1930	10 554	8 821	95 884
1950	13 402	9 856	99 764
1961	15 616	12 565	112 041
1970	19 427	14 406	108 288
1980	25 015	17 459	104 897
1991	26 765	17 721	100 702

Pramen: ČSÚ (2015): Historický lexikon obcí České republiky - 1869 – 2011; vlastní zpracování

Počet obyvatel v obou sledovaných městech od roku 1869 až po rok 1991 kontinuálně narůstal a v roce 1991 dosáhla obě města maxima počtu obyvatel. Území okresu Uherské Hradiště bez dvou největších měst zaznamenalo první úbytek obyvatel při cenzu v roce 1930, ale poté následovala dvě sčítání zaznamenávající přírůstek obyvatel včetně roku 1961, kdy se v tomto území nacházelo 112 041 obyvatel, což je maximum za celé zkoumané období. Ale od roku 1970 až po konec sledovaného období docházelo pouze ke snižování počtu obyvatel až na konečných 100 702 v roce 1991. Počet obyvatel ve městech Uherské Hradiště a Uherský Brod představoval v roce 1869

14,2 % obyvatel v celém okrese Uherské Hradiště, kdežto v roce 1991 tento podíl činil 30,6 %. Tento více než dvojnásobný nárůst populačního významu měst je jasným důkazem stěhování obyvatel z menších obcí do měst.

Tab. 6 Vývoj počtu obyvatel ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod a zbytku území okresu Uherské Hradiště v letech 1869–1991 (bazické indexy)

Rok	území		
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	zbytek okresu
1869	100,0 %	100,0 %	100,0 %
1880	117,7 %	110,9 %	108,4 %
1890	127,8 %	118,4 %	115,1 %
1900	157,7 %	126,4 %	125,1 %
1910	167,0 %	136,9 %	135,9 %
1921	177,6 %	143,2 %	140,5 %
1930	186,5 %	150,7 %	138,2 %
1950	236,8 %	168,3 %	143,8 %
1961	275,9 %	214,6 %	161,5 %
1970	343,3 %	246,0 %	156,0 %
1980	442,0 %	298,2 %	151,2 %
1991	473,0 %	302,7 %	145,1 %

Pramen: ČSÚ (2015): Historický lexikon obcí České republiky - 1869 – 2011; vlastní zpracování

Ve sledovaném období město Uherské Hradiště populačně vzrostlo 4,73krát a město Uherský Brod 3,02krát. Z hodnot v tabulce 5 je viditelné, že obyvatelstvo ve zkoumaném období 122 let rostlo v celém okrese, ale populačně narůstala především největší města okresu a docházelo k výrazné urbanizaci.

Tab. 7 Vývoj počtu obyvatel ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod a zbytku území okresu Uherské Hradiště v letech 1869–1991 (řetězové indexy)

Rok	území		
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	zbytek okresu
1869	100,0 %	100,0 %	100,0 %
1880	117,7 %	110,9 %	108,4 %
1890	108,5 %	106,8 %	106,1 %
1900	123,4 %	106,7 %	108,7 %
1910	105,9 %	108,3 %	108,6 %
1921	106,3 %	104,6 %	103,4 %
1930	105,0 %	105,2 %	98,3 %
1950	127,0 %	111,7 %	104,0 %
1961	116,5 %	127,5 %	112,3 %
1970	124,4 %	114,7 %	96,7 %
1980	128,8 %	121,2 %	96,9 %
1991	107,0 %	101,5 %	96,0 %

Pramen: ČSÚ (2015): Historický lexikon obcí České republiky - 1869 – 2011; vlastní zpracování

K významnému nárůstu obyvatel došlo ve městě Uherské Hradiště v sedmdesátých letech minulého století a ve městě Uherský Brod v padesátých letech dvacátého století a důvodem byla zvýšená výroba samopalů vz. 58 v České zbrojovce Uherský Brod, což souviselo s nárůstem počtu pracovních míst a zaměstnanců firmy. Při cenzu roku 1991 sledujeme pokles nárůstu obyvatel ve městech, která ale stále populačně rostou. Naopak území okresu bez dvou největších měst od sčítání roku 1970 vykazuje pokles počtu obyvatel.

Tab. 8 Vývoj počtu obyvatel ve městech Hodonín, Kyjov, Veselí nad Moravou a zbytku území okresu Hodonín v letech 1869–1991

Rok	území			
	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.	zbytek okresu
1869	5 202	5 185	4 677	79 212
1880	6 512	5 564	4 894	87 005
1890	8 482	6 079	5 120	90 365
1900	10 233	6 819	5 542	96 162
1910	12 197	7 397	5 676	103 323
1921	13 200	7 265	5 795	104 906
1930	14 793	7 299	6 250	104 709
1950	13 572	7 644	6 237	101 995
1961	18 021	9 081	7 387	115 418
1970	20 863	10 792	10 512	112 896
1980	25 485	12 632	12 464	112 078
1991	28 230	12 920	12 516	107 808

Pramen: ČSÚ (2015): Historický lexikon obcí České republiky - 1869 – 2011; vlastní zpracování

Všechna tři sledovaná města v okrese Hodonín zaznamenala jedno období, kdy došlo k úbytku obyvatel. V Hodoníně k němu došlo při cenzu roku 1950, v Kyjově roku 1921 po první světové válce a ve Veselí nad Moravou v roce 1950. Všechna tři města dosáhla maxima počtu obyvatel při sčítání v roce 1991. Během sledovaného období se populačně nejvíce rozrostlo město Hodonín.

Tab. 9 Vývoj počtu obyvatel ve městech Hodonín, Kyjov, Veselí nad Moravou a zbytku území okresu Hodonín v letech 1869–1991 (bazické indexy)

Rok	území			
	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.	zbytek okresu
1869	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
1880	125,2 %	107,3 %	104,6 %	109,8 %
1890	163,1 %	117,2 %	109,5 %	114,1 %
1900	196,7 %	131,5 %	118,5 %	121,4 %
1910	234,5 %	142,7 %	121,4 %	130,4 %
1921	253,7 %	140,1 %	123,9 %	132,4 %
1930	284,4 %	140,8 %	133,6 %	132,2 %
1950	260,9 %	147,4 %	133,4 %	128,8 %
1961	346,4 %	175,1 %	157,9 %	145,7 %
1970	401,1 %	208,1 %	224,8 %	142,5 %
1980	489,9 %	243,6 %	266,5 %	141,5 %
1991	542,7 %	249,2 %	267,6 %	136,1 %

Pramen: ČSÚ (2015): Historický lexikon obcí České republiky - 1869 – 2011; vlastní zpracování

Podle hodnot bazických indexů z tabulky 8 můžeme vidět, že město Hodonín se populačně zvětšilo 5,43krát v roce 1991 oproti roku 1869. Město Kyjov se ve stejném období zvětšilo 2,49krát a město Veselí nad Moravou 2,68krát.

Tab. 10 Vývoj počtu obyvatel ve městech Hodonín, Kyjov, Veselí nad Moravou a zbytku území okresu Hodonín v letech 1869–1991 (řetězové indexy)

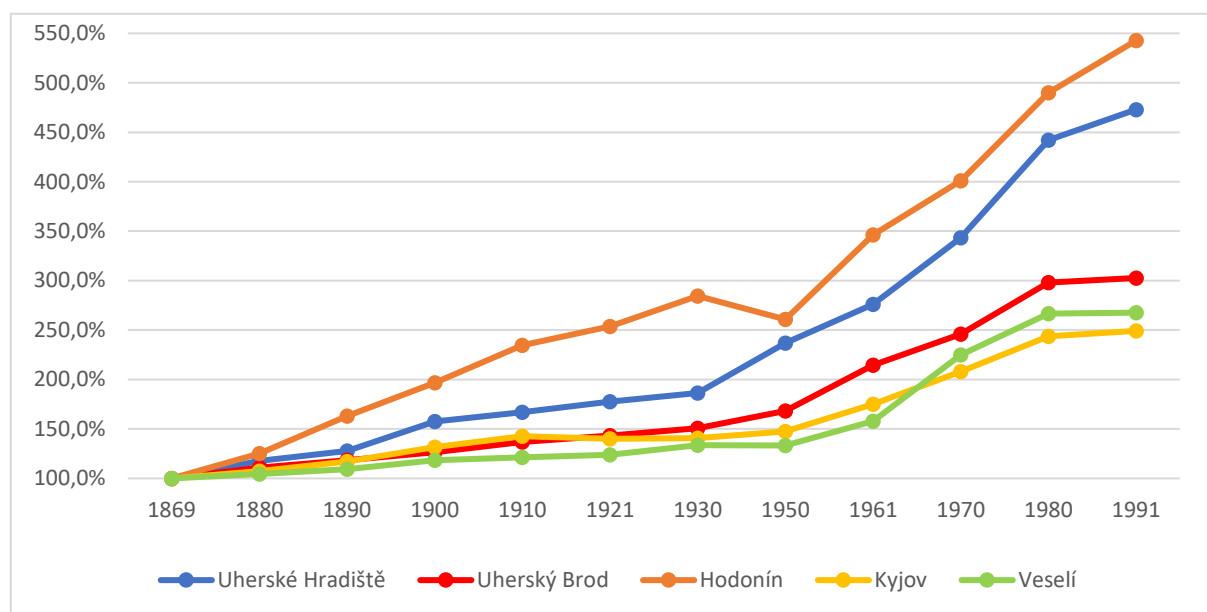
Rok	území			
	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.	zbytek okresu
1869	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
1880	125,2 %	107,3 %	104,6 %	109,8 %
1890	130,3 %	109,3 %	104,6 %	103,9 %
1900	120,6 %	112,2 %	108,2 %	106,4 %
1910	119,2 %	108,5 %	102,4 %	107,4 %
1921	108,2 %	98,2 %	102,1 %	101,5 %
1930	112,1 %	100,5 %	107,9 %	99,8 %
1950	91,7 %	104,7 %	99,8 %	97,4 %
1961	132,8 %	118,8 %	118,4 %	113,2 %
1970	115,8 %	118,8 %	142,3 %	97,8 %
1980	122,2 %	117,0 %	118,6 %	99,3 %
1991	110,8 %	102,3 %	100,4 %	96,2 %

Pramen: ČSÚ (2015): Historický lexikon obcí České republiky - 1869 – 2011; vlastní zpracování

Výrazný nárůst počtu obyvatel ve městě Hodonín zaznamenáváme v padesátých letech dvacátého století, kdy hlavní příčinou byla výstavba elektrárny v Hodoníně

v letech 1951 až 1957 poblíž lignitového dolu. Ke zřetelnému zvýšení počtu obyvatel došlo také v šedesátých letech dvacátého století ve městě Veselí nad Moravou. Hlavní příčinou bylo založení podniku Železářny Veselí roku 1962.

Populačně rostlo také území okresu Hodonín bez tří největších měst, a to až do cenzu roku 1921. Od tohoto sčítání, kromě výjimky při sčítání roku 1961, docházelo na tomto území intercenzálně vždy k úbytku obyvatelstva a jeho přesunu do největších měst okresu.

Obr. 3 Vývoj počtu obyvatel ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod, Hodonín, Kyjov a Veselí nad Moravou v letech 1869–1991 (bazické indexy)

Pramen: ČSÚ (2015): Historický lexikon obcí České republiky - 1869 – 2011; vlastní zpracování

Z obrázku 3 je viditelné, že ze všech zkoumaných měst obou okresů nejdynamičtěji rostlo ve sledovaném období město Hodonín i přes úbytek obyvatel při sčítání roku 1950, což bylo primárně způsobeno odsunem německého obyvatelstva. Naopak k nejmenšímu populačnímu přírůstku došlo ve městě Kyjov. Nejvíce se populačně rozrostlo největší město v obou okresech.

5 VÝVOJ OBYVATELSTVA V OBDOBÍ 1991–2017

V této kapitole je zkoumán vývoj obyvatelstva v období 1991–2017 v zájmových okresech s porovnáním k České republice a také ve vybraných městech s počtem obyvatel vyšším než 10 tisíc. Počet obyvatel je znázorněn vždy k poslednímu dni daného roku. Data byla studována od 31. prosince roku 1990 a další perioda následovala vždy po pěti letech, jako poslední rok byl sledován rok 2017.

V roce 1990 žilo na území okresu Uherské Hradiště 145 372 obyvatel a na území okresu Hodonín 162 240 obyvatel. Na Hodonínsku tedy žilo v roce 1990 o 16 868 obyvatel více. Kdežto v roce 2017 to bylo pouze o necelých 12 tisíc obyvatel.

Na území obou studovaných okresů došlo v porovnání počtu obyvatel v letech 2017 a 1990 k úbytku. Na území okresu Uherské Hradiště tento rozdíl činil téměř 3 tisíce obyvatel, zatímco na území okresu Hodonín byl úbytek výraznější a to necelých 8 tisíc obyvatel. Pro oba okresy je charakteristická pravidelná tendence úbytku obyvatel až na výjimku v roce 1995, kdy zaznamenáváme mírný přírůstek obyvatel na území obou okresů v rámci stovek. Tento nárůst počtu obyvatel si vysvětlujeme zvýšenou porodností v první polovině 90. let.

V okrese Uherské Hradiště sledujeme ještě jeden přírůstek obyvatel v letech 2005–2010, ale poté dochází ke kontinuálnímu úbytku obyvatel. V okrese Hodonín dochází od výjimky roku 1995 k neustálému snižování počtu obyvatel a v roce 2005 se tento počet dostává poprvé pod hranici 160 tisíc.

Na území České republiky dochází od roku 1990 do roku 2005 k poklesu počtu obyvatel. Nejnižší počet obyvatel ve sledovaném období činil přes 10 251 tisíc v roce 2005. Od roku 2010 dochází k přírůstku obyvatelstva, především díky zahraniční migraci, až po konec sledovaného období v roce 2017, kdy se na území ČR nacházelo přes 10 610 tisíc obyvatel.

Tab. 11 Počet obyvatel k 31.12. daného roku v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR ve vybraných letech

Rok	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1990	145 372	162 240	10 364 124
1995	145 705	162 405	10 321 344
2000	145 403	161 068	10 266 546
2005	143 745	157 711	10 251 079
2010	144 203	156 524	10 532 770
2015	142 830	154 873	10 553 843
2017	142 434	154 353	10 610 055

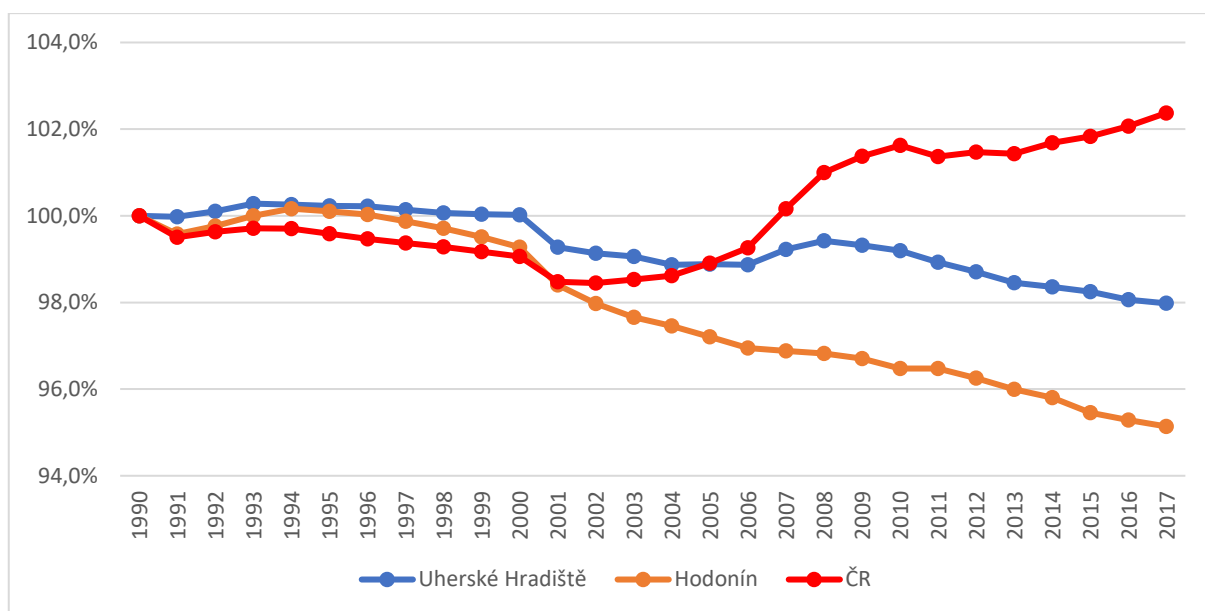
Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka krajů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní zpracování

Tab. 12 Počet obyvatel k 31.12. daného roku v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR ve vybraných letech (bazické indexy)

Rok	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1990	100,0 %	100,0 %	100,0 %
1995	100,2 %	100,1 %	99,6 %
2000	100,0 %	99,3 %	99,1 %
2005	98,9 %	97,2 %	98,9 %
2010	99,2 %	96,5 %	101,6 %
2015	98,3 %	95,5 %	101,8 %
2017	98,0 %	95,1 %	102,4 %

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka krajů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní zpracování

Z tabulky 12 jsou patrné úbytky obyvatel v obou okresech v roce 2017. V tomto roce ztratil okres Uherské Hradiště 2 % obyvatel a okres Hodonín dokonce 4,9 % v porovnání s rokem 1990. Pro území České republiky byl zlomový rok 2005, od tohoto roku docházelo ke kladnému celkovému přírůstku. V roce 2017 žilo na území ČR o 2,4 % obyvatel více než v roce 1990.

Obr. 4 Počet obyvatel k 31.12. daného roku v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v letech 1990–2017 (bazické indexy)

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografický ročenka krajů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní zpracování

Tab. 13 Počet obyvatel k 31.12. daného roku ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod, Hodonín, Kyjov a Veselí nad Moravou ve vybraných letech

Rok	město				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
1990	26 926	17 895	28 461	13 061	12 699
1995	27 566	17 965	28 431	12 792	12 688
2000	27 140	17 768	27 720	12 521	12 422
2005	26 131	17 399	26 226	12 003	11 971
2010	25 393	17 042	25 240	11 539	11 628
2015	25 254	16 591	24 796	11 405	11 229
2017	25 215	16 522	24 683	11 295	11 116

Pramen: ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR

Z porovnávaných měst jsou populačně největší ta okresní – Uherské Hradiště a Hodonín. Ve městě Uherské Hradiště se k 31. prosinci 1990 fakticky nacházelo 39 031 obyvatel, ale k 1. lednu 1991 byly odpojeny obce Kunovice s 5 229 obyvateli a Staré Město s 6 876 obyvateli. Celkem tedy ztratilo město Uherské Hradiště 12 105 obyvatel. Pro kompatibilitu byly počty obyvatel těchto dvou obcí odečteny od tehdejšího města Uherské Hradiště na konečných 26 926 obyvatel. Ve městě Hodonín byla situace obdobná. K 31. prosinci 1989 žilo na území města téměř 34 tisíc obyvatel, ale v roce 1990 se od Hodonína odpojuje 3 206 obyvatel a vzniká samostatná obec Rohatec. K 31. prosinci 1991 se od Hodonína odpojilo 2 509 obyvatel a vznikla obec Lužice. Z těchto

důvodů je počet obyvatel v tabulce 12 ve městě Hodonín k roku 1990 ustanoven na 28 461.

U měst okresu Uherské Hradiště pozorujeme pouze jeden nárůst počtu obyvatel, a to v roce 1995 v Uherském Hradišti o 640 a v Uherském Brodě o 70 obyvatel. Všechna další období vykazují celkový úbytek obyvatel na Uherskohradištsku. Všechna studovaná města z okresu Hodonín vykazují úbytek obyvatel ve všech sledovaných letech. K největšímu úbytku došlo v období 1990–2017 ve městě Hodonín a to konkrétně 3 958 obyvatel.

Tab. 14 Počet obyvatel k 31.12. daného roku ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod, Hodonín, Kyjov a Veselí nad Moravou ve vybraných letech (bazické indexy)

Rok	město				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
1990	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
1995	102,4 %	100,4 %	99,9 %	97,9 %	99,9 %
2000	100,8 %	99,3 %	97,4 %	95,9 %	97,8 %
2005	97,0 %	97,2 %	92,1 %	91,9 %	94,3 %
2010	94,3 %	95,2 %	88,7 %	88,3 %	91,6 %
2015	93,8 %	92,7 %	87,1 %	87,3 %	88,4 %
2017	93,6 %	92,3 %	86,7 %	86,5 %	87,5 %

Pramen: ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní zpracování

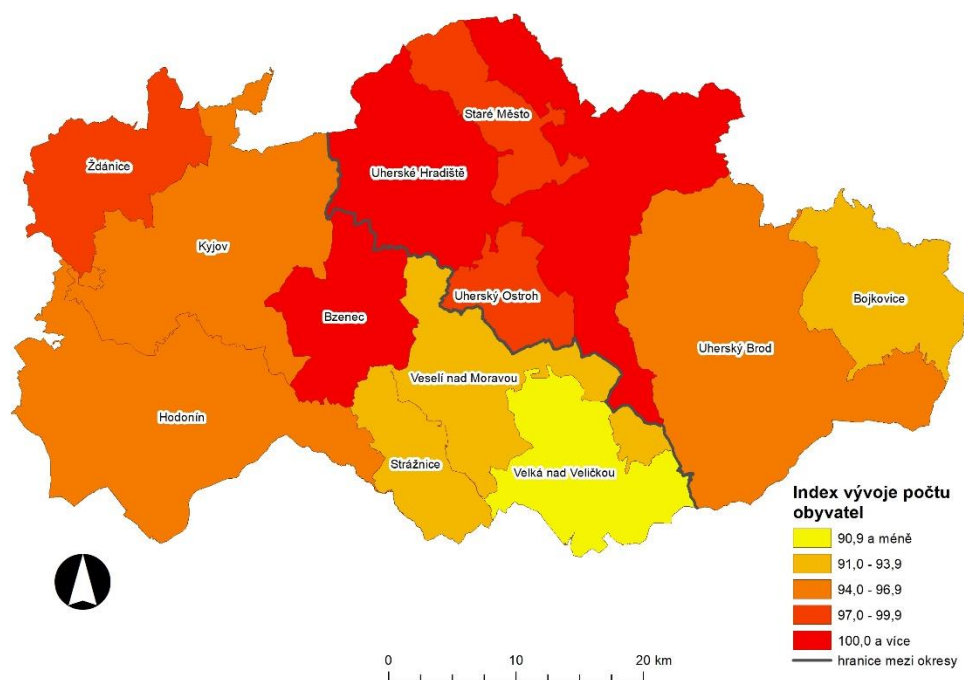
Výrazně více obyvatel ztrácejí města na Hodonínsku, což může souviset se situací na trhu práce. Během 27 let přišlo město Kyjov o 13,5 % obyvatel, Hodonín o 13,3 % a Veselí nad Moravou o 12,5 %. Na Uherskohradištsku je situace méně dramatická, město Uherské Hradiště ztratilo 6,4 % svých obyvatel a město Uherský Brod 7,7 %. Mezi hlavní důvody patří suburbanizace.

Tab. 15 Počet obyvatel k 31.12. daného roku ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod, Hodonín, Kyjov a Veselí nad Moravou ve vybraných letech (řetězové indexy)

Rok	město				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
1990	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
1995	102,4 %	100,4 %	99,9 %	97,9 %	99,9 %
2000	98,5 %	98,9 %	97,5 %	97,9 %	97,9 %
2005	96,3 %	97,9 %	94,6 %	95,9 %	96,4 %
2010	97,2 %	97,9 %	96,2 %	96,1 %	97,1 %
2015	99,5 %	97,4 %	98,2 %	98,8 %	96,6 %
2017	99,8 %	99,6 %	99,5 %	99,0 %	99,0 %

Pramen: ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní zpracování

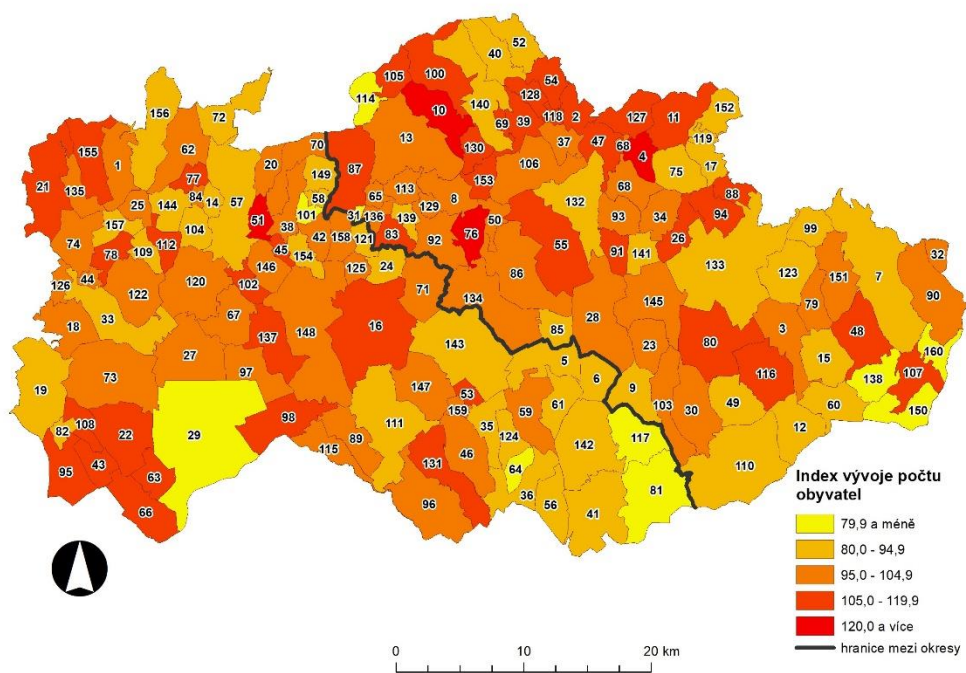
Z obrázku 5 je patrné, že jediné přírůstkové SO POÚ jsou Uherské Hradiště a Bzenec. V těchto SO POÚ počet obyvatel v roce 2017 oproti roku 1990 vzrostl. Vyšší index vývoje vykazuje Bzenec (101,6) oproti Uherskému Hradišti (100,3). Nejnižší hodnotu (86,9) vývoje obyvatel ve zvoleném období vykazuje SO POÚ Velká nad Veličkou, což je také způsobeno její periferní polohou v regionu.

Obr. 5 Index vývoje počtu obyvatel 2017/1990 ve SO POÚ v okresech Uherské Hradiště a Hodonín

ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; ARCDATA PRAHA, s.r.o. (2016): ArcČR 500; vlastní zpracování

Ze souboru 160 obcí na obrázku 6 zaznamenalo v roce 2017 oproti roku 1990 69 obcí nárůst počtu obyvatel, obec Moravany vykazovala stejný počet obyvatel v obou letech a v 90 obcích došlo k úbytku obyvatel. Celkem 4 obce (Bílovice, Břestek, Kostelec, Nedakonice) zaznamenaly hodnotu indexu vývoje vyšší než 120,0. Počet obyvatel zde tedy narostl o více než pětinu. Nejvíce v Břestku (125,7). V 10 obcích došlo k úbytku obyvatel o více než pětinu. Index vývoje v těchto obcích byl tedy nižší než 80,0. Tyto obce jsou v rámci okresů shodně rozmístěny, v každém okrese se jich nachází 5. Suverénně nejnižší hodnotu vykazuje obec Žitková (58,3).

Obr. 6 Index vývoje počtu obyvatel 2017/1990 v obcích v okresech Uherské Hradiště a Hodonín ČSÚ (2018); Databáze demografických údajů za obce ČR; ARCDATA PRAHA, s.r.o. (2016); ArcČR 500; vlastní zpracování

6 PŘIROZENÁ MĚNA OBYVATELSTVA V OBDOBÍ 1991–2017

Termínem přirozená měna se v demografii vyjadřuje proces rození a vymírání lidských populací. Tyto dvě složky tvoří demografickou reprodukci. Souvisí pouze s přirozenou obnovou populace, tedy bez započítání migrace. (Kalibová, K., Pavlík, Z., Vodáková, A., 2009).

6.1 Porodnost

Proces rození je pro demografickou reprodukci neméně významný než proces vymírání. Nejjednodušším ukazatelem je hrubá míra celkové porodnosti, která se vyjadřuje v promilích. (Pavlík, 1986).

Proces rození se stal předmětem výzkumu o téměř 200 let později než proces vymírání. S ukončením demografické revoluce je populační vývoj větších regionů i celých populací vymezován stále více intenzitou porodnosti. Podle projevu známek života se dělí narozené děti na živě a mrtvě narozené. (Vystoupil, Tarabová, 2004).

V prvním roce sledovaného období (1991) počet živě narozených dětí v ČR dosáhl hodnoty 129,3 tis. V roce 1995 poprvé od počátku demografického sledování nepřekročil počet živě narozených dětí v ČR hranici 100 tis. (konkrétně 96,1 tis.). Počty živě narozených dětí klesaly v první polovině 90. let i přes mimořádně příznivou věkovou strukturu žen. (Toušek a kol., 2005)

V letech 1996–2001 se situace stabilizovala na nízkých hodnotách počtu živě narozených (vždy nad hranicí 90 tis.). Výjimkou byl rok 1999, kdy počet živě narozených nepřekročil hranici 90 tisíc a narodilo se historicky nejméně dětí (89 471) na území ČR v období statistického sledování (Pavlík, 2002). Od roku 2001 sledujeme rostoucí tendenci počtu živě narozených až do roku 2009, kdy se tato tendence mění na klesající. V letech 2014–2017 počet živě narozených zase kontinuálně narůstá až na konečných 144 405 dětí v roce 2017.

Ve zkoumaném období se v zájmových okresech živě narodilo celkem 78 339 dětí, z toho 37 575 dětí v okrese Uherské Hradiště a 40 764 dětí v okrese Hodonín. V okrese Hodonín se tedy živě narodilo o 3 189 dětí více než v okrese Uherské Hradiště. V období 1991–2017 se ročně průměrně narodilo v okrese Uherské Hradiště necelých 1,4 tisíce dětí a v okrese Hodonín přes 1,5 tisíce dětí. Ve všech sledovaných obdobích se narodilo na Hodonínsku více dětí než na Uherskohradištsku. Obě území dosáhla

nejvyšších hodnot v období 1991–1995. V posledním sledovaném období v letech 2016–2017 se počty živě narozených v obou okresech začínají srovnávat.

Tab. 16 Počet živě narozených v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v letech 1991–2017 za vybraná období

Období	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1991–1995	8 181	9 472	574 760
1996–2000	6 299	6 892	452 019
2001–2005	6 314	6 727	477 061
2006–2010	7 161	7 539	575 534
2011–2015	6 769	7 167	544 624
2016–2017	2 851	2 967	227 068
celkem	37 575	40 764	2 851 066

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka krajů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; vlastní zpracování

Během sledovaného období 1991–2017 vykazovala zkoumaná území střídající rostoucí a klesající tendenci porodnosti. Z tabulky 16 je patrné, že maximální hodnoty hrubé míry porodnosti zaznamenala všechna území v období let 1991–1995, v okrese Uherské Hradiště to bylo 11,3 ‰, v okrese Hodonín 11,7 ‰ a v ČR 11,1 ‰. V následujícím období zaznamenáváme pokles porodnosti jak v obou okresech, tak v České republice. K dalšímu poklesu porodnosti dochází v období 2011–2015 v obou okresech i České republice. A posledním, pouze dvouletém období, 2016–2017 sledujeme nárůst porodnosti ve všech zkoumaných územích. Při srovnání porodnosti v obdobích 1991–1995 a 2016–2017 si všímáme poklesu porodnosti v obou okresech i České republice. Největší pokles o 2,1 ‰ vykazuje okres Hodonín.

Tab. 17 Hrubé míry porodnosti v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v letech 1991–2017 za vybraná období [‰]

Období	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1991–1995	11,3	11,7	11,1
1996–2000	8,6	8,5	8,8
2001–2005	8,8	8,5	9,3
2006–2010	9,9	9,6	11,1
2011–2015	9,5	9,2	10,4
2016–2017	10,0	9,6	10,7
celkem	9,6	9,5	10,2

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka krajů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; vlastní zpracování

Během celého sledovaného období se nejvíce živě narozených (23 611) narodilo ve SO ORP Uherské Hradiště, nejméně (10 133) pak ve SO ORP Veselí nad Moravou. Díky absolutním údajům z tabulky 17 můžeme konstatovat, že nejvíce dětí se ve všech SO ORP narodilo v období 1991–1995. V Uherském Hradišti v tomto období překročil počet živě narozených hranici 5 tisíc, v Uherském Brodě a Kyjově 3 tisíc a ve Veselí nad Moravou 2,5 tisíce. Bylo to poprvé a naposledy, kdy byly tyto hranice pokořeny v jednotlivých SO ORP.

Tab. 18 Počet živě narozených ve SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2017 za vybraná období

Období	správní obvod obce s rozšířenou působností				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
1991–1995	5 015	3 166	3 804	3 142	2 526
1996–2000	3 829	2 470	2 657	2 462	1 773
2001–2005	3 976	2 338	2 593	2 445	1 689
2006–2010	4 601	2 560	3 070	2 677	1 792
2011–2015	4 377	2 392	2 936	2 565	1 666
2016–2017	1 813	1 038	1 189	1 091	687
celkem	23 611	13 964	16 249	14 382	10 133

Pramen: ČSÚ (2007, 2016, 2018): Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1995 až 2006, 2006 až 2015, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní zpracování

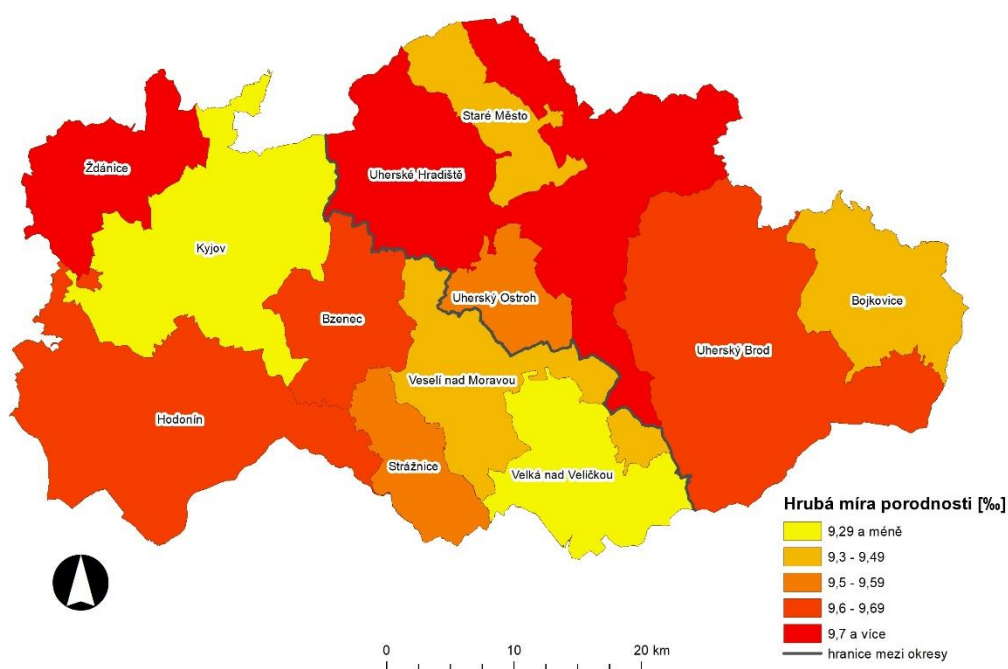
Až na malé výjimky vykazují všechny SO ORP stejné tendence růstu i poklesu hrubé míry porodnosti ve všech obdobích. Všechny SO ORP dosáhly nejvyšší hrubé míry porodnosti v prvním sledovaném období. V následujícím období sledujeme ve všech SO ORP pokles hrubé míry porodnosti. V dalším období porodnost ve všech SO ORP roste nebo stagnuje, kromě Uherského Brodu, kde klesá. V posledním období sledujeme nárůst porodnosti ve všech SO ORP sledovaných okresů. K největšímu poklesu hrubé míry porodnosti v porovnání období 1991–1995 a 2016–2017 došlo ve SO ORP Veselí nad Moravou a to o 3,2 %.

Tab. 19 Hrubé míry porodnosti ve SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2017 za vybraná období [%o]

Období	správní obvod obce s rozšířenou působností				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
1991–1995	11,1	11,5	11,8	11,2	12,2
1996–2000	8,4	9,0	8,3	8,7	8,6
2001–2005	8,8	8,7	8,3	8,7	8,4
2006–2010	10,2	9,5	10,0	9,6	9,1
2011–2015	9,7	9,0	9,6	9,2	8,6
2016–2017	10,1	9,9	9,8	9,8	9,0
celkem	9,7	9,6	9,6	9,5	9,3

Pramen: ČSÚ (2007, 2016, 2018): Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1995 až 2006, 2006 až 2015, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní zpracování

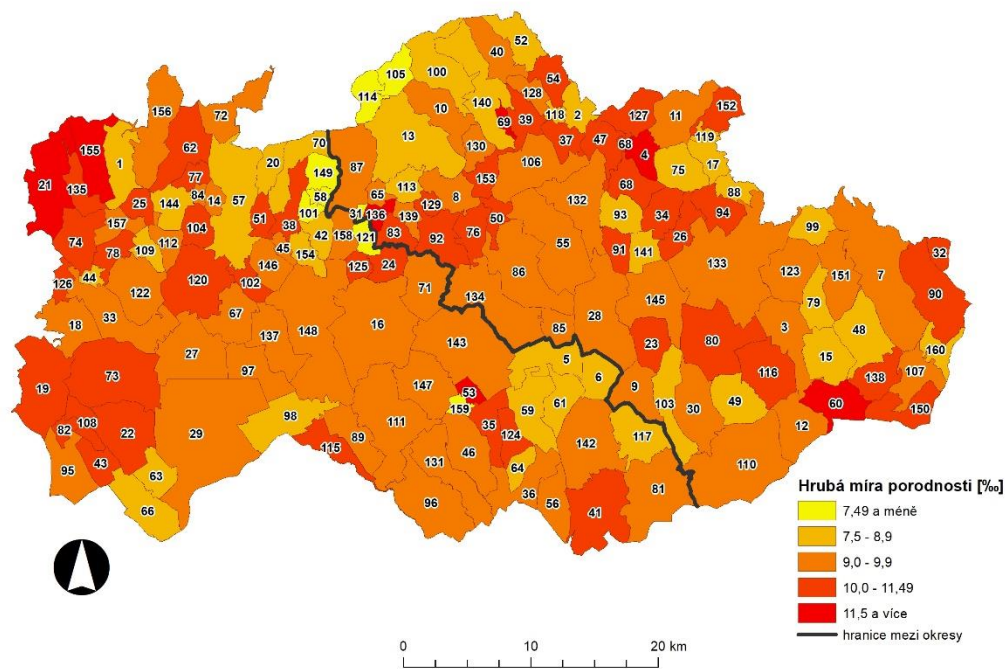
Z obrázku 7 je patrné, že nejnižší HMP v okrese Hodonín byly zaznamenány ve SO POÚ Velká nad Veličkou a Kyjov (9,01 ‰, respektive 9,27 ‰). V okrese Uherské Hradiště vykazuje nejnižší HMP SO POÚ Staré Město (9,37 ‰). Naopak nejvyšší HMP jsou ve SO POÚ Ždánice (10,18 ‰) v okrese Hodonín a ve SO POÚ Uherské Hradiště (9,74 ‰) ve stejnojmenném okrese.

Obr. 7 Průměrná roční hrubá míra porodnosti ve SO POÚ v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2017

Pramen: ČSÚ (2009, 2018): Demografická ročenka správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem 1995 až 2008, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; ARCDATA PRAHA, s.r.o. (2016): ArcČR 500; vlastní zpracování

Nejnižší průměrné roční HMP vykazují obce koncentrované na severu meziokresní hranice a obec Žeraviny patřící do SO POÚ Veselí nad Moravou. Vůbec nejnižší porodnost je zaznamenána v obci Hostějov (3,61 ‰), kde se za celé sledované období narodily pouze 4 děti. Suverénně nejvyšší hodnoty HMP ve sledovaném období dosáhla obec Újezdec (27,52 ‰).

Obr. 8 Průměrná roční hrubá míra porodnosti v obcích v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2017

Pramen: ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; ARCDATA PRAHA, s.r.o. (2016): ArcČR 500; vlastní zpracování

6.2 Úmrtnost

Termínem úmrtnost označujeme proces přirozeného ubývání obyvatelstva úmrtími jednotlivých jeho příslušníků. Tento proces je výrazně závislý na věkové struktuře obyvatelstva a souvisí s populačním růstem a podílí se tudíž na celkové změně počtu obyvatelstva (Roubíček, 1997).

Analýza procesu úmrtí má v demografii dlouholetou tradici. Její počátky jsou datovány do 17. století, kdy zakladatel demografie *J. Graunt* objevil obecné pravidelnosti při studiu tak odlišných události, jakými jsou úmrtí jednotlivců (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 2009).

Po roce 1990 dochází ke snížení intenzity úmrtnosti. Tyto změny souvisí s nástupem hlubokých sociálně ekonomických změn ve společnosti, které se projeví v postupném zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva. (Pavlík, 2007)

V roce 1991 počet zemřelých v ČR dosáhl hodnoty 124,2 tis. Méně než 110 tis. zemřelých bylo v ČR poprvé registrováno v roce 1998 (konkrétně 109,5 tis.). Absolutně nejnižší počet úmrtí za rok ve sledovaném období byl zaznamenán v roce 2006 (104 441). V roce 2017 registrujeme v ČR celkem 111 443 zemřelých, což je o 12,8 tis. méně než v roce 1991.

V okrese Uherské Hradiště zemřelo ve sledovaném období celkem 41 919 obyvatel a v okrese Hodonín 44 710 obyvatel. V obou okresech tedy v období 1991–2017 zemřelo 86 629 obyvatel. Jak v obou okresech, tak v ČR zemřelo nejvíce obyvatel v období 1991–1995. Od tohoto období dochází k poklesu počtu zemřelých. Tento pokles si vysvětlujeme především nástupem hlubokých sociálně ekonomických změn ve společnosti po roce 1990, jejichž následkem bylo postupné zlepšování zdravotního stavu obyvatel. (Pavlík, 2007) V roce 1991 v České republice zemřelo 124,2 tisíc obyvatel a v roce 2017 to bylo 111,4 tisíc obyvatel, tedy o 12,8 tisíc méně. V hodnotách počtu zemřelých obyvatel sledujeme podobný průběh v obou okresech i v České republice. Nárůst úmrtnosti se shodně vyskytl pouze v okrese Uherské Hradiště a České republice v období 2011–2015 oproti období předešlému. Díky absolutním datům v tabulce 19 můžeme konstatovat, že nejvíce obyvatel zemřelo v obou okresech i v ČR v období 1991–1995. Od tohoto období dochází k poklesu počtu zemřelých s výjimkou období 2011–2015, kdy v okrese Uherské Hradiště a ČR zaznamenáváme nárůst počtu úmrtí.

Tab. 20 Počet zemřelých v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v letech 1991–2017 za vybraná období

Období	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1991–1995	8 545	9 168	598 098
1996–2000	7 857	8 366	553 822
2001–2005	7 617	8 137	542 401
2006–2010	7 378	8 016	528 290
2011–2015	7 510	7 951	541 035
2016–2017	3 012	3 072	219 193
celkem	41 919	44 710	2 982 839

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka krajů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; vlastní zpracování

V tabulce 20 jsou uvedena relativní data popisující hrubé míry úmrtnosti. V prvním sledovaném období 1991–1995 byla HMÚ v okrese Uherské Hradiště 11,7 ‰ a v okrese Hodonín 11,3 ‰. Kdežto v posledním sledovaném období 2016–2017 nabyla HMÚ hodnot 10,6 ‰, respektive 9,9 ‰. Celkově tedy došlo ke snížení úmrtnosti v obou okresech ale také v České republice. Právě hodnota HMÚ 9,9 ‰ v okrese Hodonín v posledním období byla nejnižší ze všech. A okres Hodonín jako jediný ze zkoumaných území zaznamenal v posledním období pokles úmrtnosti, na rozdíl od okresu Uherské Hradiště a ČR, ve kterých dochází ke zvýšení HMÚ o 0,1 ‰.

Tab. 21 Hrubé míry úmrtnosti v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v letech 1991–2017 za vybraná období [‰]

Období	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1991–1995	11,7	11,3	11,6
1996–2000	10,8	10,3	10,8
2001–2005	10,6	10,2	10,6
2006–2010	10,2	10,2	10,2
2011–2015	10,5	10,2	10,3
2016–2017	10,6	9,9	10,4
celkem	10,7	10,4	10,7

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka krajů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; vlastní zpracování

Stejně jako u počtu živě narozených, tak i u počtu zemřelých dosáhl nejvyšší hodnoty (26 094) SO ORP Uherské Hradiště a nejnižší hodnoty (11 389) SO ORP Veselí nad Moravou. Nejvyšší počet zemřelých zaznamenáváme pro všechny SO ORP shodně v prvním období 1991–1995, od tohoto období převažuje ve všech územích, až na pár výjimek, klesající tendence mortality.

Tab. 22 Počet zemřelých ve SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2017 za vybraná období

Období	správní obvod obce s rozšířenou působností				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
1991–1995	5 454	3 091	3 320	3 488	2 360
1996–2000	4 877	2 980	3 086	3 085	2 195
2001–2005	4 659	2 958	3 089	2 932	2 116
2006–2010	4 573	2 805	3 031	2 949	2 036
2011–2015	4 673	2 837	3 104	2 916	1 931
2016–2017	1 858	1 154	1 182	1 139	751
celkem	26 094	15 825	16 812	16 509	11 389

Pramen: ČSÚ (2007, 2016, 2018): Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1995 až 2006, 2006 až 2015, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní zpracování

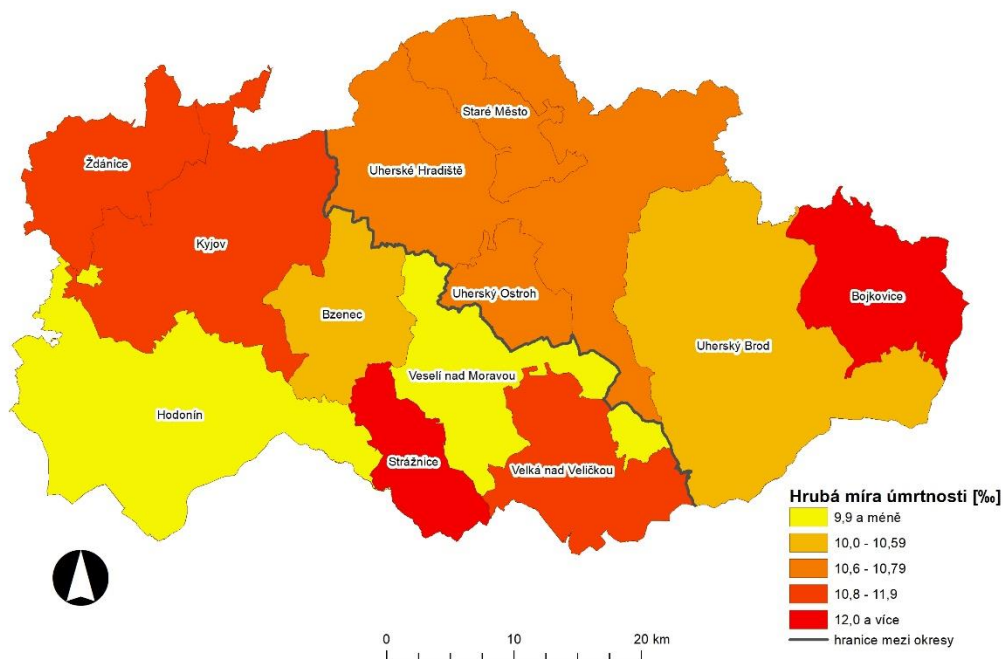
Při prostudování relativních dat z tabulky 22 je viditelné, že HMÚ v porovnání prvního s posledním sledovaným obdobím klesly. Největší pokles byl zaznamenán v SO ORP Kyjov a to o 2,1 ‰. Stejný SO ORP vykazoval také největší HMÚ 12,4 ‰ a to v období 1991–1995. Nejnižší HMÚ dosáhl SO ORP Hodonín v období let 2016–2017 a to 9,7 ‰.

Tab. 23 Hrubé míry úmrtnosti ve SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2017 za vybraná období [‰]

Období	správní obvod obce s rozšířenou působností				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
1991–1995	12,0	11,3	10,3	12,4	11,4
1996–2000	10,8	10,9	9,9	10,9	10,6
2001–2005	10,4	11,0	9,9	10,4	10,5
2006–2010	10,1	10,4	9,9	10,5	10,3
2011–2015	10,3	10,7	10,1	10,4	10,0
2016–2017	10,3	11,0	9,7	10,3	9,9
celkem	10,7	10,9	10,0	10,9	10,5

Pramen: ČSÚ (2007, 2016, 2018): Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1995 až 2006, 2006 až 2015, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní zpracování

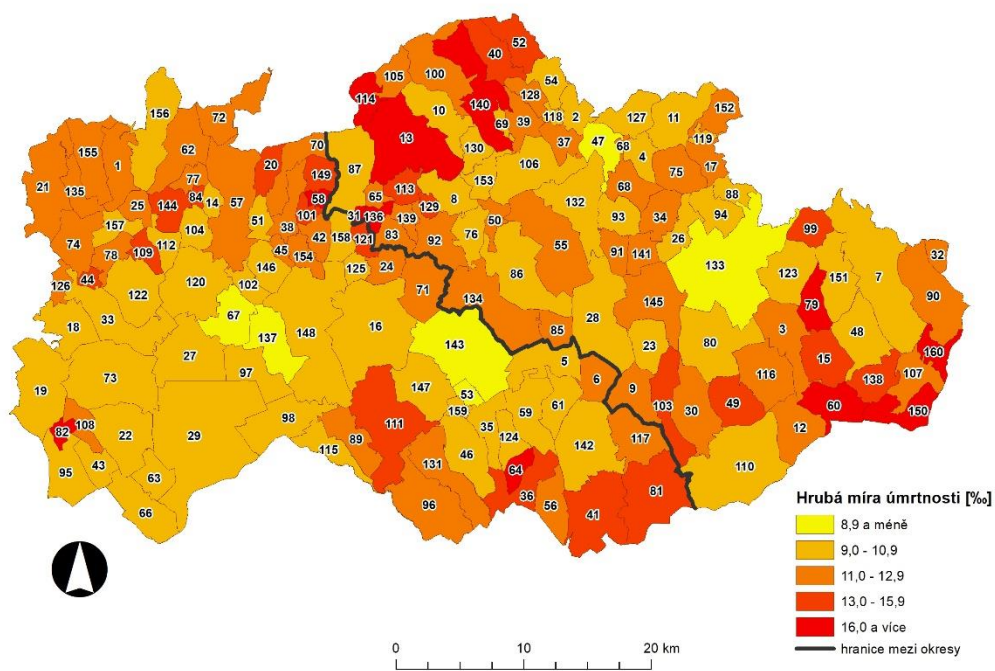
Stejně jako v předešlé podkapitole jsem vytvořil obrázek pro vizuální srovnání částí studovaných okresů, který znázorňuje průměrné roční hrubé míry úmrtnosti, a to ve SO POÚ v období 1991–2017. Z obrázku 6 vyplývá, že nejvyšší HMÚ na Hodonínsku byla zaznamenána ve SO POÚ Strážnice (12,70 ‰) a na Uherskohradištsku ve SO POÚ Bojkovice (14,63 ‰). Nejnižší průměrné HMÚ v okrese Hodonín vykazuje SO POÚ Hodonín (9,90 ‰) a Veselí nad Moravou (9,57 ‰) a v okrese Uherské Hradiště SO POÚ Uherský Brod (10,12 ‰).

Obr. 9 Průměrná roční hrubá míra úmrtnosti ve SO POÚ v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2017

Pramen: ČSÚ (2009, 2018): Demografická ročenka správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem 1995 až 2008, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; ARCDATA PRAHA, s.r.o. (2016): ArcČR 500; vlastní zpracování

Nejnižší HMÚ (pod 8,9 ‰) vykazuje celkem 6 obcí, z nichž jsou 4 na Hodonínsku a 2 na Uherskohradištsku. Vůbec nejnižší hodnota byla spočítána v obci Kozojídky (8,38 ‰). Z obrázku 6 je patrné, že obce s nejvyšší úmrtností jsou lokalizovány především na severu Uherskohradištska a v podhůří Bílých Karpat v jihovýchodní části okresu Uherské Hradiště. Úmrtnost vyšší než 20 ‰ sledujeme v obcích Buchlovice (24,58 ‰), Hostějov (21,68 ‰), Lopeník (25,02 ‰), Nezdenice (48,07 ‰) a Žitková (40,12 ‰). Vysoké hodnoty v Buchlovicích a Nezdenicích se dají vysvětlit přítomností domovů pro seniory. V obci Hostějov žilo v roce 2017 pouze 40 obyvatel a ve sledovaném období zde zemřelo 24 osob. Obce Lopeník a Žitková leží v periferní oblasti při hranici se Slovenskou republikou.

Obr. 10 Průměrná roční hrubá míra úmrtnosti v obcích v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2017
 Pramen: ČSÚ (2018); Databáze demografických údajů za obce ČR; ARCDATA PRAHA, s.r.o. (2016): ArcČR 500; vlastní zpracování

6.3 Přirozená měna

Přirozenou měnou rozumíme rozdíl mezi porodností a úmrtností, mluvíme tedy o demografické reprodukci. Jedná se o další demografický ukazatel, který je vyjádřen rozdílem mezi živě narozenými a zemřelými za vybrané časové období a v dané populaci. Stejně jako porodnost a úmrtnost, se přepočítává na hrubou míru přirozené měny, kdy se rozdíl přepočítá na 1 000 obyvatel středního stavu. Pokud je výsledný rozdíl kladný, mluvíme o přirozeném přírůstku, pokud je rozdíl záporný, jedná se o přirozený úbytek.

Snižující se intenzita úmrtnosti v ČR nestačí nahradit pokles porodnosti, takže Česká republika od roku 1994 vykazuje úbytek obyvatel přirozenou měnou. Největší úbytek byl zaznamenán v roce 1996, kdy dosahoval 22,3 tis. osob, také v letech 1995, 1997 a 1999 Česká republika ztratila ročně přirozenou měnou více než 20 tis. obyvatel. K výraznému poklesu úbytku obyvatel přirozenou měnou došlo v roce 2004 (pouze 9,5 tis) (Toušek a kol., 2005).

V roce 1991 ČR získala přirozenou měnou 5 064 obyvatel. V roce 2006 zaznamenáváme v ČR poprvé od roku 1991 přirozený přírůstek čítající necelé 1,4 tisíce obyvatel. Od tohoto roku až do konce sledovaného období v roce 2017 zaznamenáváme, kromě výjimek v letech 2013 a 2015, přirozené přírůstky obyvatel. Nejvyšší přirozený přírůstek sledujeme v roce 2008 (14 622). V roce 2017 získala ČR přirozenou měnou 2 962 obyvatel.

Během sledovaného období 1991–2017 převládala v obou okresech úmrtnost nad porodností. Z toho vyplývá, že mluvíme o přirozeném úbytku obyvatel. Za toto období ztratil okres Uherské Hradiště přirozeným pohybem 4 344 obyvatel a okres Hodonín ztratil 3 946 obyvatel, dohromady tedy oba okresy zaznamenaly ztrátu 8 290 obyvatel. Obdobnou situaci sledujeme také v České republice, ta za sledované období ztratila 131 773 obyvatel. V posledních třech obdobích (2006–2010, 2011–2015 a 2016–2017) vykazovala Česká republika přirozený přírůstek obyvatel. Nejvyššího přirozeného úbytku obyvatel si můžeme všimnout v období 1996–2000, okres Uherské Hradiště ztratil přes 1,5 tisíce obyvatel a okres Hodonín přirozenou měnou přišel o necelých 1,5 tisíce obyvatel a Česká republika přišla o více než 101 tisíc obyvatel.

Tab. 24 Přirozená měna v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v letech 1991–2017 za vybraná období

Období	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1991–1995	-364	304	-23 338
1996–2000	-1 558	-1 474	-101 803
2001–2005	- 1 303	-1 410	-65 340
2006–2010	-217	-477	47 244
2011–2015	-741	-784	3 589
2016–2017	-161	-105	7 875
celkem	-4 344	-3 946	-131 773

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka krajů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; vlastní zpracování

Tabulka 24 je na relativní hodnoty přepočítaná tabulka předešlá a vykazuje tedy hrubé míry přirozené měny obyvatelstva. Za zmínku stojí přirozený přírůstek v okrese Hodonín v období 1991–1995, zatímco okres Uherské Hradiště i ČR zaznamenaly úbytek obyvatel. Od období 2006–2010 sledujeme přirozený přírůstek obyvatelstva na území České republiky, ale oba okresy vykazují přirozený úbytek, a tak se nedrží celorepublikového trendu. Nejnižší HMPM (-2,1 ‰) sledujeme v okrese Uherské Hradiště v období 1996–2000. Naopak nejvyšší HMPM (0,9 ‰) vykazuje ČR v období 2006–2010. Nejvýraznější úbytek obyvatel při porovnání prvního s posledním sledovaným obdobím zaznamenal okres Hodonín a to -0,7 ‰ HMPM. Kdežto ČR v tomto období vykazuje zisk 0,9 ‰ HMPM.

Tab. 25 Hrubé míry přirozené měny v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v letech 1991–2017 za vybraná období [‰]

Období	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1991–1995	-0,5	0,4	-0,5
1996–2000	-2,1	-1,8	-2,0
2001–2005	-1,8	-1,8	-1,3
2006–2010	-0,3	-0,6	0,9
2011–2015	-1,0	-1,0	0,1
2016–2017	-0,6	-0,3	0,4
celkem	-1,1	-0,9	-0,5

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka krajů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; vlastní zpracování

Za 27 sledovaných let převládal počet zemřelých nad narozenými, a tak všechny SO ORP zaznamenaly přirozený úbytek obyvatelstva. Nejvyšší úbytek (2 483) obyvatel zaznamenal SO ORP Uherské Hradiště a k nejmenšímu úbytku (563) obyvatel došlo ve

SO ORP Hodonín. Ve SO ORP Kyjov došlo ve všech obdobích k přirozenému úbytku obyvatel. K nejvyššímu úbytku došlo ve SO ORP Uherské Hradiště a Kyjov v období 1996–2000 a ve SO ORP Uherský Brod, Hodonín a Veselí nad Moravou v období následujícím.

Tab. 26 Přirozená měna ve SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2017 za vybraná období

Období	správní obvod obce s rozšířenou působností				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
1991–1995	-439	75	484	-346	166
1996–2000	-1 048	-510	-429	-623	-422
2001–2005	-683	-620	-496	-487	-427
2006–2010	28	-245	39	-272	-244
2011–2015	-296	-445	-168	-351	-265
2016–2017	-45	-116	7	-48	-64
celkem	-2 483	-1 861	-563	-2 127	-1 256

Pramen: ČSÚ (2007, 2016, 2018): Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1995 až 2006, 2006 až 2015, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní zpracování

Díky relativním hodnotám z tabulky 26 můžeme konstatovat, že při porovnání prvního s posledním sledovaným obdobím zaznamenáváme u SO ORP Uherské Hradiště a Kyjov zvýšení HMPM o 0,7 ‰, ale území stále vykazují úbytek obyvatelstva -0,3 ‰ respektive -0,5 ‰ v období 2016–2017. U SO ORP Uherský Brod a Hodonín došlo ke snížení HMPM shodně o 1,4 ‰. Nejvyšší propad hrubé míry přirozené měny sledujeme ve SO ORP Veselí nad Moravou (-1,7 ‰).

Tab. 27 Hrubé míry přirozené měny ve SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2017 za vybraná období [‰]

Období	správní obvod obce s rozšířenou působností				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
1991–1995	-1,0	0,3	1,5	-1,2	0,8
1996–2000	-2,3	-1,9	-1,3	-2,2	-2,0
2001–2005	-1,5	-2,3	-1,6	-1,7	-2,1
2006–2010	0,0	-0,9	0,1	-1,0	-1,2
2011–2015	-0,1	-0,7	-0,4	-0,7	-0,4
2016–2017	-0,3	-1,1	0,1	-0,5	-0,9
celkem	-0,9	-1,1	-0,3	-1,3	-1,0

Pramen: ČSÚ (2007, 2016, 2018): Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1995 až 2006, 2006 až 2015, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní zpracování

Tabulka 27 vykazuje průměrné roční hrubé míry porodnosti, úmrtnosti a přirozené měny v letech 1991–2017. Všechny území vykazují převahu úmrtnosti nad porodností

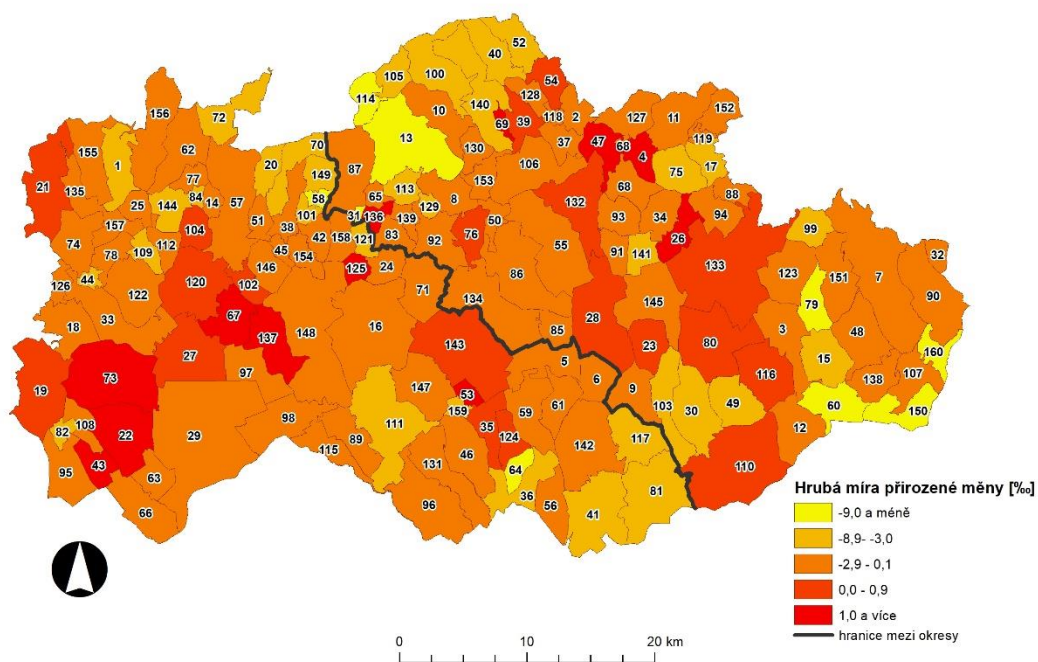
s výjimkou města Uherské Hradiště, Uherský Brod a Veselí nad Moravou. Nejvyšší HMP (9,7 ‰) vidíme shodně ve SO ORP a městě Uherské Hradiště. Výrazně nejvyšší HMÚ (11,3 ‰) zaznamenává město Kyjov, které vykazuje suverénně nejnižší HMP (8,8 ‰) a nejnižší HMPM (-2,5 ‰). Úbytek obyvatelstva v okrese Uherské Hradiště je výraznější (-1,2 ‰ HMPM) než v okrese Hodonín (-0,9 ‰ HMPM).

Tab. 28 Průměrné roční hrubé míry porodnosti (HMP), hrubé míry úmrtnosti (HMÚ) a hrubé míry přirozené měny (HMPM) za období 1991–2017 v okresech Uherské Hradiště a Hodonín a jejich částech [‰]

Území	HMP	HMÚ	HMPM
okres Uherské Hradiště	9,6	10,8	-1,2
okres Hodonín	9,5	10,4	-0,9
SO ORP Uherské Hradiště	9,7	10,7	-1,0
SO ORP Uherský Brod	9,6	10,9	-1,3
SO ORP Hodonín	9,6	10,0	-0,4
SO ORP Kyjov	9,5	10,9	-1,4
SO ORP Veselí nad Moravou	9,3	10,5	-1,2
město Uherské Hradiště	9,7	9,2	0,5
město Uherský Brod	9,4	8,9	0,5
město Hodonín	9,5	10,0	-0,5
město Kyjov	8,8	11,3	-2,5
město Veselí nad Moravou	9,4	8,7	0,7

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2007, 2016, 2018): Demografická ročenka vybraných měst ČR 1991 až 2006, 2006 až 2015, 2008 až 2017; ČSÚ (2007, 2016, 2018): Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1995 až 2006, 2006 až 2015, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní zpracování

Celkem 129 ze 160 obcí vykazuje ve zkoumaném období úbytek obyvatel přirozenou měnou. Obce s nejnižšími hodnotami HMPM jsou Nezdenice (-40,09 ‰), Žitková (-30,09 ‰), Hostějov (-18,02 ‰) a Buchlovice (-16,38 ‰). Jedná se o obce, které vykazují vysoké HMÚ. Co se týče lokalizace obcí s přirozeným přírůstkem, 15 z 31 leží v okrese Uherské Hradiště a 16 v okrese Hodonín. Nejvyšší HMPM dosahují obce Újezdec (7,44 ‰), Kozojídky (3,37 ‰) a Dolní Bojanovice (2,00 ‰).

Obr. 11 Průměrná roční hrubá míra přirozené změny v obcích v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2017

Pramen: ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; ARCDATA PRAHA, s.r.o. (2016): ArcČR 500; vlastní zpracování

7 MIGRACE OBYVATELSTVA V OBDOBÍ 1991–2017

Migrací neboli stěhováním rozumíme prostorové přemístování osob přes libovolné hranice spojené se změnou místa bydliště na dobu kratší či delší. Data o migraci nebývají běžně dostupná, zpravidla ani úplná a jejich vypovídací hodnota se postupně snižuje. Rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých se nazývá migrační saldo. Někdy se počítá pouze hrubá míra migračního salda, která vyjadřuje migrační přírůstek nebo úbytek na 1 000 obyvatel středního stavu. (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 2009).

Význam migrace v populačním vývoji České republiky během 90. let oproti minulosti značně vzrostl. Změny v politické orientaci v roce 1989 ovlivnily zahraniční migraci jak po stránce kvantitativní, tak kvalitativní. Otevření hranic umožnilo volný pohyb osob přes hranice, dřívější ilegální emigrace se stala legální, a přesto se Česká republika již v roce 1991 změnila ze země emigrační na imigrační. Několikanásobně vzrostly oproti období komunistického režimu v Československu počty přistěhovalých osob. Od roku 1993 se vnitřní stěhování mezi Českem a Slovenskem změnilo díky rozdělení státu na zahraniční migraci a zároveň tím vzrostly i nedopočty v registraci vystěhovalců, a proto obraz o vývoji charakteru úředně evidované zahraniční migrace Česka je nepochybně zkreslený (Pavlík, 2002).

Česká republika se stala od roku 1991 migračně ziskovou zemí. Velkou zásluhu na tom má návrat našich občanů zpět do země, intenzivnější migrační pohyb v letech 1992 a 1993 souvisí s rozdělením Československa a silicí příliv cizinců během celých 90. let. Migrační přírůstky byly potlačovány na počátku 90. let vyššími počty vystěhovalých, což se také vztahuje k rozdělení Československa, avšak pozdější údaje o počtech emigrantů jsou zkresleny neúplnou evidencí vystěhovalých, která přechází do současnosti. (Pavlík, 2007)

Během sledovaného období 1991–2017 se do okresu Uherské Hradiště přistěhovalo 30 679 obyvatel a do okresu Hodonín 31 036 obyvatel, dohromady se do obou okresů tedy přistěhovalo 61 715 obyvatel. Co se týče počtu vystěhovalých obyvatel, tak ve sledovaném období se ze zájmového území vystěhovalo celkem 62 055 osob. Z uherskohradištského okresu 28 179 a z okresu hodonínského 33 876 osob.

Rozdíl mezi počty přistěhovalých a vystěhovalých za vybrané období je označován jako migrační saldo. Pokud je rozdíl kladný, tak počet přistěhovalých převládá nad počtem vystěhovalých. Pokud je rozdíl záporný, tak je počet vystěhovalých vyšší než

počet přistěhovalých. Pro lepší srovnání se migrační saldo počítá v hrubé míře migračního salda.

Ve sledovaném období 27 let sledujeme naprosto odlišné tendence v obou okresech. Zatímco okres Uherské Hradiště migrací získal 2 500 osob, tak okres Hodonín v tomto období 2 840 osob ztratil. Okres Uherské Hradiště od prvního do předposledního sledovaného období 2011–2015 vždy migrací obyvatele získával, nejvíce v období 1996–2000. Na Hodonínsku byl migrační přírůstek zaznamenán pouze v prvních dvou obdobích, nejvíce v letech 1991–1995.

Tab. 29 Migrační saldo v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v letech 1991–2017 za vybraná období

Období	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1991–1995	759	566	40 074
1996–2000	1 256	137	47 005
2001–2005	529	-1 217	84 392
2006–2010	675	-710	234 447
2011–2015	-484	-1 201	63 523
2016–2017	-235	-415	48 337
celkem	2 500	-2 840	517 778

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka krajů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; vlastní zpracování

Efektivita migrace dosáhla v okrese Uherské Hradiště hodnoty 4,25 %. Můžeme tedy říct, že migrace na Uherskohradištsku je mírně účinná. Okres Hodonín vykazuje efektivitu migrace -4,38 % a migrace je tedy mírně neefektivní.

Zatímco uherskohradištský okres zaznamenává kladnou hodnotu HMMS (0,6 ‰), tak okres hodonínský vykazuje hodnotu zápornou (-0,7 ‰). Největší relativní úbytek obyvatel (-1,6 ‰) byl zaznamenán v okrese Hodonín, a to v posledním sledovaném pětiletém období. V posledním období dochází na Uherskohradištsku k mírnému poklesu hodnoty HMMS, ale na Hodonínsku je sledován nárůst tohoto ukazatele.

Tab. 30 Hrubá míra migračního salda v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v letech 1991–2017 za vybraná období [%o]

Období	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1991–1995	1,0	0,7	0,8
1996–2000	1,7	0,2	0,9
2001–2005	0,7	-1,5	1,7
2006–2010	0,9	-0,9	4,5
2011–2015	-0,7	-1,6	1,2
2016–2017	-0,8	-1,3	2,3
celkem	0,6	-0,7	1,9

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka krajů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; vlastní zpracování

Z 5 SO ORP ve studovaných okresech zaznamenaly migrační přírůstek správní obvody Uherské Hradiště a Kyjov. Migračně nejvíce obyvatel získal SO ORP Uherské Hradiště (přes 2,5 tisíce). K největšímu migračnímu úbytku (přes 2 tisíce) dochází ve SO ORP Veselí nad Moravou, který obyvatele ztrácel ve všech obdobích. Z tabulky 31 je zřejmé, že v posledním období zaznamenává přírůstek obyvatel pouze SO ORP Kyjov.

Tab. 31 Migrační saldo ve SO ORP okresů Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2017 za vybraná období

Období	správní obvod obce s rozšířenou působností				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
1991–1995	754	5	531	220	-185
1996–2000	972	284	-43	382	-202
2001–2005	388	141	-890	155	-482
2006–2010	566	109	-587	269	-392
2011–2015	-30	-454	-407	-125	-669
2016–2017	-104	-131	-231	11	-195
celkem	2 546	-46	-1 627	912	-2 125

Pramen: ČSÚ (2007, 2016, 2018): Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1995 až 2006, 2006 až 2015, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní zpracování

Během celého sledovaného období zaznamenal největší relativní migrační přírůstek SO ORP Uherské Hradiště (1,0 ‰). Relativně nejvíce ztratil SO ORP Veselí nad Moravou (2,0 ‰). Pro SO ORP Uherské Hradiště, Uherský Brod a Kyjov bylo zlomové období 2011–2015, do tohoto období zmíněné SO ORP migračně vždy získávaly. Nejvyšší relativní přírůstek byl zaznamenán v období 1996–2000 ve SO ORP Uherské Hradiště. Naopak nejvyšší relativní úbytek vykazuje SO ORP Veselí nad Moravou v období 2011–2015.

Tab. 32 Hrubá míra migračního salda ve SO ORP okresů Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2017 za vybraná období [%o]

Období	správní obvod obce s rozšířenou působností				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
1991–1995	1,7	0,0	1,6	0,8	-0,9
1996–2000	2,1	1,0	-0,1	1,3	-1,0
2001–2005	0,9	0,5	-2,9	0,6	-2,4
2006–2010	1,3	0,4	-1,9	1,0	-2,0
2011–2015	-0,1	-1,7	-1,3	-0,5	-3,4
2016–2017	-0,6	-1,3	-1,9	0,1	-2,6
celkem	1,0	-0,1	-1,2	0,6	-2,0

Pramen: ČSÚ (2007, 2016, 2018): Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1995 až 2006, 2006 až 2015, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní zpracování

Nejvíce obyvatel se ve sledovaném období přistěhovalo do obou okresních měst, do Uherského Hradiště téměř 14,5 tisíce a do Hodonína přes 12 tisíc. Ze stejných měst se také nejvíce obyvatel vystěhovalo, z Uherského Hradiště přes 16 tisíc a z Hodonína přes 15 tisíc osob. Všechna města za 27 let migračním pohybem obyvatele ztratila. Nejvýraznější ztrátu vykazuje město Hodonín (přes 3 tisíce). Zatímco všechna města z okresu Hodonín vykazují ztrátu ve všech obdobích, tak města z uherskohradištského okresu v prvním období migrací obyvatele získala. Nejvyšší migrační úbytek zaznamenala všechna města v období 2006–2010. Jedinou výjimkou je město Veselí nad Moravou, které nejvyšší ztrátu vykazuje v období následujícím. Ve všech studovaných městech, kromě města Kyjov, dochází v posledním období ke snížení migračního úbytku obyvatel.

Tab. 33 Migrační saldo ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod, Hodonín, Kyjov a Veselí nad Moravou v letech 1991–2017 za vybraná období

Období	město				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
1991–1995	604	102	-1	-14	-136
1996–2000	-353	-198	-547	-50	-265
2001–2005	-801	-208	-889	-265	-288
2006–2010	-870	-433	-1 009	-352	-357
2011–2015	-340	-282	-523	-50	-510
2016–2017	-56	-37	-106	-85	-116
Celkem	-1 816	-1 056	-3 075	-816	-1 672

Pramen: ČSÚ (2007, 2016, 2018): Demografická ročenka vybraných měst ČR 1991 až 2006, 2006 až 2015, 2008 až 2017; vlastní zpracování

Při srovnání dvou největších měst uherskohradištského okresu s územím bez těchto měst je zřejmé, že během sledovaných 27 let počet obyvatel migračním pohybem

narůstá pouze ve zbytku okresu (5 372). Obě města vykazují migrační úbytek obyvatel, který je v Uherském Hradišti výraznější (1 816), než Uherském Brodě (1 056). Zatímco obě města ve všech obdobích kromě prvního obyvatele migračně ztrácela, tak zbytek území okresu vykazuje naprosto odlišnou tendenci.

Tab. 34 Migrační saldo ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod a zbytku území okresu Uherské Hradiště v letech 1991–2017 za vybraná období

Rok	území		
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	zbytek okresu
1991–1995	604	102	53
1996–2000	-353	-198	1 807
2001–2005	-801	-208	1 538
2006–2010	-870	-433	1 978
2011–2015	-340	-282	138
2016–2017	-56	-37	-142
celkem	-1 816	-1 056	5 372

Pramen: ČSÚ (2007, 2016, 2018): Demografická ročenka vybraných měst ČR 1991 až 2006, 2006 až 2015, 2008 až 2017; ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; vlastní zpracování

Stejný průběh migrace je k vidění i v okresu Hodonín. Všechna 3 města ve všech obdobích vykazují migrační úbytek obyvatelstva. Během 27 let nejvíce obyvatel migračně ztratilo město Hodonín (3 075), zatímco zbytek území migračně získal (2 723).

Tab. 35 Migrační saldo ve městech Hodonín, Kyjov, Veselí nad Moravou a zbytku území okresu Hodonín v letech 1991–2017 za vybraná období

Rok	území			
	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.	zbytek okresu
1991–1995	-1	-14	-136	717
1996–2000	-547	-50	-265	999
2001–2005	-889	-265	-288	225
2006–2010	-1 009	-352	-357	1 008
2011–2015	-523	-50	-510	-118
2016–2017	-106	-85	-116	-108
celkem	-3 075	-816	-1 672	2 723

Pramen: ČSÚ (2007, 2016, 2018): Demografická ročenka vybraných měst ČR 1991 až 2006, 2006 až 2015, 2008 až 2017; ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; vlastní zpracování

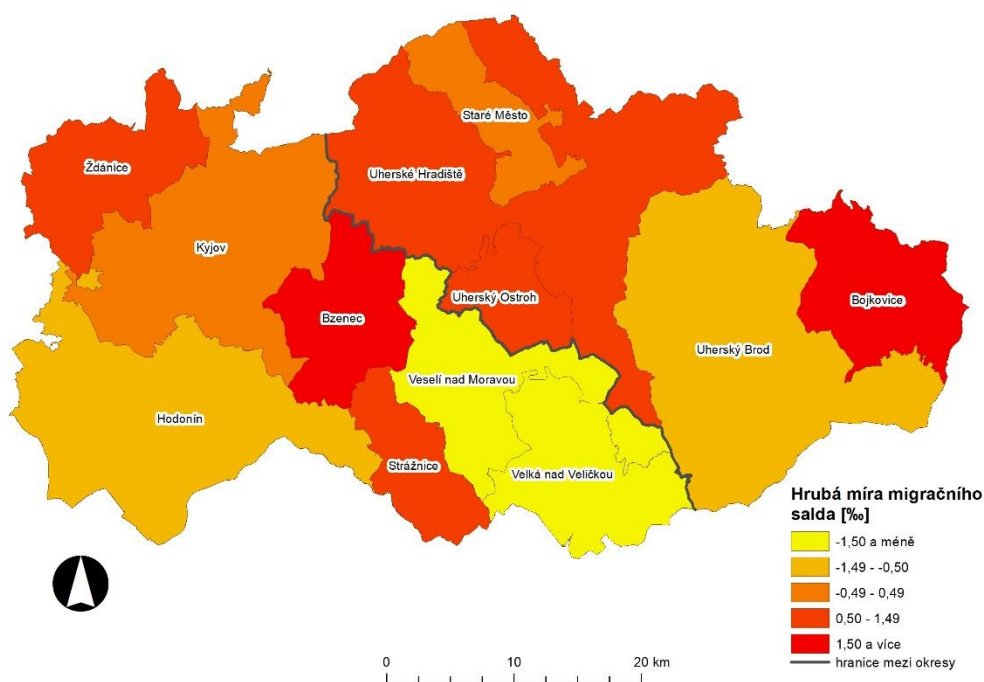
Z tabulky 36 je patrné, že okres Uherské Hradiště v obdobích 1991–2015 i 1991–2017 migračním pohybem získal a okres Hodonín ztratil. V posledním dvouletém období 2016–2017 oba okresy zaznamenávají migrační úbytek, který je výraznější v okresu Hodonín.

Tab. 36 Hrubé míry migračního salda v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2017 za vybraná období [%o]

Území	HMMS		
	1991–2017	1991–2015	2016–2017
Uherské Hradiště	0,64	0,70	-0,82
Hodonín	-0,66	-0,57	-1,34

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; vlastní zpracování

Z 12 SO POÚ v zájmovém území migračním pohybem vzrostlo obyvatelstvo v 8 obvodech. Na Uherskohradištsku ztrácel jen SO POÚ Uherský Brod (-0,61 ‰). Na Hodonínsku vykazovaly zápornou HMMS obvody Hodonín, Velká nad Veličkou a Veselí nad Moravou. Nejvyšší relativní migrační přírůstek zaznamenaly obvody Bojkovice (2,86 ‰) a Bzenec (1,81 ‰). Naopak nejvyšší relativní migrační úbytek vykazují obvody Velká nad Veličkou (-2,75 ‰) a Veselí nad Moravou (-2,6 ‰).

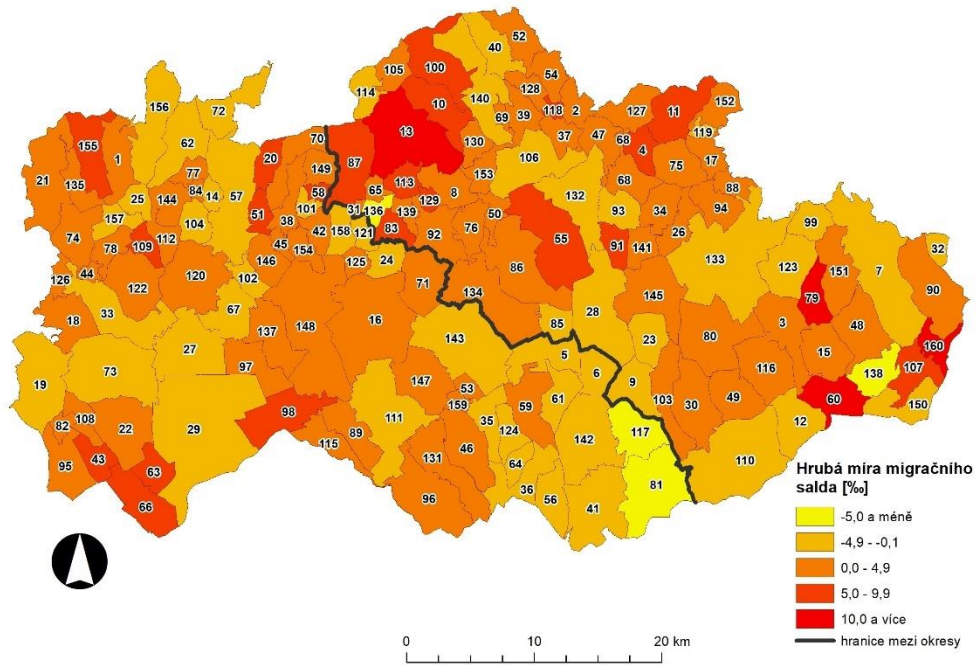

Obr. 12 Průměrná roční hrubá míra migračního salda ve SO POÚ v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2017

Pramen: ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; ARCDATA PRAHA, s.r.o. (2016): ArcČR 500; vlastní zpracování

Ze 160 obcí celkem 105 vykazuje migračním pohybem přírůstek obyvatel, 54 obcí dosáhlo záporných hodnot HMMS a hodnota migračního salda v obci Hostějov je nulová. Nejvyšší HMMS byly zaznamenána v obci Nezdenice (39,01 ‰), Buchlovice (17,74 ‰), Lopeník (13,00 ‰) a Žitková (12,35 ‰). Nejnižší HMMS vykazují na Hodonínsku obce,

ležící u jižní meziokresní hranice, Suchov (-8,01 ‰) a Nová Lhota (-6,02 ‰).
 V uherskohradištském okrese je nejnižší HMMS v obci Vápenice (-7,10 ‰).

Obr. 13 Průměrná roční hrubá míra migračního salda v obcích v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2017

Pramen: ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; ARCDATA PRAHA, s.r.o. (2016): ArcČR 500; vlastní zpracování

7.1 Migrace vnitřní

Jako vnitřní migrace se označuje stěhování v rámci jedné populace, které nijak nepřispívá k reprodukci populaci. (Koschin, 2005).

Počet případů vnitřního stěhování v roce 2017 oproti roku 2016 mírně poklesl pod hranici čtvrt miliónu. K nejčastějšímu stěhování docházelo mezi obcemi v rámci stejného okresu (ČSÚ, 2018i).

Celkový migrační objem vnitřní migrace v zájmovém území v letech 1991–2015 překročil hranici čtvrt milionu. Okres Uherské Hradiště zaznamenal, na rozdíl od okresu Hodonín, kladné migrační saldo (132). Zásahu na záporném migračním saldu celého studovaného území má okres Hodonín se záporným migračním saldem 4 506 obyvatel.

Tab. 37 Vnitřní migrace obyvatelstva v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2015

Pohyb obyvatel	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	zájmové území
přistěhovalí	64 665	63 917	128 582
vystěhovalí	64 533	68 423	132 956
migrační saldo	132	-4 506	-4 374
migrační objem	129 198	132 340	261 538

Pramen: ČSÚ (2017): Anonymizovaná databáze vnitřní migrace obyvatelstva v ČR v letech 1991–2015

Data z tabulky 38 vypovídají, že migrační objem v relativní hodnotě byl o 2,4 % o v okrese Uherské Hradiště. Jak hrubá míra imigrace, tak hrubá míra emigrace je vyšší na Uherskohradištsku.

Tab. 38 Hrubé míry vnitřní migrace obyvatelstva v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2015 [%o]

Pohyb obyvatel	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	zájmové území
přistěhovalí	18,0	16,2	17,0
vystěhovalí	17,9	17,3	17,6
migrační saldo	0,1	-1,1	-0,6
migrační objem	35,9	33,5	34,6

Pramen: ČSÚ (2017): Anonymizovaná databáze vnitřní migrace obyvatelstva v ČR v letech 1991–2015; vlastní zpracování

Ze SO ORP zaznamenaly jen dva kladné migrační saldo. Uherské Hradiště větší hodnotu (1 085) než Kyjov (315). Naopak nejvyšší migrační úbytek zaznamenal SO ORP Veselí nad Moravou (2 424). Největší migrační objem byl zaznamenán ve SO ORP Uherské Hradiště a to téměř 84 tisíc obyvatel. Z tabulky 39 je viditelné, že vnitřní migrace

nejvíce probíhá ve SO ORP Uherské Hradiště. Toto území vykazuje nejvyšší hodnoty ve všech sledovaných ukazatelích.

Tab. 39 Hrubé míry vnitřní migrace obyvatelstva ve SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2015 [%o]

Pohyb obyvatel	správní obvod obce s rozšířenou působností				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
přistěhovalí	19,7	15,0	15,3	18,3	14,5
vystěhovalí	19,2	15,7	16,8	18,1	16,9
migrační saldo	0,5	-0,7	-1,5	0,2	-2,4
migrační objem	38,9	30,8	32,1	36,5	31,5

Pramen: ČSÚ (2017): Anonymizovaná databáze vnitřní migrace obyvatelstva v ČR v letech 1991–2015; vlastní zpracování

Všechna sledovaná města zaznamenala záporné migrační saldo. K nejvyššímu migračnímu úbytku, téměř 3,5 tisíc, došlo ve městě Hodonín. Relativní hodnoty z tabulky 40 vypovídají o tom, že ze všech měst bylo migračně nejatraktivnější Uherské Hradiště, ve kterém se v přepočtu na 1 000 obyvatel nejvíce osob přistěhovalo i vystěhovalo. Migrační mobilita obyvatel ve městě Uherský Brod je naopak nejnižší.

Tab. 40 Hrubé míry vnitřní migrace obyvatelstva ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod, Hodonín, Kyjov a Veselí nad Moravou v letech 1991–2015 [%o]

Pohyb obyvatel	město				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
přistěhovalí	18,3	13,0	13,4	16,1	14,1
vystěhovalí	21,9	16,1	18,4	18,8	19,2
migrační saldo	-3,6	-3,1	-5,0	-2,7	-5,1
migrační objem	40,2	29,1	31,8	34,9	33,3

Pramen: ČSÚ (2017): Anonymizovaná databáze vnitřní migrace obyvatelstva v ČR v letech 1991–2015; vlastní zpracování

Na rozdíl od sledovaných měst vykazovalo území obou okresů bez těchto měst kladné migrační saldo. K většímu migračnímu objemu dochází na území Uherskohradištska, které zaznamenává také vyšší relativní hodnotu migračního salda.

Tab. 41 Hrubé míry vnitřní migrace obyvatelstva v okresech Uherské Hradiště a Hodonín bez měst s více než 10 000 obyvateli v letech 1991–2015 [%o]

Pohyb obyvatel	zbytek území	
	Uherské Hradiště	Hodonín
přistěhovalí	18,7	17,1
vystěhovalí	17,2	16,6
migrační saldo	1,5	0,5
migrační objem	35,9	33,7

Pramen: ČSÚ (2017): Anonymizovaná databáze vnitřní migrace obyvatelstva v ČR v letech 1991–2015; vlastní zpracování

7.2 Migrace zahraniční

V roce 2017 přibylo v České republice zahraniční migrací celkem 28,2 tisíce osob. Z tohoto počtu tvořili většinu (60 %) muži. Do ČR se nejvíce osob přistěhovalo z Ukrajiny a ze Slovenska. Objem zahraničního stěhování se meziročně zvýšil o 8,7 tisíce na 63,6 tisíce (ČSÚ, 2018i).

Nejvíce zahraničních migrantů v okrese Uherské Hradiště pochází (v pořadí) ze Slovenska, Ukrajiny, Běloruska, Vietnamu a Rumunska. V okrese Hodonín pochází nejvíce zahraničních migrantů ze Slovenska, Ukrajiny, Vietnamu, Německa a Mongolska. Dle dat z tabulky 42 je vidět, že oba okresy zaznamenaly kladné migrační saldo. Na Uherskohradištsku více o 519 obyvatel více než na Hodonínsku. Více zahraničních migrantů přistěhovalo i vystěhovalo do okresu Hodonín. Ve sledovaném období získalo zájmové území zahraniční migrací 4 385 obyvatel.

Tab. 42 Zahraniční migrace obyvatelstva v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2015

Pohyb obyvatel	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	zájmové území
přistěhovalí	4 923	4 966	9 889
vystěhovalí	2 471	3 033	5 504
migrační saldo	2 452	1 933	4 385
migrační objem	7 394	7 999	15 393

Pramen: ČSÚ (2016): Anonymizovaná databáze zahraniční migrace obyvatelstva v ČR v letech 1991–2015

Relativní hodnoty v tabulce 43 popisují absolutní hodnoty z tabulky 42 převedené na střední stav obyvatelstva. Stejně jako v tabulce předešlé je zde počet přistěhovalých i vystěhovalých velmi podobný.

Tab. 43 Hrubé míry zahraniční migrace obyvatelstva v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2015 [%]

Pohyb obyvatel	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	zájmové území
přistěhovalí	1,4	1,3	1,3
vystěhovalí	0,7	0,8	0,7
migrační saldo	0,7	0,5	0,6
migrační objem	2,1	2,0	2,0

Pramen: ČSÚ (2016): Anonymizovaná databáze zahraniční migrace obyvatelstva v ČR v letech 1991–2015; vlastní zpracování

Nejatraktivnějším SO ORP z hlediska zahraniční migrace byl Hodonín. Relativně ovšem nejvíce narostly obvody na Uherskohradištsku, nejméně pak obvody Kyjov a Veselí nad Moravou. Nejvíce obyvatel relativně přibylo i ubylo ve SO ORP Hodonín.

Tab. 44 Hrubé míry zahraniční migrace obyvatelstva ve SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2015 [%o]

Pohyb obyvatel	správní obvod obce s rozšířenou působností				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
přistěhovalí	1,4	1,4	1,6	0,8	1,3
vystěhovalí	0,7	0,6	1,1	0,4	0,9
migrační saldo	0,7	0,8	0,5	0,4	0,4
migrační objem	2,1	2,0	2,7	1,1	2,2

Pramen: ČSÚ (2016): Anonymizovaná databáze zahraniční migrace obyvatelstva v ČR v letech 1991–2015; vlastní zpracování

Největší města okresů vykazují obdobné tendence zahraniční migrace, jako SO ORP. Nejvyšší hrubou mírou imigrace i emigrace zaznamenává město Hodonín. Ale nejvyšší hrubé míry migračního salda dosáhla města v okrese Uherské Hradiště.

Tab. 45 Hrubé míry zahraniční migrace obyvatelstva ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod, Hodonín, Kyjov a Veselí nad Moravou v letech 1991–2015 [%o]

Pohyb obyvatel	město				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
přistěhovalí	1,9	1,5	2,1	0,9	1,2
vystěhovalí	1,0	0,9	1,6	0,5	0,8
migrační saldo	0,9	0,6	0,5	0,4	0,4
migrační objem	2,8	2,4	3,7	1,4	2,0

Pramen: ČSÚ (2016): Anonymizovaná databáze zahraniční migrace obyvatelstva v ČR v letech 1991–2015; vlastní zpracování

Migrační saldo i migrační objem ve zbytku území Uherskohradištska dosáhl vyšší absolutní i relativní hodnoty než ve zbytku území Hodonínska. Relativní hodnoty dokumentující zahraniční migraci v obou okresech bez největších měst jsou velmi podobné.

Tab. 46 Hrubé míry zahraniční migrace obyvatelstva v okresech Uherské Hradiště a Hodonín bez měst s více než 10 000 obyvateli v letech 1991–2015 [%o]

Pohyb obyvatel	zbytek území	
	Uherské Hradiště	Hodonín
přistěhovalí	1,2	1,1
vystěhovalí	0,6	0,6
migrační saldo	0,6	0,5
migrační objem	1,8	1,6

Pramen: ČSÚ (2016): Anonymizovaná databáze zahraniční migrace obyvatelstva v ČR v letech 1991–2015; vlastní zpracování

8 WEBBOVA TYPOLOGIE OBCÍ

Webbova typologie je syntetickou charakteristikou pohybu obyvatelstva v daném území za časovou periodu. Ve své klasické aplikaci umožňuje typologie identifikovat vztahy mezi přirozeným přírůstkem a čistou migrací v daném roce (Webb, 1963). Webb rozlišil osm typů změn populace: A - přirozený přírůstek převyšuje migrační úbytek; B – přirozený přírůstek převyšuje migrační přírůstek; C - přirozený přírůstek je nižší než migrační přírůstek; D – celkový i migrační přírůstek je v pozitivních hodnotách i přes přirozený úbytek; E – přirozený úbytek není kompenzován migračním přírůstkem; F - migrační úbytek je vyšší, než úbytek přirozený; G – přirozený úbytek je vyšší, než úbytek migrační; H – migrační úbytek není kompenzován přirozeným přírůstkem.

Celkem 79 obcí ze 160 vykazuje celkový přírůstek obyvatel (kategorie A až D). Tyto obce tedy můžeme označit jako obce přírůstkové. Naopak obce patřící do kategorie E až H jsou úbytkové. Nejčetnějším typem obcí dle Webba byla kategorie D (57 obcí). Tento typ obce se vyskytuje ve více než třetině případů (35,6 %). Počet obcí v této kategorii byl vyšší na Uherskohradištsku (31) než na Hodonínsku (26). Druhou nejpočetnější kategorií byl typ E (33 obcí). V této kategorii je rozmístění obcí v rámci okresů vyrovnané (16 v okrese UH, 17 v okrese Hodonín). Kategorie D a E se dohromady vyskytují ve více než polovině případů (56,3 %). Nejmenší zastoupení mají kategorie A (6 obcí) a B (5 obcí).

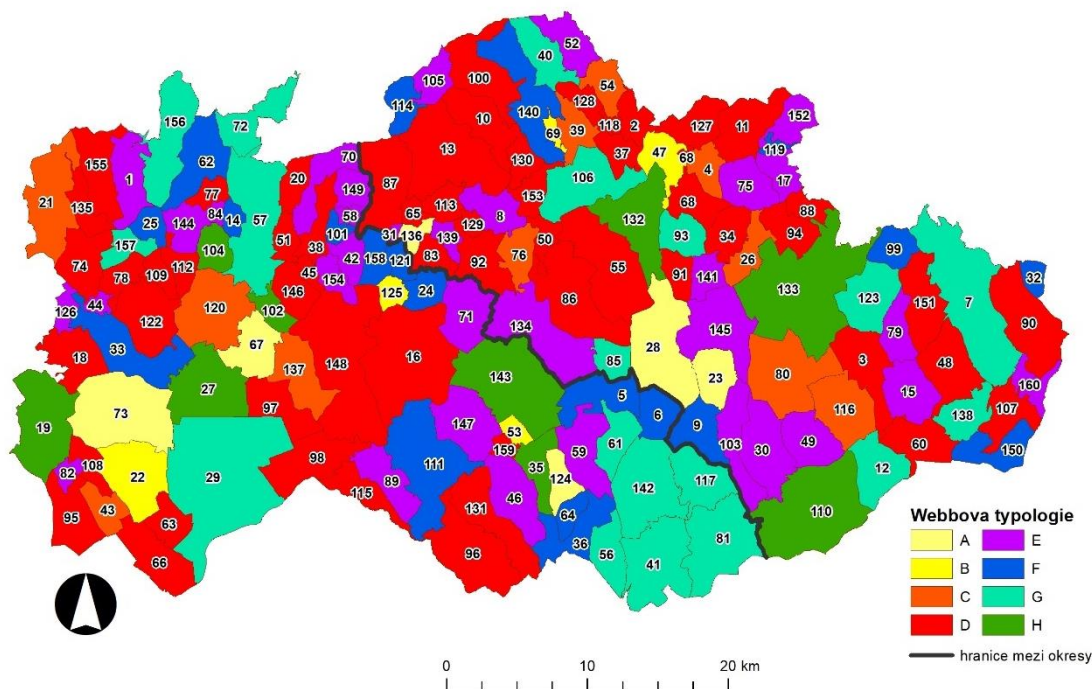
Tab. 47 Počet obcí v okresech Uherské Hradiště a Hodonín podle typu dle Webbovy typologie v období 1991–2017

Okres/typ	A	B	C	D	E	F	G	H
Uherské Hradiště	3	2	7	31	16	7	9	3
Hodonín	3	3	4	26	17	13	10	6
celkem	6	5	11	57	33	20	19	9

Pramen: ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní zpracování

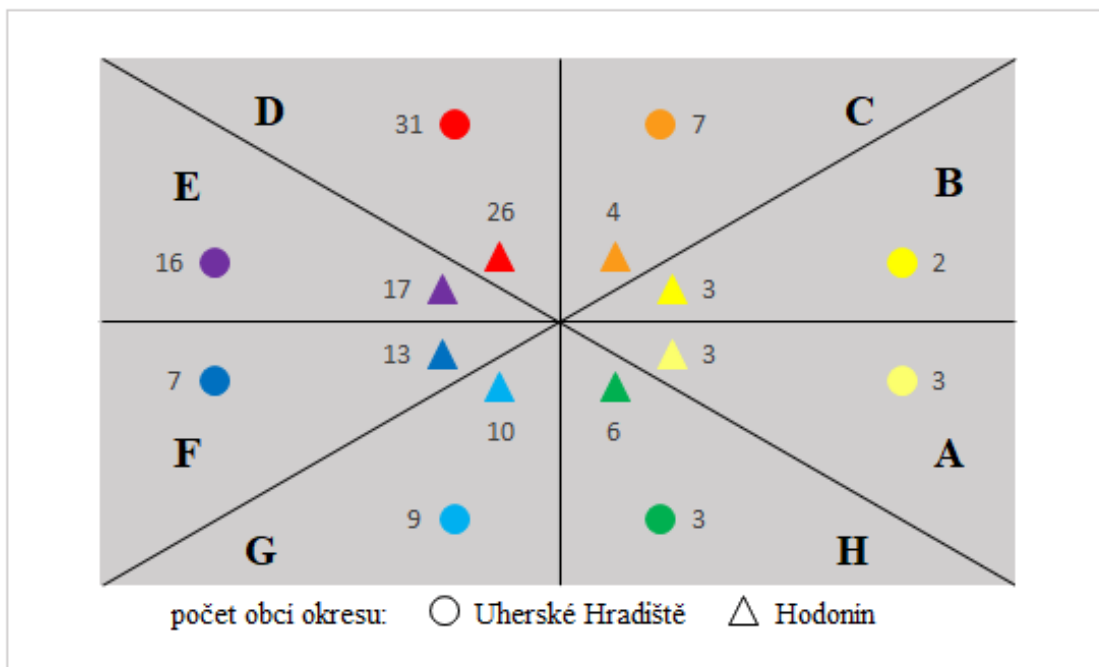
Co se týče lokalizace obcí kategorie G, je z obrázku 16 patrné, že se nacházejí většinou při hranicích okresů. Nejvyšší koncentraci sledujeme na jihovýchodě okresu Hodonín, a to především se SO POÚ Velká nad Veličkou. To znamená že tyto obce ztrácí obyvatele migračním pohybem více než přirozeným.

Obce kategorie B jsou rozmístěny nepravidelně. Mezi 5 obcí, které v letech 1991–2017 vykazují vyšší přírůstek přirozený než migrační, patří obce Dolní Bojanovice, Kněžpole, Kozojídky, Modrá a Těmice.

Obr. 14 Obce v okresech Uherské Hradiště a Hodonín podle typu dle Webbovy typologie v období 1991–2017

Pramen: ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; ARCDATA PRAHA, s.r.o. (2016): ArcČR 500; vlastní zpracování

Obr. 15 Počet obcí v okresech Uherské Hradiště a Hodonín podle typu dle Webbovy typologie v období 1991–2017

Pramen: ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní zpracování

9 ZMĚNY VE VĚKOVÉ STRUKTUŘE OBYVATELSTVA (1991, 2001, 2011)

Věk je společně s pohlavím uváděn jako znak biologické struktury obyvatelstva. Věková struktura tvoří výchozí uspořádání demografických dat pro jakoukoli demografickou analýzu a je výsledkem demografických procesů v populaci (Roubíček, 1997).

V demograficky vyspělých zemích, včetně České republiky, se v důsledku dlouhodobě nízké úrovně plodnosti a rostoucí střední délky života rozvíjí a bude se postupně prohlubovat proces demografického stárnutí. Snižují se počty a podíly dětí a postupně bude ubývat, absolutně i relativně, obyvatelstva v produktivním věku, a jedinou početně rostoucí skupinou obyvatel se stanou osoby starších věkových skupin. Výsledkem toho bude zhoršení ekonomické relace mezi produktivní a neproduktivní složkou populace. Důsledky stárnutí populace se dotýkají všech oblastí sociálního i ekonomického vývoje; nejvýrazněji se projeví ve fungování stávajících systémů sociálního a zdravotního zabezpečení, neboť ty vznikaly za zcela jiných demografických podmínek. (Pavlík, 2002)

Obyvatelstvo České republiky stárne a jeho stárnutí se urychlilo. Vzhledem k nepravidelnostem věkové struktury obyvatelstva se stárnutí v posledních desetiletích 20. století neprojevalo bezprostředně ve stoupajícím počtu starých lidí, proto jeho vliv nebyl příliš pocíťován. Již v prvních desetiletích 21. století se však počet starých lidí výrazně zvýší a tím se zesílí požadavky na důchodový, sociální a zdravotní systém (ČSÚ, 2003c).

Výsledky sčítání lidu 2011 potvrdily dlouhodobý trend stárnutí populace České republiky. Ve srovnání se sčítáním uskutečněným v roce 2001 dosáhly všechny ukazatele věkové struktury vyšších hodnot. Změnil se poměr mezi základními věkovými skupinami. Došlo ke snížení podílu dětské složky z celkové populace a podíl nejstarších věkových kategorií vzrostl. Důsledkem toho bylo převážení poproduktivní složky nad složkou dětskou. (ČSÚ, 2014b).

V roce 1991 patřil do nejmladší věkové skupiny menší podíl obyvatel v okrese Uherské Hradiště (21,5 %), než v okrese Hodonín (22,2 %). V obou okresech byl ovšem podíl dětí vyšší, než je celorepublikový průměr (21,0 %). Zastoupení prostřední věkové skupiny na obyvatelstvu v okrese Uherské Hradiště byl vyšší (65,9 %) než v okrese Hodonín (65,4 %), ale nejvyšší hodnotu zaznamenala Česká republika (66,3 %). Obyvatel

starších 65 let včetně bylo v okrese Uherské Hradiště 12,6 %, což bylo o 2 desetiny % více než v okrese Hodonín, ale nejvyšší hodnotu podílu poproduktivní skupiny obyvatel dosáhla Česká republika (12,7 %).

Nejmladší obyvatelstvo v roce 1991 tedy žilo v okrese Hodonín, ve kterém bylo nejvíce dětí do 14 let a nejméně lidí ve věkové skupině 65 a více let. Naprosto opačnou situaci sledujeme v České republice, kde nacházelo nejméně obyvatel do 14 let a největší podíl obyvatel v poproduktivní věkové skupině.

Tab. 48 Podíl základních věkových skupin na obyvatelstvu v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v roce 1991

Věková skupina	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
0–14	21,5 %	22,2 %	21,0 %
15–64	65,9 %	65,4 %	66,3 %
65+	12,6 %	12,4 %	12,7 %
celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Pramen: Okresní statistická správa (1992): Výsledky sčítání lidu, domů a bytů 1991

Při dalším sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 došlo ve všech zkoumaných územích k poklesu podílu dětí na celkové populaci. Nejvyšší pokles sledujeme v okrese Hodonín a to o 5,5 procentního bodu na 16,7 %. V okrese Uherské Hradiště došlo k poklesu o 5 procentních bodů na hodnotu 16,5 % a v České republice o 4,8 procentního bodu na konečných 16,2 %. Věková skupina produktivních obyvatel narůstá v obou okresech i ČR. Nejvyšší hodnotu sledujeme v České republice a to celých 70 %. Oba okresy se této hodnotě blíží, okres Uherské Hradiště méně (69,5 %) než okres Hodonín (69,9 %). Již v porovnání prvních deseti let je patrné stárnutí populace. Ve všech územích došlo k nárůstu podílu poslední věkové skupiny obyvatel. Největší hodnotu vykazuje okres Uherské Hradiště 14,0 % s nárůstem o 1,4 procentního bodu, dále Česká republika 13,8 % se zvýšením o 1,1 procentního bodu a okres Hodonín vzrostl o jeden procentní bod na hodnotu 13,4 %.

Tab. 49 Podíl základních věkových skupin na obyvatelstvu v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v roce 2001

Věková skupina	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
0–14	16,5 %	16,7 %	16,2 %
15–64	69,5 %	69,9 %	70,0 %
65+	14,0 %	13,4 %	13,8 %
celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Pramen: ČSÚ (2003): Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3.2001

Za dalších deset let, v roce 2011, sledujeme pokračování tendence poklesu podílu dětí na celkovém obyvatelstvu. Nejnižší hodnotu zaznamenáváme v okrese Hodonín a to pouze 13,7 %, což je nejnižší hodnota v celém sledovaném období. Nejvyšší hodnotu vykazuje Česká republika a to 14,2 %, podíl dětí v okrese Uherské Hradiště je pouze o 2 desetiny procenta nižší. Po výrazném nárůstu lidí ve věkové skupině 15-64 let v minulém období, dochází na území České republiky v roce 2011 ke stagnaci podílu produktivního obyvatelstva (stále 70,0 %), mírnému nárůstu v okrese Hodonín (o 0,2 procentního bodu) a mírnému poklesu v okrese Uherské Hradiště (o 0,3 procentního bodu). Co se týče podílu poproduktivního obyvatelstva, tak sledujeme v roce 2011 výraznější nárůst této skupiny obyvatelstva než v období předešlém. Podíl narůstá shodně v okresech Uherské Hradiště i Hodonín o 2,8 procentní body na hodnotu 16,8 %, respektive 16,2 %. Česká republika vykazuje nižší podíl než oba okresy (15,8 %).

Tab. 50 Podíl základních věkových skupin na obyvatelstvu v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v roce 2011

Věková skupina	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
0–14	14,0 %	13,7 %	14,2 %
15–64	69,2 %	70,1 %	70,0 %
65+	16,8 %	16,2 %	15,8 %
celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Pramen: ČSÚ (2013): Sčítání lidu, domů a bytů 2011

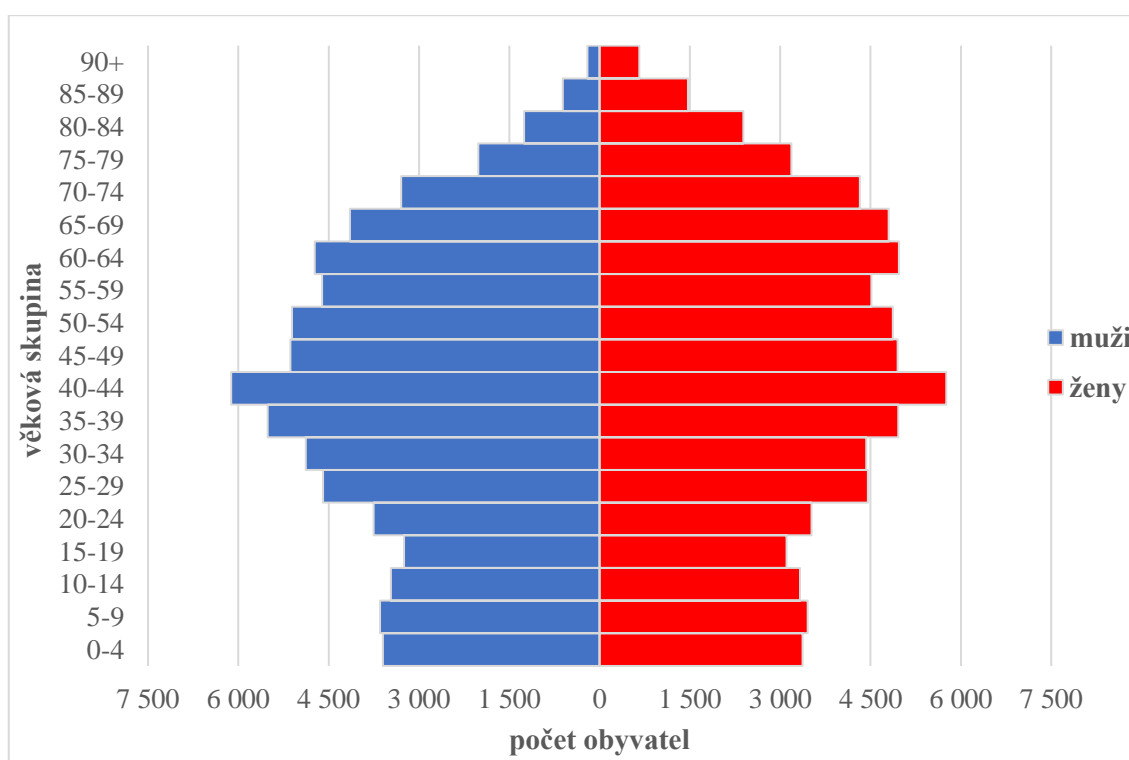
V roce 2017 dochází oproti roku 2011 k nárůstu dětské složky obyvatelstva v okrese Uherské Hradiště na 14,6 % a v okrese Hodonín na 14,1 %. Výraznější nárůst o 1,5 procentních bodu vidíme v České republice (celkem 15,7 %). V prostřední složce obyvatelstva sledujeme výrazný pokles podílu obyvatelstva. Okres Uherské Hradiště se dostává pod hranici 66 procent na 65,4 %. Po nárůstu v minulém období zaznamenává okres Hodonín pokles podílu na 66,2 %. Nejvyšší pokles podílu obyvatelstva v této věkové skupině v celém sledovaném období (o 5 procentních bodů) vykazuje Česká republika na konečných 65,0 %. Proces demografického stárnutí se stále prohlubuje a největší podíl poproduktivního obyvatelstva vidíme v okrese Uherské Hradiště a to celých 20 %, což představuje jednu pětinu obyvatel. Okres Hodonín se drží pod touto hranicí s 19,7 %. Oba okresy mají ovšem podíl osob starších 65 let vyšší, než Česká republika (19,3 %).

Tab. 51 Podíl základních věkových skupin na obyvatelstvu v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v roce 2017

Věková skupina	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
0–14	14,6 %	14,1 %	15,7 %
15–64	65,4 %	66,2 %	65,0 %
65+	20,0 %	19,7 %	19,3 %
celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %

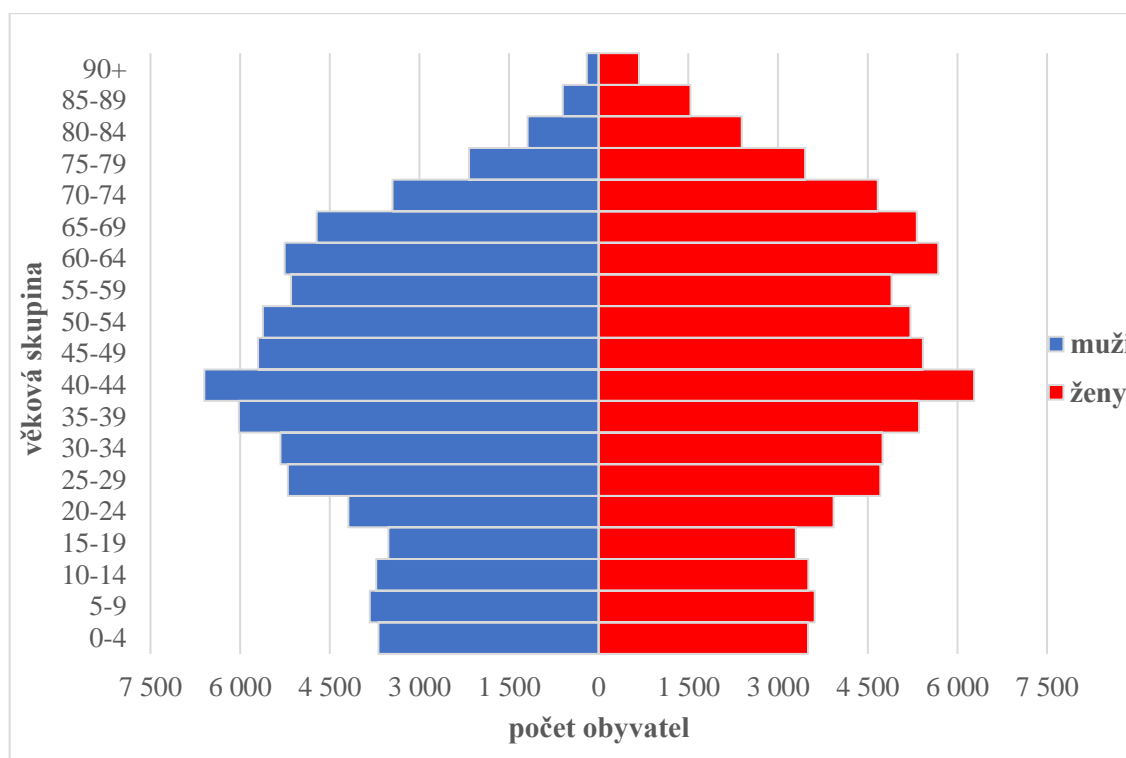
Pramen: ČSÚ (2018): Veřejná databáze; vlastní zpracování

Během sledovaného období v letech 1991-2017 obyvatelstvo v obou slováckých okresech zestárlo. Podíl poproduktivních obyvatel na se Uherskohradištsku v roce 2017 zvýšil o 7,4 procentních bodů stavu v roce 1991. V okrese Hodonín to bylo o 7,3 procentních bodů. Oba okresy tedy stárnou podobným způsobem, ale výrazněji než Česká republika (6,6 procentních bodů). Oba okresy se drží celorepublikového trendu stárnutí populace. Následkem toho je posun věku odchodu do důchodu a v budoucnu bude nutné vytvořit nové důchodové reformy.

Obr. 16 Věková struktura obyvatel v okrese Uherské Hradiště po pětiletých skupinách v roce 2017

Pramen: ČSÚ (2019): Veřejná databáze, vlastní zpracování

Obr. 17 Věková struktura obyvatel v okrese Hodonín po pětiletých skupinách v roce 2017

Pramen: ČSÚ (2019): Veřejná databáze, vlastní zpracování

Věkové pyramidy v roce 2017 zobrazující věkovou strukturu obyvatel v obou zájmových okresech si jsou velmi podobné. V obou okresech je nejvyšší počet mužů i žen ve věkové skupině 40-44 let. Nejméně naopak logicky ve věkové skupině 90 let a více. V obou okresech je relativně nízký počet mužů i žen ve věku 15-24 let. Což může být způsobeno stěhováním mladých obyvatel do větších měst v České republice.

Nejvyšší index stáří v analyzovaném území v roce 2017 vykazuje okres Hodonín a to 139,0 (57,4 v roce 1991), index v okrese Uherské Hradiště dosahuje hodnoty 135,9 (59,8 v roce 1991) a hodnoty obou okresů jsou výrazně vyšší než v České republice (122,1). To kopíruje také průměrný věk v těchto územích. Nejvyšší hodnotu vidíme v okrese Hodonín (43,2 let), průměrný věk obyvatel uherskohradištského okresu dosahoval v roce 2017 hodnoty 43,1 let, kdežto průměrný věk obyvatel v České republice dosahoval 42,2 let. Průměrný věk v České republice narostl během 27 let (1991–2017) o 5,7 roku. Oba analyzované okresy patří do skupiny 5 moravských okresů s nejvyšším průměrným věkem obyvatel. Těmito okresy jsou Jeseník, Hodonín, Karviná, Kroměříž a Uherské Hradiště. Průměrný věk obyvatel v roce 2017 v okrese Hodonín byl šestý nejvyšší v celé republice.

Tab. 52 Index stáří (IS), index závislosti 1 (IZ1), index závislosti 2 (IZ2), index ekonomického zatížení (IEZ), a průměrný věk (PV) v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v roce 2017

Ukazatel	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
IS	135,9	139,0	122,1
IZ1	22,4	21,4	22,4
IZ2	30,4	29,7	29,6
IEZ	52,8	51,1	53,8
PV	43,1	43,2	42,2

Pramen: ČSÚ (2019): Veřejná databáze; vlastní zpracování

Naděje dožití při narození v období let 2013–2017 byla v ČR pro muže 75,7 let. Oba slovácké okresy patří do skupiny 33 okresů s nejnižší hodnotou naděje dožití mužů při narození (UH 75,45 a Hodonín 75,32 let) a vykazují nižší hodnotu, než je průměr v ČR. Naopak naděje na dožití žen při narození je v obou okresech vyšší než v ČR (81,6 let). V okrese Uherské Hradiště je tato naděje 82,06 let, což je 18. nejvyšší hodnota v souboru 77 okresů ČR. Druhou nejvyšší hodnotou ze všech okresů (po Třebíči 82,99 let) se vyznačuje okres Hodonín s hodnotou 82,7 let. Na Uherskohradištsku se ženy průměrně dožívají 82,06 let. To může být dáno kvalitním životním prostředím a životním stylem. Ve všech okresech ČR se vyššího věku dožívají ženy. Rozdíl mezi nadějí na dožití při narození u žen a mužů je ze 77 okresů nejvyšší v okrese Hodonín (7,38 let). Na Uherskohradištsku se ženy dožívají o 6,61 let více než muži. Rozdíl v ČR činí 5,9 let.

Při srovnání všech SO ORP v obou slováckých okresech v roce 2017 sledujeme podobný podíl obyvatel věkové skupiny 0–14 let ve SO ORP Uherský Brod (14,3 %), Hodonín (14,3 %) a Kyjov (14,4 %). Vyšší podíl (14,8 %) zaznamenáváme ve SO ORP Uherské Hradiště. Nejhorší situaci sledujeme ve SO ORP Veselí nad Moravou, kdy podíl dětí činí pouze 13,5 %. V produktivní věkové skupině obyvatelstva zaznamenal vyšší podíl než 66 % pouze SO ORP Hodonín (66,6 %) a Veselí nad Moravou (66,1 %). Ve zbylých SO ORP se podíl liší pouze v desetínách procenta. Podíl lidí ve věkové skupině 65 let a více ve dvou případech překročil hranice jedné pětiny obyvatelstva – ve SO ORP Uherský Brod (20,1 %) a Veselí nad Moravou (20,4 %). Stejnou hodnotu (19,8 %) sledujeme ve SO ORP Uherské Hradiště a Kyjov. Nejmenší podíl vykazuje SO ORP Hodonín (19,1 %).

Tab. 53 Podíl základních věkových skupin na obyvatelstvu ve SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v roce 2017

SO ORP	věková skupina			
	0–14	15–64	65+	celkem
Uherské Hradiště	14,8 %	65,4 %	19,8 %	100,0 %
Uherský Brod	14,3 %	65,6 %	20,1 %	100,0 %
Hodonín	14,3 %	66,6 %	19,1 %	100,0 %
Kyjov	14,4 %	65,8 %	19,8 %	100,0 %
Veselí n. M.	13,5 %	66,1 %	20,4 %	100,0 %

Pramen: ČSÚ (2018): Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 2008 až 2017; vlastní zpracování

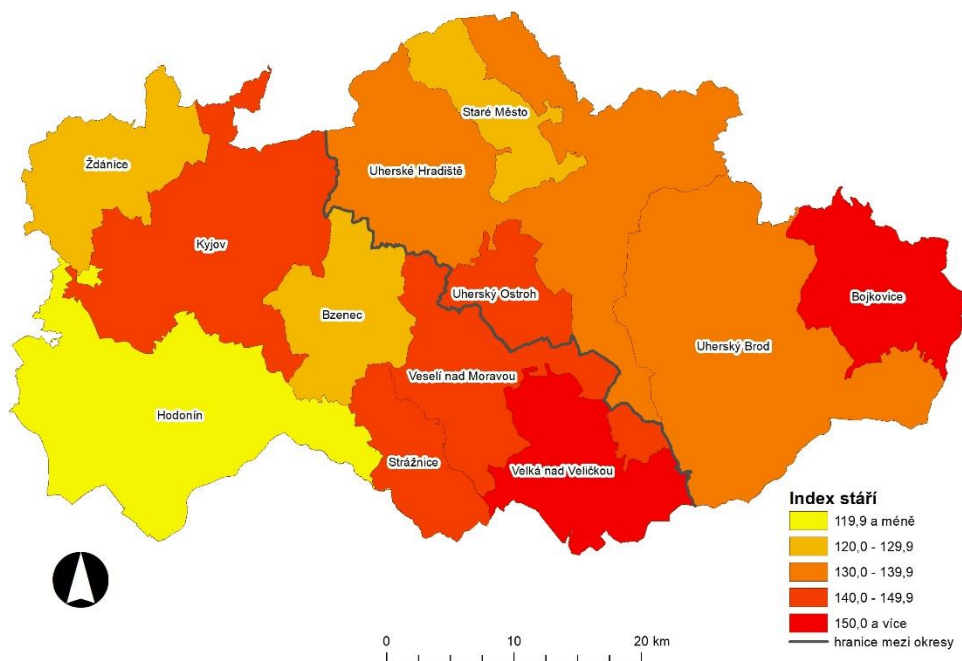
Nejlepší věkovou strukturou se vyznačuje SO POÚ Staré Město, ve kterém je společně se SO POÚ Ždánice nejvyšší podíl dětí (15,4 %) a nejnižší podíl obyvatel patřících do věkové skupiny 65 let a více (18,9 %) společně se SO POÚ Bzenec. Velmi nízký podíl dětí je ve SO POÚ Velká nad Veličkou (12,5 %). Co se týče podílu nejstarší skupiny obyvatel, tak nejvyšší hodnotou se vyznačuje SO POÚ Uherský Ostroh (21,1 %).

Tab. 54 Podíl základních věkových skupin na obyvatelstvu ve SO POÚ v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v roce 2017

SO POÚ	věková skupina			
	0–14	15–64	65+	celkem
Bojkovice	13,8 %	65,2 %	21,0 %	100,0 %
Bzenec	15,0 %	66,1 %	18,9 %	100,0 %
Hodonín	14,3 %	66,6 %	19,1 %	100,0 %
Kyjov	14,0 %	65,8 %	20,2 %	100,0 %
Staré Město	15,4 %	65,7 %	18,9 %	100,0 %
Strážnice	14,3 %	64,9 %	20,8 %	100,0 %
Uherské Hradiště	14,8 %	65,5 %	19,7 %	100,0 %
Uherský Brod	14,4 %	65,7 %	19,9 %	100,0 %
Uherský Ostroh	14,2 %	64,7 %	21,1 %	100,0 %
Velká nad Veličkou	12,5 %	67,5 %	20,0 %	100,0 %
Veselí nad Moravou	13,6 %	66,0 %	20,4 %	100,0 %
Ždánice	15,4 %	65,2 %	19,4 %	100,0 %

Pramen: ČSÚ (2018): Demografická ročenka správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem 2008 až 2017; vlastní zpracování

Co se týče SO POÚ na Uherskohradištsku, tak nejvyšší hodnotu indexu stáří v roce 2017 zaznamenal obvod Bojkovice (152,1) a nejnižší hodnotu obvod Staré Město (122,8). V okrese Hodonín vykazuje nejvyšší index stáří SO POÚ Velká nad Veličkou (159,8) a nejnižší SO POÚ Hodonín (105,0). Průměrně nejstarší byli v roce 2017 obyvatelé v obvodu Velká nad Veličkou (44,0 let) a naopak nejmladší v obvodu Ždánice (42,1 let).

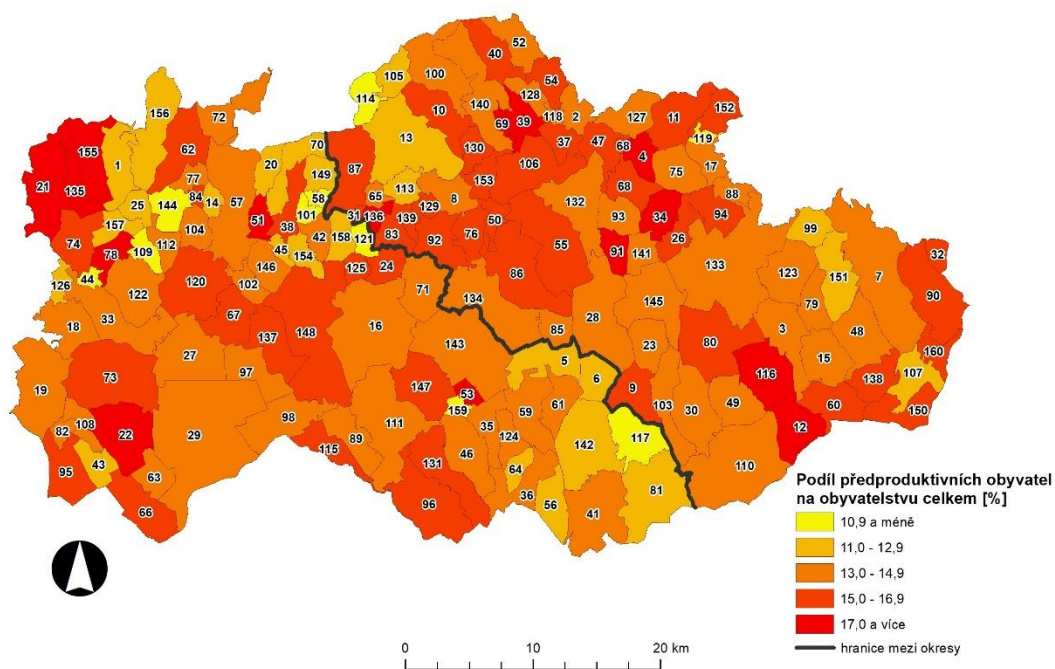

Obr. 18 Index stáří obyvatelstva ve SO POÚ v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v roce 2017

Pramen: ČSÚ (2018): Demografická ročenka správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem 2008 až 2017; ARCDATA PRAHA, s.r.o. (2016): ArcČR 500; vlastní zpracování

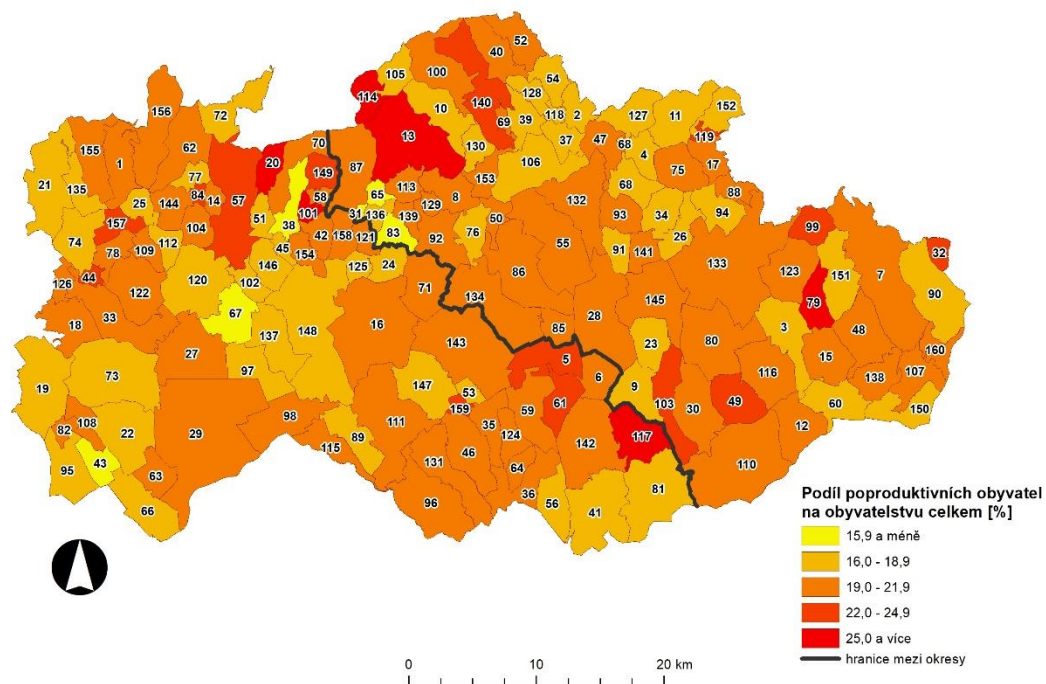
Obce s nejvyššími podíly předproduktivních obyvatel se nachází hlavně na severozápadě okresu Hodonín. Nejvyšší podíl předproduktivního obyvatelstva zaznamenává v roce 2017 v okrese Uherské Hradiště obec Újezdec (22,0 %) a nejnižší podíl obec Svárov (9,9 %). Na Hodonínsku nejvyšší podíl obyvatel ve věku 0-14 let nalezneme v obci Uhřice (19,2 %) a nejnižší v obci Skalka (6,5 %).

Nejvyšší podíl poproduktivního obyvatelstva byl zaznamenán v roce 2017 v obcích Nezdenice (28,1 %), Buchlovice (26,7 %) a Čeložnice (26,1 %). Ve všech jmenovaných obcích se nachází domovy pro seniory, což tento podíl výrazně zvyšuje. Nejnižší podíl vykazuje obec Hostějov (10,0 %), kde v roce 2017 bydleli pouze 4 osoby patřící do věkové skupiny 65 a více let. Nejvyšší průměrný věk byl v roce 2017 na Uherskohradištsku zaznamenán v obci Stupava (49,2 let) a nejnižší v obci Hostějov (39 let). V okrese Hodonín jsou průměrně obyvatelé nejstarší v obci Skalka (47,9 let) a nejmladší v obci Dambořice (39,5 let).

Obr. 19 Podíl předproduktivních obyvatel na obyvatelstvu celkem v obcích v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v roce 2017

Pramen: ČSÚ (2018): Veřejná databáze; ARCDATA PRAHA, s.r.o. (2016): ArcČR 500; vlastní zpracování

Obr. 20 Podíl poproduktivních obyvatel na obyvatelstvu celkem v obcích v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v roce 2017

Pramen: ČSÚ (2018): Veřejná databáze; ARCDATA PRAHA, s.r.o. (2016): ArcČR 500; vlastní zpracování

10 ZMĚNY VE VZDĚLANOSTNÍ STRUKTUŘE OBYVATELSTVA

V roce 1950 bylo poprvé v našich cenzech sledováno školní vzdělání obyvatelstva. V předcházejících československých sčítáních byla sledována pouze gramotnost (ČSÚ, 2003b).

Vzdělanostní strukturou se od ostatních regionů výrazně liší Praha. V hlavním městě je koncentrováno mnoho specializovaných a vysoce kvalifikovaných pracovních pozic. Praha je také nejvýznamnějším centrem vysokého školství a sídlem mnoha vzdělávacích institucí. Téměř tři pětiny obyvatel Prahy starších 15 let mají alespoň úplné střední vzdělání s maturitou anebo vyšší, zatímco v ostatních krajích je podíl takto vzdělaných osob podobný jako republikový průměr (43,6%) (ČSÚ, 2014a).

V zájmovém území se nejstarší gymnázium nachází v Uherském Hradišti, které bylo založeno roku 1884. Do konce 19. století vznikla ve sledovaných okresech další 3 gymnázia. Konkrétně jde o gymnázia v Uherském Brodě (1896), Kyjově (1898) a Strážnici (1899). V okresním městě Hodonín byla v roce 1934 změněna Česká reálka na školu reálně gymnaziální. O 4 roky později vzniklo také gymnázium na Velehradě. V letech 1957–1968 fungovalo gymnázium ve Veselí nad Moravou. V roce 1998 bylo založeno gymnázium na Střední odborné škole ve Starém Městě. Nejmladší gymnázium se nachází v Kunovicích, kde vznikl studijní obor jazykové gymnázium v roce 2007. Jedinou vysokou školou v analyzovaných okresech je Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, jejíž součástí je od roku 2009 Fakulta logistiky a krizového řízení v Uherském Hradišti.

Při sčítání lidu, domů a bytů v roce 1991 byly podíly osob se základním vzděláním v obou okresech vyšší než v ČR. Okres Hodonín má nejvyšší podíl osob se základním vzděláním (40,0 %) a nejnižší podíl osob s vysokoškolským vzděláním (4,8 %). Naopak nejnižší podíl osob se základním vzděláním (34,5 %) a nejvyšší podíl osob s vysokoškolským vzděláním (7,2 %) vykazuje ČR. Z tabulky 55 je patrné, že obyvatelstvo bylo v roce 1991 na Uherskohradištsku vzdělanější než na Hodonínsku.

Tab. 55 Vzdělanostní struktura obyvatel v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v roce 1991

Nejvyšší ukončené vzdělání	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
základní včetně neukončeného	38,6 %	40,0 %	34,5 %
střední bez maturity	36,9 %	36,2 %	35,4 %
střední s maturitou	19,4 %	19,0 %	22,9 %
vysokoškolské	5,1 %	4,8 %	7,2 %
celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Pramen: ČSÚ, Okresní statistická správa Hodonín, Uherské Hradiště (1992): Výsledky sčítání lidu, domů a bytů 1991; vlastní zpracování

V Uherském Hradišti byl podíl osob s maturitou 2krát vyšší (39 %), než ve zbytku okresu (19,4 %). V Uherském Brodě tento podíl činí 32,3 %. V obou městech má největší zastoupení skupina obyvatel se středním vzděláním bez maturity, zatímco ve zbytku okresu je to skupina obyvatel se základním vzděláním.

Tab. 56 Vzdělanostní struktura obyvatel ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod a zbytku území okresu Uherské Hradiště v roce 1991

Nejvyšší ukončené vzdělání	území		
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	zbytek okresu
základní včetně neukončeného	26,7 %	31,6 %	42,9 %
střední bez maturity	34,3 %	36,1 %	37,7 %
střední s maturitou	28,3 %	24,8 %	16,1 %
vysokoškolské	10,7 %	7,5 %	3,3 %
celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Pramen: ČSÚ, Okresní statistická správa Uherské Hradiště (1992): Výsledky sčítání lidu, domů a bytů 1991; vlastní zpracování

Nejvyšší podíl obyvatel s maturitou vykazuje město Kyjov (33,3 %), dále Hodonín (32,1 %) a Veselí nad Moravou (31,3 %). Na území okresu bez těchto měst je tento podíl tvořen 19,2 procenty. Největší skupiny obyvatel se středním vzděláním bez maturity se nachází ve městě Hodonín a Veselí nad Moravou. Městu Kyjov a zbytku okresu dominují osoby se základním vzděláním.

Tab. 57 Vzdělanostní struktura obyvatel ve městech Hodonín, Kyjov, Veselí nad Moravou a zbytku území okresu Hodonín v roce 1991

Nejvyšší ukončené vzdělání	území			
	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.	zbytek okresu
základní včetně neukončeného	32,1 %	35,0 %	32,3 %	43,9 %
střední bez maturity	35,8 %	31,7 %	36,4 %	36,9 %
střední s maturitou	24,8 %	24,6 %	25,0 %	15,9 %
vysokoškolské	7,3 %	8,7 %	6,3 %	3,3 %
celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Pramen: ČSÚ, Okresní statistická správa Hodonín (1992): Výsledky sčítání lidu, domů a bytů 1991; vlastní zpracování

V roce 2001 dochází k nárůstu podílů obyvatel se středním i vysokoškolským vzděláním v obou okresech i ČR. Největší skupinu obyvatel tvoří osoby se středním vzděláním bez maturity. Nejvyšší nárůst podílu zaznamenávají oba okresy i ČR ve skupině obyvatel se středním vzděláním s maturitou. Podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním vzrostl v roce 2001 o více než 1 procentní bod v obou okresech i ČR stavu v roce 1991 (UH 1,8, Hodonín 1,2 a ČR 1,4). I v tomto období jsou obyvatelé na Uherskohradištsku vzdělanější než na Hodonínsku, ovšem nejlepšího výsledku dosáhla opět ČR.

Tab. 58 Vzdělanostní struktura obyvatel v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v roce 2001

Nejvyšší ukončené vzdělání	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
základní včetně neukončeného	27,7 %	29,1 %	24,9 %
střední bez maturity	40,0 %	40,5 %	38,1 %
střední s maturitou	25,3 %	24,5 %	28,5 %
vysokoškolské	7,0 %	5,9 %	8,5 %
celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Pramen: ČSÚ (2003): Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3.2001; vlastní zpracování

Stejně jako u okresů, dochází ke snižování podílu osob se základním vzděláním a výrazně roste podíl obyvatel s maturitou. Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel roste oproti roku 1991 v obou městech více (UH o 2,4 procentní body, UB o 2,3 procentní body) než ve zbytku okresu (o 1,5 procentního bodu).

Tab. 59 Vzdělanostní struktura obyvatel ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod a zbytku území okresu Uherské Hradiště v roce 2001

Nejvyšší ukončené vzdělání	území		
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	zbytek okresu
základní včetně neukončeného	20,7 %	23,1 %	30,3 %
střední bez maturity	33,3 %	37,5 %	42,3 %
střední s maturitou	32,8 %	29,7 %	22,6 %
vysokoškolské	13,2 %	9,7 %	4,8 %
celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Pramen: ČSÚ (2003): Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3.2001; vlastní zpracování

Podobné tendence sledujeme také na Hodonínsku. Dochází ke snížení podílu skupiny osob se základním vzděláním a roste podíl zbylých 3 skupin. Zde narůstá podíl vysokoškolsky vzdělaných osob zhruba stejně, jako ve vybraných městech. Nejlepší úroveň vzdělanosti si stále drží město Kyjov (39,3 % obyvatel s maturitou).

Tab. 60 Vzdělanostní struktura obyvatel ve městech Hodonín, Kyjov, Veselí nad Moravou a zbytku území okresu Hodonín v roce 2001

Nejvyšší ukončené vzdělání	území			
	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.	zbytek okresu
základní včetně neukončeného	24,7 %	25,1 %	24,6 %	31,0 %
střední bez maturity	37,4 %	35,6 %	38,6 %	42,2 %
střední s maturitou	29,3 %	29,3 %	29,4 %	22,2 %
vysokoškolské	8,6 %	10,0 %	7,4 %	4,6 %
celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Pramen: ČSÚ (2003): Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3.2001; vlastní zpracování

V roce 2011 dochází ke snížení podílu osob se základním vzděláním a vzděláním středním bez maturity. Při srovnání let 2011 a 2001 vykazují oba okresy nejvyšší nárůst skupiny obyvatel se středním vzděláním s maturitou (UH o 4,3 a Hodonín o 4,6 procentních bodů), na rozdíl od České republiky, ve které nejvíce roste skupina obyvatel s vysokoškolským vzděláním (o 4,6 procentních bodů).

Podíl osob s minimálně středním vzděláním s maturitou v roce 2011 dosahoval v okresu Uherské Hradiště 40,4 % (24,5 % v roce 1991), v okresu Hodonín 38,1 % (23,8 % v roce 1991) a v ČR 46,1 % (30,1 % v roce 1991). Oba okresy i republika tedy zaznamenává nárůst počet osob se střední vzděláním s maturitou i s vysokoškolským vzděláním.

Tab. 61 Vzdělanostní struktura obyvatel v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v roce 2011

Nejvyšší ukončené vzdělání	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
základní včetně neukončeného	21,6 %	22,7 %	19,1 %
střední bez maturity	38,0 %	39,2 %	34,8 %
střední s maturitou	29,6 %	29,2 %	32,9 %
vysokoškolské	10,8 %	8,9 %	13,2 %
celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Pramen: ČSÚ (2013): Sčítání lidu, domů a bytů 2011; vlastní zpracování

V roce 2011 dokončila ve městě Uherské Hradiště více než polovina obyvatel (52,7 %) střední vzdělání s maturitou. Město Uherský Brod se této hodnotě pouze přibližuje (45,8 %). Sledujeme pokračování trendu snižujícího se podílu osob se základním a středním vzděláním bez maturity.

Tab. 62 Vzdělanostní struktura obyvatel ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod a zbytku území okresu Uherské Hradiště v roce 2011

Nejvyšší ukončené vzdělání	území		
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	zbytek okresu
základní včetně neukončeného	16,7 %	19,1 %	23,3 %
střední bez maturity	30,6 %	35,2 %	40,4 %
střední s maturitou	35,6 %	32,7 %	27,5 %
vysokoškolské	17,1 %	13,0 %	8,8 %
celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Pramen: ČSÚ (2013): Sčítání lidu, domů a bytů 2011; vlastní zpracování

Ve všech městech i ve zbytku území okresu sledujeme snížení podílu osob v prvních dvou skupinách (základní, střední bez maturity) a zvýšení podílu osob s maturitou nebo vysokoškolským titulem. Podíl osob s maturitou nejvíce roste ve zbytku okresu (o 5,3 %) a podíl osob s vysokoškolským vzděláním nejvíce roste ve městě Kyjov (o 4,4 %).

Tab. 63 Vzdělanostní struktura obyvatel ve městech Hodonín, Kyjov, Veselí nad Moravou a zbytku území okresu Hodonín v roce 2011

Nejvyšší ukončené vzdělání	území			
	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.	zbytek okresu
základní včetně neukončeného	20,1 %	19,1 %	21,0 %	23,8 %
střední bez maturity	35,6 %	33,7 %	36,3 %	41,0 %
střední s maturitou	33,1 %	32,8 %	32,6 %	27,5 %
vysokoškolské	11,2 %	14,4 %	10,1 %	7,7 %
Celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Pramen: ČSÚ (2013): Sčítání lidu, domů a bytů 2011; vlastní zpracování

Ze všech 5 SO ORP ve studovaných okresech je nejlepší vzdělanostní úroveň ve SO ORP Uherské Hradiště, kde 42 % obyvatel mělo minimálně maturitu. Ve stejném správním obvodu bylo zaznamenáno nejvíce obyvatel s vysokoškolským vzděláním (11,7 %).

Tab. 64 Vzdělanostní struktura obyvatel SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v roce 2011

Nejvyšší ukončené vzdělání	správní obvod obce s rozšířenou působností				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
základní včetně neukončeného	20,5 %	22,2 %	22,1 %	22,6 %	22,5 %
střední bez maturity	37,5 %	39,3 %	38,7 %	40,4 %	38,9 %
střední s maturitou	30,3 %	29,0 %	29,9 %	28,3 %	29,6 %
vysokoškolské	11,7 %	9,5 %	9,2 %	8,7 %	9,0 %
celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Pramen: ČSÚ (2013): Sčítání lidu, domů a bytů 2011; vlastní zpracování

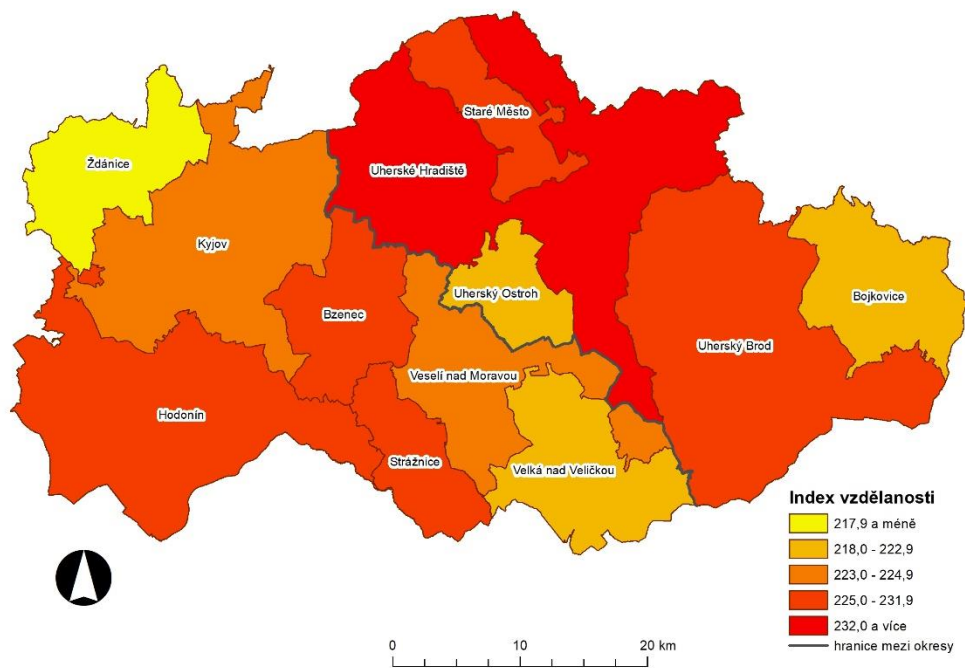
V 90. letech sledujeme přibližování indexu vzdělanosti v obou okresech k hodnotě v České republice. V roce 2001 překročila hodnota indexu vzdělanosti v obou okresech hranici 200. Ve stejném roce vykazují hodnoty obou okresů nejnižší rozdíl od hodnoty ČR (Uherské Hradiště 9,1, Hodonín 13,3). Při porovnání indexu vzdělanosti v prvním a posledním období zjistíme, že v obou okresech tento ukazatel narostl více (Uherské Hradiště o 20,3 %, Hodonín o 19,1 %), než v České republice (18,5 %). Ve všech sledovaných sčítáních vykazuje nejvyšší hodnotu Česká republika a nejnižší hodnotu okres Hodonín. Rozdíl hodnot indexu vzdělanosti mezi okresem Uherské Hradiště a Hodonín stoupá (2,7 v roce 1991, 4,2 v roce 2001 a 5,4 v roce 2011).

Tab. 65 Index vzdělanosti v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v letech 1991, 2001 a 2011

Rok	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1991	191,1	188,4	202,7
2001	211,6	207,4	220,7
2011	229,8	224,4	240,2

Pramen: ČSÚ, Okresní statistická správa Hodonín, Uherské Hradiště (1992): Výsledky sčítání lidu, domů a bytů 1991; ČSÚ (2003, 2013): Sčítání lidu, domů a bytů 2001, 2011; vlastní zpracování

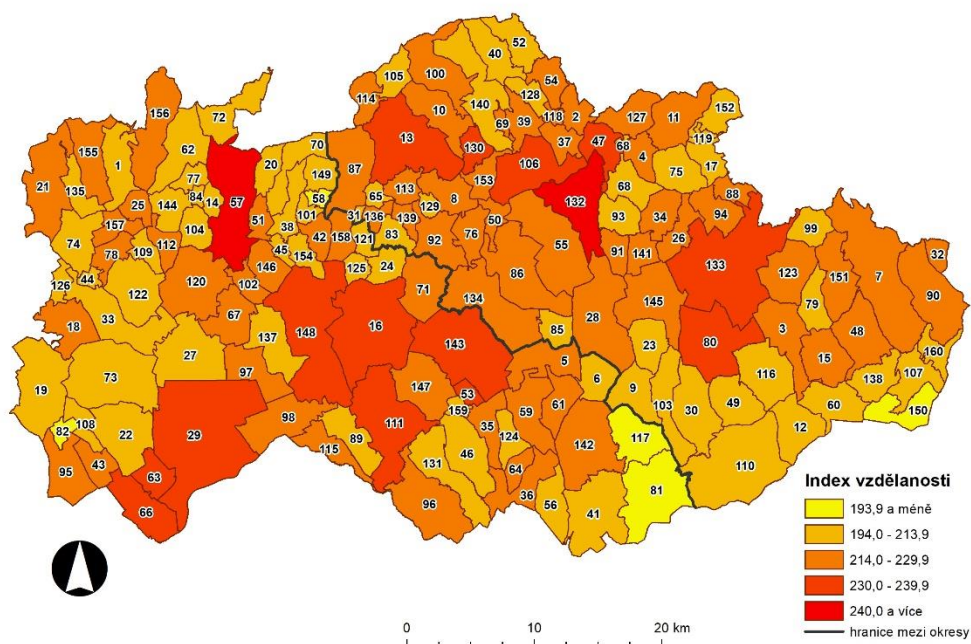
V roce 2011 dosáhl index vzdělanosti v okrese Uherské Hradiště nejvyšší hodnoty ve SO POÚ Uherské Hradiště (234,2). Nejnižší hodnota je zaznamenána ve SO POÚ Bojkovice (221,6). Na Hodonínsku vykazuje nejvyšší index vzdělanosti SO POÚ Strážnice (231,7) a nejnižší SO POÚ Ždánice (217,6).

Obr. 21 Index vzdělanosti obyvatelstva ve SO POÚ v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v roce 2011

Pramen: ČSÚ (2013): Sčítání lidu, domů a bytů 2011; ARCDATA PRAHA, s.r.o. (2016): ArcČR 500; vlastní zpracování

Nejvyšší hodnoty indexu vzdělanosti dosáhla města Uherské Hradiště (253,1) a Kyjov (242,6). Naopak nejnižší hodnoty vykazují obce v periferních oblastech. Konkrétně jde o obce Vyškovec (177,1) na Hodonínsku a Suchov (189,9) na Uherskohradištsku.

Obr. 22 Index vzdělanosti obyvatelstva v obcích v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v roce 2011

Pramen: ČSÚ (2013): Sčítání lidu, domů a bytů 2011; ARCDATA PRAHA, s.r.o. (2016): ArcČR 500; vlastní zpracování

11 ZÁVĚR

Hlavním cílem bakalářské práce bylo rozpoznat shodné a rozdílné tendence ve vývoji obyvatelstva v obou slováckých okresech a jeho částech. Práce analyzovala dílčí složky pohybu obyvatelstva: přirozený i mechanický pohyb. Při analýze vývoje obyvatelstva v obcích byla uplatněna Webbova typologie. Dalším sledovaným jevem byla změna ve věkové a vzdělanostní struktuře obyvatelstva.

Demografické změny, které probíhaly v demokratické Evropě již od 60. let minulého století se v ČR plně projeví až o třicet let později. Rychlost těchto změn byla zvýšena probíhající transformací ekonomického i politického prostředí (Burcin a kol. 2010).

Zvláště v průběhu 90. let minulého století se změnilo demografické chování lidí v ČR. Česká republika zaostávala ve snižování intenzity úmrtnosti, zachovávala si vysokou úroveň sňatečnosti, nízký průměrný věk snoubenců při uzavírání sňatku a také odpovídající nízký průměrný věk matek při prvním porodu (Pavlík, 2002).

Úhrnná plodnost v ČR klesla z 1,89 v roce 1991 na 1,69 v roce 2017. A v letech 1995–2005 byla vždy pod hranicí 1,3. Vzrostl věk matek při narození prvního dítěte z 22,5 let v roce 1991 na 28,2 let v roce 2017. Mezi důvody odkladu založení rodiny patří široké možnosti cestování, kariérismus nebo finanční nedostupnost bytů. Rapidně stoupá podíl dětí narozených mimo manželství (z 9,8 % v roce 1991 na 49,0% v roce 2017). Naděje dožití při narození v období let 2013–2017 byla u mužů v ČR vyšší (75,7 let) než v zájmových okresech (okres UH 75,45 a okres Hodonín 75,32 let). Naopak naděje na dožití žen při narození je v obou okresech vyšší než v ČR (81,6 let). V okresu Uherské Hradiště je tato naděje 82,06 let a v okresu Hodonín 82,7 let, což je druhá nejvyšší hodnota ze všech okresů. Nejvyšším rozdílem naděje na dožití při narození mezi ženami a muži se ze 77 okresů vyznačuje okres Hodonín (7,38 let). Také na Uherskohradištsku se ženy dožívají více let než muži (o 6,61 let), v obou okresech tedy více než v ČR (o 5,9 let).

Na začátku sledovaného období (31. 12. 1990) žilo v hodonínském okrese o téměř 17 tisíc obyvatel více než v okresu uherskohradištském. V roce 2017 tento rozdíl činil necelých 12 tisíc. Důsledkem suburbanizace je klesající počet obyvatel v největších městech zájmového území od druhé poloviny 90. let 20. století. V obou sledovaných okresech byla v první polovině 90. let minulého století vyšší porodnost než v ČR. Ale od

období 1996–2000 až do současnosti se vyšší porodností vyznačuje ČR. Úmrtnost v okrese Uherské Hradiště má podobný průběh jako v České republice, od období 2006–2010 až do současnosti dochází k jejímu zvýšení. Kdežto okres Hodonín vykazuje po celou dobu sledovaného období klesající nebo stagnující tendenci úmrtnosti. Jak Uherskohradišťský, tak Hodonínský okres zaznamenal přirozený úbytek obyvatel, který byl na Uherskohradišťsku výraznější.

Oba okresy vykazují v letech 1991–2017 odlišný migrační vývoj obyvatelstva. Zatímco okres Uherské Hradiště zaznamenal migrační přírůstek 2 500 obyvatel, okres Hodonín migrací ztratil 2 840 obyvatel. Tento fakt může být způsoben odlišnou situací na trhu práce. Kladným migračním saldem se vyznačovaly SO ORP Uherské Hradiště a Kyjov. Migrací ztratila také všechna studovaná města, nejvíce pak město Hodonín se záporným migračním saldem přes 3 tisíce. Na úkor největších měst okresu převažoval počet přistěhovalých nad vystěhovalými v obcích do 10 tisíc obyvatel. Vyšší atraktivita okresu Uherské Hradiště se projevuje i u vnitřní migrace. V období 1991–2015 Uherskohradišťsko vnitřní migrací mírně získalo a Hodonínsko ztratilo přes 4,5 tisíce obyvatel. Ve stejném období získal okres Uherské Hradiště zahraniční migrací více obyvatel (2 405) než okres Hodonín (1 933). Podíl imigrantů ze Slovenska, díky příhraniční poloze okresů, činil na Uherskohradišťsku 49,6 % a na Hodonínsku 63,1 %.

Dle Webbovy typologie byl počet obcí, které ve zkoumaném období zaznamenaly nárůst počtu obyvatel téměř stejný jako počet obcí, co zaznamenaly úbytek obyvatel (79, resp. 81). Průběh změn ve věkové struktuře obyvatelstva je v obou okresech podobný. V období let 1991–2011 se snížil podíl dětí (o 1 % více v okrese Hodonín) a zvýšil podíl osob v poproduktivním věku (o 0,5 % více v okrese Uherské Hradiště). V posledním roce sledování (2017) pokračují oba okresy v téměř shodném průběhu změn. Dochází k nárůstu dětské složky, poklesu produktivní složky a nárůstu poproduktivní složky obyvatel. Ve vzdělanostní struktuře je sledován největší nárůst počtu osob se středním vzděláním s maturitou (v roce 2011 v obou okresech o 10,2 procentních bodů více než v roce 1991). Nejvyšší pokles zaznamenává ve sledovaném období skupina obyvatel se základním vzděláním nebo bez vzdělání (v obou okresech o více než 17 %). Rozdíly hodnot indexu vzdělanosti mezi oběma okresy narůstá s každým dalším sledovaným obdobím ve prospěch okresu Uherské Hradiště.

12 SUMMARY

The main aim of the bachelor thesis was to identify identical and different tendencies in the development of the population in both districts of Slovácko and its parts. The work analyzed partial components of population movement: natural and mechanical movement. Webb typology was used in the analysis of population development in municipalities. Another phenomenon observed was the change in the age and educational structure of the population.

Total fertility rate in the Czech Republic decreased from 1.89 in 1991 to 1.69 in 2017. And in 1995–2005 it was always below 1.3. Mothers' age at birth of the first child increased from 22.5 years in 1991 to 28.2 years in 2017. The reasons for postponing a family include a wide range of travel, careerism or financial unavailability. The proportion of children born out of wedlock is growing rapidly (from 9.8% in 1991 to 49.0% in 2017)

At the beginning of the period under review (31 December 1990), there were almost 17 thousand more inhabitants in the Hodonín district than in the Uherské Hradiště district. In 2017, the difference was almost 12,000. The consequence of suburbanization is a declining population in the largest cities of the area of interest since the second half of the 1990s. In both districts, the birth rate was higher in the first half of the 1990s than in the Czech Republic. But from 1996 to 2000, the Czech Republic is characterized by higher birth rates. The mortality rate in the Uherské Hradiště district is like that in the Czech Republic; While the Hodonín district has a decreasing or stagnant tendency of mortality throughout the period under review. Both the Uherské Hradiště and Hodonín districts experienced a natural decline in population, which was more pronounced in Uherské Hradiště.

Both districts show different migration trends in the period 1991–2017. While the Uherské Hradiště District recorded a migration increase of 2,500 inhabitants, the Hodonín District lost 2 840 inhabitants by migration. This may be due to a different labor market situation.

According to Webb's typology, the number of municipalities that recorded an increase in population in the period under review was almost the same as the number of municipalities, which recorded a decline in population (79 and 81, respectively). The course of changes in the age structure of the population is similar in both districts.

Between 1991 and 2011, the proportion of children decreased, and the proportion of post-productive people increased. In the educational structure, the greatest increase in the number of persons with secondary education with GCSE is observed. The highest decrease was recorded in the monitored period by a group of people with basic education or without education.

13 POUŽITÉ ZDROJE

Literární zdroje:

BURCIN, B., FIALOVÁ, L., RYCHTAŘÍKOVÁ, J. a kol.: *Demografická situace České republiky: Proměny a kontexty 1993-2008*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010, 238 s.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (1992a). *Výsledky sčítání lidu, domů a bytů 1991 v okrese Hodonín*. Hodonín: Okresní statistická správa, 1992, 171 s.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (1992b). *Výsledky sčítání lidu, domů a bytů 1991 v okrese Uherské Hradiště*. Uherské Hradiště: Okresní statistická správa, 1992, 198 s.

HUBL, R., KREJČÍ, T., SEIDGLANZ, D., ŠERÝ, O., TOUŠEK, V.: *Uherské Hradiště: Sociodemografická analýza města s důrazem na potřeby komunitního plánování sociálních služeb*. Brno: Centrum pro regionální rozvoj, 2007, 128 s.

HUBL, R., ODEHNAL, J., OPRAVIL, Z., SZCZYRBA, Z., ŠANDA, R., ŠERÝ, M., ŠIMÁČEK, P., TOUŠEK, V.: *Uherské Hradiště: Sociodemografický vývoj města a příčiny poklesu počtu obyvatel*. Olomouc: Katedra geografie Univerzity Palackého v Olomouci, 2015, 120 s.

HUBL, R., ŠERÝ, M., TOUŠEK, V.: Role migrace v populačním vývoji shrinking city – příklad města Uherské Hradiště. In: KLÍMOVÁ, V., ŽÍTEK, V. *XX. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Sborník příspěvků*. Brno: Masarykova univerzita, 2017, s. 520-527.

KALIBOVÁ, K., PAVLÍK, Z., VODÁKOVÁ, A.: *Demografie (nejen) pro demografy*. Vyd. 3. přeprac. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009, 241 s.

KOCOURKOVÁ, J., SLABÁ, J., ŠTASTNÁ, A.: Plánování, načasování a důvody odkladu narození prvního dítěte v České republice. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje*. 2017, roč. 59, č. 3, 207–223.

KOSCHIN, F.: *Demografie poprvé*. Vyd. 2. přeprac. Praha: Oeconomica, 2005, 122 s.

KLUFOVÁ, R., POLÁKOVÁ, Z.: *Demografické metody a analýzy: demografie české a slovenské populace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 306 s.

PAVLÍK, Z. a kol.: *Populační vývoj České republiky 1990-2002*. Praha: Katedra demografie a geodemografie Přírodovědecké fakulty UK, 2002, 98 s.

PAVLÍK, Z. a kol.: *Populační vývoj České republiky 2001-2006*. Praha: Katedra demografie a geodemografie Přírodovědecké fakulty UK, 2007, 112 s.

PAVLÍK, Z., RYCHTAŘÍKOVÁ, J., ŠUBRTOVÁ, A.: *Základy demografie*. Praha: Academia, 1986, 736 s.

ROUBÍČEK, V.: *Úvod do demografie*. 1. vyd. Praha: CODEX Bohemia, 1997, 348 s.

ŠIMEČKOVÁ, M.: Proměny pozdního mateřství v České republice v demografickém pohledu. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje*. 2013, roč. 55, č. 2, 117–131.

ŠIŠPEROVÁ, I.: *Uherské Hradiště versus Hodonín; komparační analýza*. Brno: Masarykova univerzita, 2008, 49 s.

TOUŠEK, V. a kol.: *Česká republika: Portréty krajů*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2005, 136 s.

WEBB, J.W.: The Natural and Migrational Components of Population Changes in England and Wales, 1921-1931. *Economic Geography* 39, 1963, s. 130-148.

Internetové zdroje:

ARCDATA PRAHA, s.r.o., (2016). *ArcČR 500 – Digitální geografická databáze České republiky*.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2003a). *Sčítání lidu, domů a bytů 2001*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/staticke/sldb/sldb2001.nsf/index>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2003b). *Úroveň vzdělání obyvatelstva podle výsledků sčítání lidu – 2001*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/uroven-vzdelani-obyvatelstva-podle-vysledku-scitani-lidu-2001-4flzhbl54j>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2003c). *Vývoj věkové struktury obyvatelstva a její tendence – 2001*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyvoj-vekove-struktury-obyvatelstva-a-jeji-tendence-2001-snoatbk4fp#>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2007a). *Demografická ročenka krajů České republiky - 1991 - 2006*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-kraju-ceske-republiky-1991-2006-shaad9bmss>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2007b). *Demografická ročenka vybraných měst ČR - 1991 - 2006*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-vybranych-mest-cr-1991-2006-gyt9k8tkeu>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2007c). *Demografická ročenka okresů České republiky - 1991 - 2006*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-okresu-ceske-republiky-1991-2006-w18icbajkg-mest>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2007d). *Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností - 1995 - 2006*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-spravnich-obvodu-obci-s->

[rozsirenou-pusobnosti-1995-2006-m18c6xku7b](#)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2009a). *Demografická ročenka správních území obcí s pověřeným obecním úřadem - 1995 - 2008*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-spravnich-uzemi-obci-s-poverenym-obecnim-uradem-1995-2008-wlap339veb>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2013). *Sčítání lidu, domů a bytů 2011*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/scitani-lidu-domu-a-bytu-2011>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2014a). *Úroveň vzdělání obyvatelstva podle výsledků sčítání lidu – 2011*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/uroven-vzdelani-obyvatelstva-podle-vysledku-scitani-lidu-2011-xllg5xjb8q>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2014b). *Věková struktura obyvatel podle dat sčítání lidu – 2011*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vekova-struktura-obyvatel-podle-dat-scitani-lidu-2011-57nxh52aw2>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2015). *Historický lexikon obcí České republiky - 1869 - 2011*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/historicky-lexikon-obci-1869-az-2015>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2016a). *Anonymizovaná databáze vnitřní a zahraniční migrace, ČSÚ 1991–2015*.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2016b). *Demografická ročenka měst - 2006 až 2015*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-mest-2006-az-2015>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2016c). *Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností - 2006 až 2015*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-spravnich-obvodu-obci-s-rozsirenou-pusobnosti-2006-az-2015>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2017a). *Demografická ročenka krajů - 2007 až 2016*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-kraju-2007-az-2016>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2017b). *Demografická ročenka okresů - 2007 až 2016*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-okresu-2007-az-2016>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2018a). *Databáze demografických údajů za obce ČR*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickyh-udaju-za-obce-cr>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2018b). *Demografická ročenka krajů - 2008 až 2017*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-kraju-2008-az-2017>

ročenka-kraju

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2018c). *Demografická ročenka měst - 2008 až 2017*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-mest>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2018d). *Demografická ročenka okresů - 2008 až 2017*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-okresu-2008-az-2017>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2018e). *Demografická ročenka správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem - 2008 až 2017*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-spravnich-obvodu-obci-s-poverenym-obecnim-uradem-2008-az-2017>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2018f). *Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností - 2008 až 2017*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-spravnich-obvodu-obci-s-rozsirenou-pusobnosti-2008-az-2017>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2018g). *Naděje dožití v okresech (LAU 1) v období 2013-2017*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/61566000/13011918155.pdf/d5204989-e0b2-4072-8627-5a13483da844?version=1.0>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2018h). *Pohyb obyvatelstva v Českých zemích 1785 - 2017, absolutní údaje*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/61546982/1300701801.xlsx/56c70cff-f5ef-44c8-9c15-d6defb802330?version=1.1>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2018i). *Vývoj obyvatelstva České republiky - 2017*. [online]. [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/61565976/13006918.pdf/86bf3abd-4ced-41f0-812a-b71c842954c5?version=1.6>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, (2019). *Veřejná databáze*. [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/>

Vývoj. *Demografický informační portál* [online]. [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_demstarnutivvyvoj=

PŘÍLOHY

Tab. 1 Počet obyvatel k 31.12. daného roku v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v letech 1990–2017

Rok	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1990	145 372	162 624	10 364 124
1991	145 343	161 551	10 312 548
1992	145 521	161 860	10 325 697
1993	145 780	162 243	10 334 013
1994	145 743	162 508	10 333 161
1995	145 705	162 405	10 321 344
1996	145 688	162 287	10 309 137
1997	145 577	162 031	10 299 125
1998	145 473	161 767	10 289 621
1999	145 428	161 449	10 278 098
2000	145 403	161 068	10 266 546
2001	144 314	159 651	10 206 436
2002	144 116	158 960	10 203 269
2003	144 010	158 445	10 211 455
2004	143 729	158 113	10 220 577
2005	143 745	157 711	10 251 079
2006	143 731	157 291	10 287 189
2007	144 242	157 176	10 381 130
2008	144 533	157 084	10 467 542
2009	144 387	156 894	10 506 813
2010	144 203	156 524	10 532 770
2011	143 814	156 517	10 505 445
2012	143 494	156 165	10 516 125
2013	143 129	155 742	10 512 419
2014	142 989	155 431	10 538 275
2015	142 830	154 873	10 553 843
2016	142 554	154 589	10 578 820
2017	142 434	154 353	10 610 055

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR

Tab. 2 Počet obyvatel k 31.12. daného roku v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v letech 1990–2017 (bazické indexy)

Rok	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1990	100,0 %	100,0 %	100,0 %
1991	100,0 %	99,3 %	99,5 %
1992	100,1 %	99,5 %	99,6 %
1993	100,3 %	99,8 %	99,7 %
1994	100,3 %	99,9 %	99,7 %
1995	100,2 %	99,9 %	99,6 %
1996	100,2 %	99,8 %	99,5 %
1997	100,1 %	99,6 %	99,4 %
1998	100,1 %	99,5 %	99,3 %
1999	100,0 %	99,3 %	99,2 %
2000	100,0 %	99,0 %	99,1 %
2001	99,3 %	98,2 %	98,5 %
2002	99,1 %	97,7 %	98,4 %
2003	99,1 %	97,4 %	98,5 %
2004	98,9 %	97,2 %	98,6 %
2005	98,9 %	97,0 %	98,9 %
2006	98,9 %	96,7 %	99,3 %
2007	99,2 %	96,6 %	100,2 %
2008	99,4 %	96,6 %	101,0 %
2009	99,3 %	96,5 %	101,4 %
2010	99,2 %	96,2 %	101,6 %
2011	98,9 %	96,2 %	101,4 %
2012	98,7 %	96,0 %	101,5 %
2013	98,5 %	95,8 %	101,4 %
2014	98,4 %	95,6 %	101,7 %
2015	98,3 %	95,2 %	101,8 %
2016	98,1 %	95,1 %	102,1 %
2017	98,0 %	94,9 %	102,4 %

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní výpočty

Tab. 3 Počet obyvatel k 31.12. daného roku v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v letech 1990–2017 (řetězové indexy)

Rok	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1990	100,0 %	100,0 %	100,0 %
1991	100,0 %	99,3 %	99,5 %
1992	100,1 %	100,2 %	100,1 %
1993	100,2 %	100,2 %	100,1 %
1994	100,0 %	100,2 %	100,0 %
1995	100,0 %	99,9 %	99,9 %
1996	100,0 %	99,9 %	99,9 %
1997	99,9 %	99,8 %	99,9 %
1998	99,9 %	99,8 %	99,9 %
1999	100,0 %	99,8 %	99,9 %
2000	100,0 %	99,8 %	99,9 %
2001	99,3 %	99,1 %	99,4 %
2002	99,9 %	99,6 %	100,0 %
2003	99,9 %	99,7 %	100,1 %
2004	99,8 %	99,8 %	100,1 %
2005	100,0 %	99,7 %	100,3 %
2006	100,0 %	99,7 %	100,4 %
2007	100,4 %	99,9 %	100,9 %
2008	100,2 %	99,9 %	100,8 %
2009	99,9 %	99,9 %	100,4 %
2010	99,9 %	99,8 %	100,2 %
2011	99,7 %	100,0 %	99,7 %
2012	99,8 %	99,8 %	100,1 %
2013	99,7 %	99,7 %	100,0 %
2014	99,9 %	99,8 %	100,2 %
2015	99,9 %	99,6 %	100,1 %
2016	99,8 %	99,8 %	100,2 %
2017	99,9 %	99,8 %	100,3 %

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní výpočty

Tab. 4 Živě narození obyvatelé v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v letech 1991–2017

Rok	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1991	1 847	2 128	129 354
1992	1 754	1 995	121 705
1993	1 700	2 034	121 025
1994	1 495	1 820	106 579
1995	1 385	1 495	96 097
1996	1 314	1 428	90 446
1997	1 215	1 397	90 657
1998	1 240	1 415	90 535
1999	1 278	1 333	89 471
2000	1 252	1 319	90 910
2001	1 204	1 271	90 715
2002	1 253	1 409	92 786
2003	1 263	1 286	93 685
2004	1 239	1 374	97 664
2005	1 355	1 387	102 211
2006	1 338	1 445	105 831
2007	1 425	1 551	114 632
2008	1 467	1 559	119 570
2009	1 468	1 503	118 348
2010	1 463	1 481	117 153
2011	1 364	1 440	108 673
2012	1 277	1 447	108 576
2013	1 345	1 386	106 751
2014	1 388	1 449	109 860
2015	1 395	1 445	110 764
2016	1 369	1 478	112 663
2017	1 482	1 489	114 405

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Pohyb obyvatelstva v Českých zemích 1785 – 2017

Tab. 5 Zemřelí obyvatelé v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v letech 1991–2017

Rok	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1991	1 862	1 913	124 290
1992	1 685	1 828	120 337
1993	1 644	1 822	118 185
1994	1 718	1 803	117 373
1995	1 636	1 802	117 913
1996	1 607	1 685	112 782
1997	1 589	1 684	112 744
1998	1 561	1 706	109 527
1999	1 552	1 595	109 768
2000	1 548	1 696	109 001
2001	1 497	1 651	107 755
2002	1 482	1 615	108 243
2003	1 608	1 605	111 288
2004	1 462	1 613	107 177
2005	1 568	1 653	107 938
2006	1 462	1 720	104 441
2007	1 416	1 610	104 636
2008	1 464	1 558	104 948
2009	1 501	1 563	107 421
2010	1 535	1 565	106 844
2011	1 464	1 561	106 848
2012	1 480	1 572	108 189
2013	1 548	1 579	109 160
2014	1 517	1 533	105 665
2015	1 501	1 706	111 173
2016	1 467	1 508	107 750
2017	1 545	1 564	111 443

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2018): Pohyb obyvatelstva v Českých zemích 1785 – 2017

Tab. 6 Počet přistěhovalých v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v letech 1991–2017 za vybraná období

Období	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1991–1995	5 646	6 741	66 815
1996–2000	5 177	5 063	52 178
2001–2005	6 118	5 700	231 359
2006–2010	6 365	5 653	320 933
2011–2015	5 025	5 290	159 014
2016–2017	2 348	2 589	83 460
celkem	30 679	31 036	913 759

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka krajů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; vlastní zpracování

Tab. 7 Počet vystěhovalých v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v letech 1991–2017 za vybraná období

Období	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
1991–1995	4 887	6 175	26 741
1996–2000	3 921	4 926	5 173
2001–2005	5 589	6 917	146 967
2006–2010	5 690	6 363	86 486
2011–2015	5 509	6 491	95 491
2016–2017	2 583	3 004	35 123
celkem	28 179	33 876	395 981

Pramen: ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; ČSÚ (2007, 2017, 2018): Demografická ročenka krajů 1991 až 2006, 2007 až 2016, 2008 až 2017; vlastní zpracování

Tab. 8 Vnitřní migrace obyvatelstva ve SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2015

Pohyb obyvatel	správní obvod obce s rozšířenou působností				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
přistěhovalí	44 508	20 157	23 819	25 596	14 502
vystěhovalí	43 423	21 110	26 216	25 281	16 926
migrační saldo	1 085	-953	-2 397	315	-2 424
migrační objem	87 931	41 267	50 035	50 877	31 428

Pramen: ČSÚ (2017): Anonymizovaná databáze vnitřní migrace obyvatelstva v ČR v letech 1991–2015

Tab. 9 Vnitřní migrace obyvatelstva ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod, Hodonín, Kyjov a Veselí nad Moravou v letech 1991–2015

Pohyb obyvatel	město				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
přistěhovalí	11 900	5 590	9 320	4 894	4 178
vystěhovalí	14 256	6 908	12 754	5 729	5 709
migrační saldo	-2 356	-1 318	-3 434	-835	-1 531
migrační objem	26 156	12 498	22 074	10 623	9 887

Pramen: ČSÚ (2017): Anonymizovaná databáze vnitřní migrace obyvatelstva v ČR v letech 1991–2015

Tab. 10 Vnitřní migrace obyvatelstva v okresech Uherské Hradiště a Hodonín bez měst s více než 10 000 obyvateli v letech 1991–2015

Pohyb obyvatel	zbytek území	
	Uherské Hradiště	Hodonín
přistěhovalí	47 175	45 525
vystěhovalí	43 369	44 231
migrační saldo	3 806	1 294
migrační objem	90 544	89 756

Pramen: ČSÚ (2017): Anonymizovaná databáze vnitřní migrace obyvatelstva v ČR v letech 1991–2015

Tab. 11 Zahraniční migrace obyvatelstva ve SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1991–2015

Pohyb obyvatel	správní obvod obce s rozšířenou působností				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
přistěhovalí	3 105	1 818	2 562	1 072	1 332
vystěhovalí	1 626	845	1 661	512	860
migrační saldo	1 479	973	901	560	472
migrační objem	4 731	2 663	4 223	1 584	2 192

Pramen: ČSÚ (2016): Anonymizovaná databáze zahraniční migrace obyvatelstva v ČR v letech 1991–2015

Tab. 12 Zahraniční migrace obyvatelstva ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod, Hodonín, Kyjov a Veselí nad Moravou v letech 1991–2015

Pohyb obyvatel	město				
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	Hodonín	Kyjov	Veselí n. M.
přistěhovalí	1 214	665	1 481	270	367
vystěhovalí	637	375	1 088	167	238
migrační saldo	577	290	393	103	129
migrační objem	1 851	1 040	2 569	437	605

Pramen: ČSÚ (2016): Anonymizovaná databáze zahraniční migrace obyvatelstva v ČR v letech 1991–2015

Tab. 13 Zahraniční migrace obyvatelstva v okresech Uherské Hradiště a Hodonín bez měst s více než 10 000 obyvateli v letech 1991–2015

Pohyb obyvatel	zbytek území	
	Uherské Hradiště	Hodonín
přistěhovalí	3 044	2 848
vystěhovalí	1 459	1 540
migrační saldo	1 585	1 308
migrační objem	4 503	4 388

Pramen: ČSÚ (2016): Anonymizovaná databáze zahraniční migrace obyvatelstva v ČR v letech 1991–2015

Tab. 14 Věková struktura obyvatelstva v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v roce 1991

Věková skupina	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
0–14	31 303	35 812	2 164 436
15–64	95 608	105 524	6 834 465
65+	18 277	20 052	1 303 314
celkem	145 188	161 118	10 302 215

Pramen: ČSÚ, Okresní statistická správa Hodonín, Uherské Hradiště (1992): Výsledky sčítání lidu, domů a bytů 1991; vlastní zpracování

Tab. 15 Věková struktura obyvatelstva v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v roce 2001

Věková skupina	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
0–14	23 822	26 698	1 654 862
15–64	100 530	111 828	7 161 144
65+	20 165	21 360	1 414 054
celkem	144 517	159 886	10 230 060

Pramen: ČSÚ (2003): Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3.2001

Tab. 16 Věková struktura obyvatelstva v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v roce 2011

Věková skupina	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
0–14	19 839	21 053	1 488 928
15–64	97 872	107 406	7 302 796
65+	23 756	24 766	1 644 836
celkem	141 467	153 225	10 436 560

Pramen: ČSÚ (2013): Sčítání lidu, domů a bytů 2011

Tab. 17 Věková struktura obyvatelstva v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v roce 2017

Věková skupina	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
0–14	20 863	21 857	1 670 677
15–64	93 220	102 123	6 899 195
65+	28 351	30 373	2 040 183
celkem	142 434	154 353	10 610 055

Pramen: ČSÚ (2018): Veřejná databáze

Tab. 18 Index stáří (IS), index ekonomického zatížení (IEZ), index závislosti 1 (IZ1), index závislosti 2 (IZ2) a průměrný věk (PV) v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v roce 1991

Ukazatel	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
IS	59,8	57,4	62,0
IEZ	51,3	52,2	50,0
IZ1	32,1	33,1	30,8
IZ2	19,2	19,0	19,1
PV	36,2	35,7	36,5

Pramen: ČSÚ (2007): Demografická ročenka krajů 1991 až 2006; ČSÚ (2007): Demografická ročenka okresů 1991 až 2006; vlastní zpracování

Tab. 19 Věková struktura obyvatelstva ve SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v roce 2017

SO ORP	věková skupina			
	0–14	15–64	65+	celkem
Uherské Hradiště	13 380	58 930	17 830	90 140
Uherský Brod	7 483	34 290	10 521	52 294
Hodonín	8 708	40 471	11 639	60 818
Kyjov	8 001	36 512	10 971	55 484
Veselí n. M.	5 148	25 140	7 763	38 051

Pramen: ČSÚ (2018): Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 2008 až 2017

Tab. 20 Věková struktura obyvatelstva ve SO POÚ v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v roce 2017

SO POÚ	věková skupina			
	0–14	15–64	65+	celkem
Bojkovice	1 170	5 510	1 779	8 459
Bzenec	1 822	8 036	2 293	12 151
Hodonín	8 708	40 471	11 639	60 818
Kyjov	4 861	22 904	7 024	34 789
Staré Město	1 761	7 516	2 163	11 440
Strážnice	1 057	4 775	1 536	7 368
Uherské Hradiště	10 303	45 441	13 716	69 460
Uherský Brod	6 313	28 780	8 742	43 835
Uherský Ostroh	1 316	5 973	1 951	9 240
Velká nad Veličkou	991	5 326	1 584	7 901
Veselí nad Moravou	3 100	15 039	4 643	22 782
Ždánice	1 318	5 572	1 654	8 544

Pramen: ČSÚ (2018): Demografická ročenka správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem 2008 až 2017

Tab. 21 Vzdělanostní struktura obyvatel v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v roce 1991

Nejvyšší ukončené vzdělání	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
základní včetně neukončeného	43 913	50 179	2 809 302
střední bez maturity	42 020	45 410	2 878 645
střední s maturitou	22 072	23 778	1 866 983
vysokoškolské	5 880	5 939	582 849

Pramen: ČSÚ, Okresní statistická správa Hodonín, Uherské Hradiště (1992): Výsledky sčítání lidu, domů a bytů 1991; vlastní zpracování

Tab. 22 Vzdelanostní struktura obyvatel ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod a zbytku území okresu Uherské Hradiště v roce 1991

Nejvyšší ukončené vzdělání	území		
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	zbytek okresu
základní včetně neukončeného	5 553	4 352	34 008
střední bez maturity	7 102	4 980	29 938
střední s maturitou	5 878	3 425	12 769
vysokoškolské	2 231	1 028	2 621

Pramen: ČSÚ, Okresní statistická správa Uherské Hradiště (1992): Výsledky sčítání lidu, domů a bytů 1991; vlastní zpracování

Tab. 23 Vzdelanostní struktura obyvatel ve městech Hodonín, Kyjov, Veselí nad Moravou a zbytku území okresu Hodonín v roce 1991

Nejvyšší ukončené vzdělání	území			
	Hodonín	Kyjov	Veselí	zbytek okresu
základní včetně neukončeného	7 569	3 558	3 109	35 943
střední bez maturity	8 433	3 219	3 502	30 256
střední s maturitou	5 854	2 493	2 404	13 027
vysokoškolské	1 722	884	608	2 725

Pramen: ČSÚ, Okresní statistická správa Hodonín (1992): Výsledky sčítání lidu, domů a bytů 1991; vlastní zpracování

Tab. 24 Vzdelanostní struktura obyvatel v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v roce 2001

Nejvyšší ukončené vzdělání	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
základní včetně neukončeného	33 355	38 602	2 126 168
střední bez maturity	48 257	53 951	3 255 400
střední s maturitou	30 562	32 656	2 431 171
vysokoškolské	8 421	7 883	729 605

Pramen: ČSÚ (2003): Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3.2001

Tab. 25 Vzdelanostní struktura obyvatel ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod a zbytku území okresu Uherské Hradiště v roce 2001

Nejvyšší ukončené vzdělání	území		
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	zbytek okresu
základní včetně neukončeného	4 660	3 394	24 301
střední bez maturity	7 507	5 498	35 252
střední s maturitou	7 383	4 353	18 826
vysokoškolské	2 967	1 426	4 028

Pramen: ČSÚ (2003): Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3.2001

Tab. 26 Vzdělanostní struktura obyvatel ve městech Hodonín, Kyjov, Veselí nad Moravou a zbytku území okresu Hodonín v roce 2001

Nejvyšší ukončené vzdělání	území			
	Hodonín	Kyjov	Veselí	zbytek okresu
základní včetně neukončeného	5 653	2 658	2 501	27 790
střední bez maturity	8 544	3 775	3 914	37 718
střední s maturitou	6 699	3 108	2 980	19 869
vysokoškolské	1 967	1 068	753	4 095

Pramen: ČSÚ (2003): Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3.2001

Tab. 27 Vzdělanostní struktura obyvatel v okresech Uherské Hradiště, Hodonín a ČR v roce 2011

Nejvyšší ukončené vzdělání	území		
	Uherské Hradiště	Hodonín	ČR
základní včetně neukončeného	25 520	29 015	1 613 986
střední bez maturity	44 934	50 195	2 952 112
střední s maturitou	35 072	37 334	2 790 112
vysokoškolské	12 859	11 453	1 114 731

Pramen: ČSÚ (2013): Sčítání lidu, domů a bytů 2011

Tab. 28 Vzdělanostní struktura obyvatel ve městech Uherské Hradiště, Uherský Brod a zbytku území okresu Uherské Hradiště v roce 2011

Nejvyšší ukončené vzdělání	území		
	Uherské Hradiště	Uherský Brod	zbytek okresu
základní včetně neukončeného	3 641	2 662	19 217
střední bez maturity	6 699	4 920	33 315
střední s maturitou	7 778	4 572	22 722
vysokoškolské	3 740	1 824	7 295

Pramen: ČSÚ (2013): Sčítání lidu, domů a bytů 2011

Tab. 29 Vzdělanostní struktura obyvatel ve městech Hodonín, Kyjov, Veselí nad Moravou a zbytku území okresu Hodonín v roce 2011

Nejvyšší ukončené vzdělání	území			
	Hodonín	Kyjov	Veselí	zbytek okresu
základní včetně neukončeného	4 212	1 807	1 984	21 012
střední bez maturity	7 446	3 196	3 427	36 126
střední s maturitou	6 916	3 107	3 083	24 228
vysokoškolské	2 340	1 367	956	6 790

Pramen: ČSÚ (2013): Sčítání lidu, domů a bytů 2011

Tab. 30 Seznam obcí v okresech Uherské Hradiště a Hodonín

1	Archlebov	41	Javorník	81	Nová Lhota	121	Syrovín
2	Babice	42	Ježov	82	Nový Poddvorov	122	Šardice
3	Bánov	43	Josefov	83	Ořechov	123	Šumice
4	Bílovice	44	Karlín	84	Ostrovánky	124	Tasov
5	Blatnice pod Svatým Antonínkem	45	Kelčany	85	Ostrožská Lhota	125	Těmice
6	Blatnička	46	Kněždub	86	Ostrožská Nová Ves	126	Terezín
7	Bojkovice	47	Kněžpole	87	Osvětimany	127	Topolná
8	Boršice	48	Komňa	88	Pašovice	128	Traplice
9	Boršice u Blatnice	49	Korytná	89	Petrov	129	Tučapy
10	Břestek	50	Kostelany nad Moravou	90	Pitín	130	Tupesy
11	Březolupy	51	Kostelec	91	Podolí	131	Tvarožná Lhota
12	Březová	52	Košíky	92	Polešovice	132	Uherské Hradiště
13	Buchlovice	53	Kozojídky	93	Popovice	133	Uherský Brod
14	Bukovany	54	Kudlovice	94	Prakšice	134	Uherský Ostroh
15	Bystřice pod Lopeníkem	55	Kunovice	95	Prušánky	135	Uhřice
16	Bzenec	56	Kuželov	96	Radějov	136	Újezdec
17	Částkov	57	Kyjov	97	Ratíškovice	137	Vacenovice
18	Čejč	58	Labuty	98	Rohatec	138	Vápenice
19	Čejkovice	59	Lipov	99	Rudice	139	Vážany
20	Čeložnice	60	Lopeník	100	Salaš	140	Velehrad
21	Dambořice	61	Louka	101	Skalka	141	Veletiny

22	Dolní Bojanovice	62	Lovčice	102	Skoronice	142	Velká nad Veličkou
23	Dolní Němčí	63	Lužice	103	Slavkov	143	Veselí nad Moravou
24	Domanín	64	Malá Vrbka	104	Sobůlky	144	Věteřov
25	Dražůvky	65	Medlovice	105	Staré Hutě	145	Vlčnov
26	Drslavice	66	Mikulčice	106	Staré Město	146	Vlkoš
27	Dubňany	67	Milotice	107	Starý Hrozenkov	147	Vnorovy
28	Hluk	68	Mistřice	108	Starý Poddvorov	148	Vracov
29	Hodonín	69	Modrá	109	Stavěšice	149	Vřesovice
30	Horní Němčí	70	Moravany	110	Strání	150	Vyškovec
31	Hostějov	71	Moravský Písek	111	Strážnice	151	Záhorovice
32	Hostětín	72	Mouchnice	112	Strážovice	152	Zlámanec
33	Hovorany	73	Mutěnice	113	Stříbrnice	153	Zlechov
34	Hradčovice	74	Násedlovice	114	Stupava	154	Žádovice
35	Hroznová Lhota	75	Nedachlebice	115	Sudoměřice	155	Žarošice
36	Hrubá Vrbka	76	Nedakonice	116	Suchá Loz	156	Ždánice
37	Huštěnovice	77	Nechvalín	117	Suchov	157	Želetice
38	Hýsly	78	Nenkovice	118	Sušice	158	Žeravice
39	Jalubí	79	Nezdenice	119	Svárov	159	Žeraviny
40	Jankovice	80	Nivnice	120	Svatobořice-Mistřín	160	Žitková